

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ
ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΙΚΟΥ
ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ ΣΤΗΝ ΟΛΟΠΛΕΥΡΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ
ΠΑΙΔΙΟΥ**

Αθανασία Φωτιάδου, Α.Μ: 470

Μαρίνα Τραϊτοράκη, Α.Μ: 462

Παρασκευή Τραϊτοράκη, Α.Μ: 463

Επιβλέπουσα : Αλεξάνδρα Νούσια

Ακαδημαϊκή Υπότροφος

Ιωάννινα, Σεπτέμβριος, 2022

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ
ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΙΚΟΥ
ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ ΣΤΗΝ ΟΛΟΠΛΕΥΡΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ
ΠΑΙΔΙΟΥ**

Αθανασία Φωτιάδου, Α.Μ:470

Μαρίνα Τραϊτοράκη, Α.Μ: 462

Παρασκευή Τραϊτοράκη, Α.Μ: 463

Επιβλέπουσα : Αλεξάνδρα Νούσια

Ακαδημαϊκή Υπότροφος

Ιωάννινα, Σεπτέμβριος, 2022

**THE CONTRIBUTION OF VISUAL ARTS AND
THEATRICAL PLAY TO CHILD'S COMPREHENSIVE
DEVELOPMENT**

Εγκρίθηκε από τριμελή εξεταστική επιτροπή

Ιωάννινα, 30/09/2022

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Επιβλέπουσα:
Αλεξάνδρα Νούσια
Ακαδημαϊκή Υπότροφος
2. Μέλος Επιτροπής:
Αντώνης Νάτσης
ΕΔΙΠ
3. Μέλος Επιτροπής:
Έλενα Κανελλοπούλου
Ακαδημαϊκή Υπότροφος

Η Πρόεδρος του Τμήματος

Καινούργιου Ελένη
Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Υπογραφή

Πνευματικά Δικαιώματα

© Τραϊτοράκη Μαρίνα, 2022

© Τραϊτοράκη Παρασκευή, 2022

© Φωτιάδου Αθανασία, 2022

Με επιφύλαξη παντός διακλώματος. All rights reserved.

Δήλωση μη λογοκλοπής

Δηλώνω υπεύθυνα και γνωρίζοντας τις κυρώσεις του Ν.2121/1993 περί Πνευματικής Ιδιοκτησίας, ότι η παρούσα πτυχιακή εργασία είναι εξ ολοκλήρου αποτέλεσμα δικής μας ερευνητικής εργασίας, δεν αποτελεί προϊόν αντιγραφής ούτε προέρχεται από ανάθεση σε τρίτους. Όλες οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν (κάθε είδους, μορφής και προέλευσης) για τη συγγραφή της περιλαμβάνονται στη βιβλιογραφία.

Τραϊτοράκη Μαρίνα, Υπογραφή

Τραϊτοράκη Παρασκευή, Υπογραφή

Φωτιάδου Αθανασία, Υπογραφή

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε την κ. Νούσια για τη βοήθεια και το ενδιαφέρον που μας έχει δείξει κατά διάρκεια εκπόνησης της πτυχιακής εργασίας μας, αλλά και για τη γενικότερη συμβολή και στήριξή της σε όλη τη φοιτητική μας σταδιοδρομία. Επίσης, οφείλουμε να ευχαριστήσουμε τους παιδαγωγούς των παιδικών σταθμών και των νηπιαγωγείων των Δήμων Δράμας, Αποκορώνου, Ηρακλείου και Σητείας. Τέλος, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τις οικογένειες μας για τη στήριξη και την ενθάρρυνση σε όλη τη διάρκεια της φοιτητικής μας σταδιοδρομίας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία πραγματεύεται τη συμβολή των τεχνών στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών προσχολικής ηλικίας. Ειδικότερα, επικεντρώνεται στο πώς η τέχνη και τα είδη της βοηθούν τα παιδιά να εξελιχθούν ολιστικά. Σε αυτήν την περίπτωση, τα εικαστικά και το θεατρικό παιχνίδι αποτελούν μία ευχάριστη διαδικασία, αφού μέσω αυτών τα παιδιά απελευθερώνονται, ενεργοποιώντας έτσι όλες τις αισθήσεις τους, το νου και το σώμα τους, διεγείροντας ταυτόχρονα και τη φαντασία τους. Σκοπός τους είναι να αποτυπώσουν τα συναισθήματα και τις εμπειρίες μέσα από ζωγραφισμένες εικόνες και σωματικές αναπαραστάσεις. Με αυτόν τον τρόπο, μας δίνουν πολύτιμο υλικό για να τα κατανοήσουμε. Από την άλλη πλευρά, θέλουμε να δούμε πως τα εικαστικά και το θεατρικό παιχνίδι μπορούν να συμβάλλουν στην ολόπλευρη ανάπτυξη του παιδιού προσχολικής ηλικίας. Έτσι ώστε, να διαμορφωθεί μία ολοκληρωμένη και δημιουργική προσωπικότητα. Τέλος, στην εργασία πραγματοποιήθηκε μία ποσοτική έρευνα μέσα από την οποία προκύπτει πώς οι παιδαγωγοί προσχολικής ηλικίας στο σύνολό τους, συμφώνησαν πως το θεατρικό παιχνίδι και τα εικαστικά συμβάλλουν στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών και σε ικανοποιητικό βαθμό χρησιμοποιούνται και από τους ίδιους στο εβδομαδιαίο πρόγραμμα δραστηριοτήτων των βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών.

Λέξεις-κλειδιά: εικαστικά, θεατρικό παιχνίδι, προσχολική ηλικία, ολόπλευρη ανάπτυξη

ABSTRACT

The present dissertation deals with the contribution of the arts to the comprehensive development of preschool children. In particular, it focuses on how art and its genres help children develop holistically. In this case, visual arts and theatrical play is a pleasant process, since through them children are freed, thus activating all their senses, their mind and body, stimulating their imagination at the same time. Their purpose is to capture emotions and experiences through painted images and physical representations. In this way, they give us valuable material to understand them. On the other hand, we want to see how visual arts and theatrical play can contribute to the comprehensive development of the preschool child. So that, to form a complete and creative personality. Finally, in the work a quantitative research was carried out, from which it emerges that the preschool educators as a whole, agreed that the theatrical play and the visual arts contribute to the comprehensive development of children and to a satisfactory degree are used to by them in the weekly program of activities of nurseries schools.

Keywords: visual arts, theatrical play, preschool age, comprehensive development

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	v
ABSTRACT.....	vi
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.....	vii
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ.....	ix
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ.....	2
1.1 ΟΡΙΣΜΟΣ – ΣΚΟΠΟΣ.....	2
1.2 ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ.....	3
1.3 ΤΑ ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ ΩΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΥΛΙΚΟ - Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΥ ΚΑΙ Η ΑΞΙΑ ΤΩΝ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΤΟΥ REGGIO EMILIA.....	4
1.4 Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΟΛΟΠΛΕΥΡΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ.....	5
1.4.1 ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	6
1.4.2 ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	7
1.4.3 ΚΙΝΗΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	7
1.4.4 ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	8
1.4.5 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	9
1.4.6 ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	10
1.4.7 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑΣ.....	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ.....	13
2.1 ΟΡΙΣΜΟΣ – ΣΚΟΠΟΣ.....	13
2.2 Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ DAVIS ΚΑΙ GARDNER.....	14
2.3 ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΙΚΟΥ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ.....	14
2.4 ΤΟ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΩΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΥ.....	15
2.5 ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ - ΕΜΨΥΧΩΤΗΣ.....	17

2.6 Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΙΚΟΥ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ ΣΤΗΝ ΟΛΟΠΛΕΥΡΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ	18
2.6.1 ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	18
2.6.2 ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	19
2.6.3 ΚΙΝΗΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	20
2.6.4 ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	20
2.6.5 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	21
2.6.6 ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	22
2.6.7 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑΣ	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	25
3.1 ΔΕΙΓΜΑ.....	25
3.2 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ.....	25
3.3 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ	26
Α΄ ΜΕΡΟΣ	27
Β΄ ΜΕΡΟΣ	33
Γ΄ ΜΕΡΟΣ	53
ΣΥΝΔΙΑΣΤΙΚΑ ΓΡΑΦΗΜΑΤΑ	63
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	66
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	67
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	71
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	72

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

<i>Εικόνα 1: Σύνολο ανδρών και γυναικών που συμμετείχαν στην έρευνα</i>	27
<i>Εικόνα 2: Ηλικιακές ομάδες παιδαγωγών</i>	28
<i>Εικόνα 3: Ποσοστά ηλικιακών ομάδων παιδαγωγών</i>	28
<i>Εικόνα 4: Προϋπηρεσία παιδαγωγών</i>	29
<i>Εικόνα 5: Τομέας εργασίας των παιδαγωγών</i>	29
<i>Εικόνα 6: Αριθμός μαθητών που βρίσκονται στο τμήμα</i>	29
<i>Εικόνα 7: Αριθμός αγοριών και κοριτσιών εντός τάξης</i>	30
<i>Εικόνα 8: Ηλικία μαθητών</i>	30
<i>Εικόνα 9: Ύπαρξη μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες εντός τάξης</i>	30
<i>Εικόνα 10: Ύπαρξη μαθητών με πολιτισμικές διαφορές εντός τάξης</i>	31
<i>Εικόνα 11: Επίπεδο εκπαίδευσης παιδαγωγών</i>	31
<i>Εικόνα 12: Ειδικευμένες σπουδές στο θεατρικό παιχνίδι</i>	31
<i>Εικόνα 13: Ερασιτεχνική ενασχόληση με το θεατρικό παιχνίδι</i>	32
<i>Εικόνα 14: Ερασιτεχνική ενασχόληση με κάποια μορφή τέχνης (θέατρο, μουσική, εικαστικά)</i> 32	
<i>Εικόνα 15: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών</i>	33
<i>Εικόνα 16: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στη γνωστική ανάπτυξη</i>	33
<i>Εικόνα 17: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στην κοινωνική ανάπτυξη</i>	34
<i>Εικόνα 18: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στην κινητική ανάπτυξη</i>	34
<i>Εικόνα 19: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στην ανάπτυξη της δημιουργικότητας</i>	34
<i>Εικόνα 20: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στη συναισθηματική ανάπτυξη</i>	34
<i>Εικόνα 21: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στη γλωσσική ανάπτυξη</i>	34
<i>Εικόνα 22: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στην αισθητική καλλιέργεια</i>	35
<i>Εικόνα 23: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στην ευχαρίστηση / εκτόνωση του στρες</i>	35
<i>Εικόνα 24: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στη γνωστική ανάπτυξη</i>	35
<i>Εικόνα 25: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στην κοινωνική ανάπτυξη</i>	36
<i>Εικόνα 26: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στην κινητική ανάπτυξη</i>	36
<i>Εικόνα 27: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στην ανάπτυξη της δημιουργικότητας</i>	36
<i>Εικόνα 28: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στη συναισθηματική ανάπτυξη</i>	36
<i>Εικόνα 29: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στη γλωσσική ανάπτυξη</i>	37
<i>Εικόνα 30: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στην αισθητική καλλιέργεια</i>	37
<i>Εικόνα 31: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στην ευχαρίστηση / εκτόνωση του στρες</i>	37
<i>Εικόνα 32: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στην ανάπτυξη του προφορικού λόγου των παιδιών</i>	38
<i>Εικόνα 33: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στον εμπλουτισμό του λεξιλογίου</i>	39
<i>Εικόνα 35: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στην ενδυνάμωση φιλικών σχέσεων μεταξύ των παιδιών</i>	40
<i>Εικόνα 36: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στην έκφραση συναισθημάτων των παιδιών</i>	41
<i>Εικόνα 37: Η συμβολή του θεατρικού παιχνιδιού στο αίσθημα ευχαρίστησης των παιδιών</i>	42

<i>Εικόνα 38: Η συμβολή του θεατρικού παιχνιδιού στην αντιμετώπιση της στρεσογόνας κατάστασης</i>	43
<i>Εικόνα 39: Η συμβολή του θεατρικού παιχνιδιού στη δημιουργική έκφραση των παιδιών</i>	44
<i>Εικόνα 40: Η συμβολή του θεατρικού παιχνιδιού στη νοητική ανάπτυξη των παιδιών και στη διανοητική ωριμανσή τους</i>	44
<i>Εικόνα 41: Η συμβολή του θεατρικού παιχνιδιού στην ανάπτυξη της αισθητικής καλλιέργειας των παιδιών</i>	45
<i>Εικόνα 42: Η συμβολή του θεατρικού παιχνιδιού στην ανάπτυξη των κινητικών δεξιοτήτων των παιδιών</i>	46
<i>Εικόνα 43: Η αξία του θεατρικού παιχνιδιού στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών προσχολικής ηλικίας</i>	46
<i>Εικόνα 44: Συχνότητα εκτέλεσης δραστηριοτήτων σχετικά με το θεατρικό παιχνίδι στο εβδομαδιαίο πρόγραμμα απασχόλησης των παιδιών</i>	47
<i>Εικόνα 45: Η συχνότητα εφαρμογής της δραματοποίησης παραμυθιών στην τάξη του παιδικού σταθμού</i>	47
<i>Εικόνα 46: Η συχνότητα εφαρμογής της μίμησης στην τάξη του παιδικού σταθμού</i>	47
<i>Εικόνα 47: Η συχνότητα εφαρμογής της παντομίμας στην τάξη του παιδικού σταθμού</i>	48
<i>Εικόνα 48: Η συχνότητα εφαρμογής ασκήσεων σωματικής έκφρασης στην τάξη του παιδικού σταθμού</i>	48
<i>Εικόνα 49: Η συχνότητα εφαρμογής του αυτοσχεδιασμού στην τάξη του παιδικού σταθμού</i> ...	48
<i>Εικόνα 50: Η συχνότητα εφαρμογής του παιχνιδιού ρόλων στην τάξη του παιδικού σταθμού</i> ..	48
<i>Εικόνα 51: Η συχνότητα εφαρμογής άλλων δραστηριοτήτων θεατρικού παιχνιδιού στην τάξη του παιδικού σταθμού</i>	49
<i>Εικόνα 52: Ενεργή συμμετοχή των παιδιών στις δραστηριότητες του θεατρικού παιχνιδιού</i>	49
<i>Εικόνα 53: Ενεργή συμμετοχή των παιδιών στη δραματοποίηση παραμυθιών</i>	50
<i>Εικόνα 54: Ενεργή συμμετοχή των παιδιών στη μίμηση</i>	50
<i>Εικόνα 55: Ενεργή συμμετοχή των παιδιών στην παντομίμα</i>	50
<i>Εικόνα 56: Ενεργή συμμετοχή των παιδιών στις ασκήσεις σωματικής έκφρασης</i>	50
<i>Εικόνα 57: Ενεργή συμμετοχή των παιδιών στον αυτοσχεδιασμό</i>	51
<i>Εικόνα 58: Ενεργή συμμετοχή των παιδιών στο παιχνίδι ρόλων</i>	51
<i>Εικόνα 59: Ενεργή συμμετοχή των παιδιών σε άλλη δραστηριότητα του θεατρικού παιχνιδιού</i>	51
<i>Εικόνα 60: Ύπαρξη γωνιάς μεταμφίεσης εντός τάξης</i>	52
<i>Εικόνα 61: Ανανέωση υλικών μεταμφίεσης, αν υπάρχει αντίστοιχη γωνιά εντός τάξης</i>	52
<i>Εικόνα 62: Προσβασιμότητα στα υλικά μεταμφίεσης, αν υπάρχει αντίστοιχη γωνιά εντός τάξης</i>	52
<i>Εικόνα 63: Τμήματα που εκτελούνται συνήθως δραστηριότητες θεατρικού παιχνιδιού</i>	53
<i>Εικόνα 64: Η συχνότητα εκτέλεσης της μουσικής ως δραστηριότητα</i>	54
<i>Εικόνα 65: Η συχνότητα εκτέλεσης των εικαστικών ως δραστηριότητα</i>	54
<i>Εικόνα 66: Η συχνότητα εκτέλεσης του θεάτρου / θεατρικού παιχνιδιού ως δραστηριότητα</i> ...	54
<i>Εικόνα 67: Η συχνότητα εκτέλεσης της παιδικής λογοτεχνίας ως δραστηριότητα</i>	54
<i>Εικόνα 68: Η συχνότητα εκτέλεσης του χορού ως δραστηριότητα</i>	54
<i>Εικόνα 69: Η ενίσχυση της ολόπλευρης ανάπτυξης των παιδιών μέσω της μουσικής</i>	55
<i>Εικόνα 70: Η ενίσχυση της ολόπλευρης ανάπτυξης των παιδιών μέσω των εικαστικών</i>	55
<i>Εικόνα 71: Η ενίσχυση της ολόπλευρης ανάπτυξης των παιδιών μέσω του θεάτρου / θεατρικού παιχνιδιού</i>	55
<i>Εικόνα 72: Η ενίσχυση της ολόπλευρης ανάπτυξης των παιδιών μέσω της παιδικής λογοτεχνίας</i>	56

<i>Εικόνα 73: Η ενίσχυση της ολόπλευρης ανάπτυξης των παιδιών μέσω του χορού.....</i>	56
<i>Εικόνα 74: Πόσο ασφαλής / επαρκής αισθάνεστε για το θεατρικό παιχνίδι εντός της τάξης</i>	56
<i>Εικόνα 75: Επιμόρφωση / σεμινάριο πάνω στο θεατρικό παιχνίδι</i>	57
<i>Εικόνα 76: Η συμβολή της επιμόρφωσης στο θεατρικό παιχνίδι, ως προς το θεατρικό παιχνίδι εντός τάξης</i>	57
<i>Εικόνα 77: Η συμβολή της επιμόρφωσης στο να νιώθουν οι παιδαγωγοί πιο ασφαλείς με την εφαρμογή του θεατρικού παιχνιδιού.....</i>	58
<i>Εικόνα 78: Οι μη επαρκείς εξειδικευμένες γνώσεις, ως παράγοντας ανασφάλειας για το θεατρικό παιχνίδι εντός τάξης.....</i>	58
<i>Εικόνα 79: Η ελλιπής επιμόρφωση, ως παράγοντας ανασφάλειας για το θεατρικό παιχνίδι εντός τάξης.....</i>	58
<i>Εικόνα 80: Οι μη καθαρισμένοι στόχοι / σκοποί / δραστηριότητες θεατρικής αγωγής στον κανονισμό λειτουργίας παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών, ως παράγοντας ανασφάλειας για το θεατρικό παιχνίδι εντός τάξης</i>	58
<i>Εικόνα 81: Η ανεπάρκεια εκπαιδευτικού υλικού ως παράγοντας ανασφάλειας για το θεατρικό παιχνίδι</i>	59
<i>Εικόνα 82: Η δυσκολία με τη φωνή / κίνηση, ως παράγοντας ανασφάλειας για το θεατρικό παιχνίδι εντός της τάξης.....</i>	59
<i>Εικόνα 83: Η έλλειψη χώρου, ως παράγοντας ανασφάλειας για το θεατρικό παιχνίδι εντός τάξης.....</i>	59
<i>Εικόνα 84: Άλλος παράγοντας ανασφάλειας για το θεατρικό παιχνίδι</i>	59
<i>Εικόνα 85: Αλλαγές, κατευθύνσεις, προτιμήσεις ως προς τη διευκόλυνση εκτέλεσης του θεατρικού παιχνιδιού στον παιδικό σταθμό.....</i>	60
<i>Εικόνα 86: Η φαντασία, ως βασικό χαρακτηριστικό ενός παιδαγωγού θεατρικού παιχνιδιού... </i>	61
<i>Εικόνα 87: Η εφευρετικότητα, ως βασικό χαρακτηριστικό ενός παιδαγωγού θεατρικού παιχνιδιού</i>	61
<i>Εικόνα 88: Η εκμετάλλευση του τυχαίου, ως βασικό χαρακτηριστικό ενός παιδαγωγού θεατρικού παιχνιδιού</i>	61
<i>Εικόνα 89: Η υποκριτική ικανότητα, ως βασικό χαρακτηριστικό ενός παιδαγωγού θεατρικού παιχνιδιού</i>	61
<i>Εικόνα 90: Η έμπνευση, ως βασικό χαρακτηριστικό ενός παιδαγωγού θεατρικού παιχνιδιού... </i>	62
<i>Εικόνα 91: Η ικανότητα επικοινωνίας, ως βασικό χαρακτηριστικό θεατρικού παιχνιδιού.....</i>	62
<i>Εικόνα 92: Οι θεατρικές γνώσεις, ως βασικό χαρακτηριστικό ενός παιδαγωγού θεατρικού παιχνιδιού</i>	62
<i>Εικόνα 93: Η αυτοπεποίθηση, ως βασικό χαρακτηριστικό ενός παιδαγωγού θεατρικού παιχνιδιού</i>	62
<i>Εικόνα 94: Επίπεδο σπουδών και αξία του θεατρικού παιχνιδιού για την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών.....</i>	63
<i>Εικόνα 95: Επίπεδο σπουδών και αξία των εικαστικών στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών</i>	63
<i>Εικόνα 96: Τομέας εργασίας και συχνότητα εκτέλεσης θεατρικού παιχνιδιού στο εβδομαδιαίο πρόγραμμα.....</i>	64
<i>Εικόνα 97: Τομέας εργασίας και συχνότητα εκτέλεσης των εικαστικών στο εβδομαδιαίο πρόγραμμα.....</i>	65

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

« Το παιδί έχει εκατό γλώσσες, εκατό χέρια, εκατό σκέψεις, εκατό τρόπους σκέψης παιχνιδιού ομιλίας. Εκατό πάντα τρόπους ακούσματος, θαυμασμού, αγάπης, εκατό χάρες για το τραγούδι και καταλαβαίνει εκατό κόσμους για να ανακαλύψει εκατό κόσμους που εφευρίσκει εκατό κόσμους για να ονειρεύεται...», σύμφωνα με το ποίημα του Malaguzzi. Αυτό αποσκοπεί και η τέχνη, η οποία έχει την εγγενή ιδιότητα να προσφέρει ικανοποίηση στους ανθρώπους κάθε ηλικίας. Θεωρείται θα λέγαμε ένα μέσο έκφρασης δημιουργικότητας αλλά και επικοινωνίας με αποτέλεσμα να απαιτεί την ενεργοποίηση όλων των αισθήσεων και την ταυτόχρονη συμμετοχή του νου και του σώματος. Έτσι λοιπόν, μέσα από την τέχνη το παιδί εκφράζει τα συναισθήματά του, τον τρόπο που βλέπει τον κόσμο γύρω του και τις προτιμήσεις του. Αυτό άλλωστε γίνεται αντιληπτό μέσα από τις φανταστικές αναπαραστάσεις του παιδιού που αποτυπώνει σε ένα φύλλο χαρτιού, το επεξεργάζεται έχοντας δημιουργήσει τυχαία ένα σχέδιο. Μια εμπειρία που πραγματοποιείται μέσα από τα κέντρα προσχολικής αγωγής με την παρότρυνση και καθοδήγηση των παιδαγωγών. Μερικές από τις τέχνες που μπορούν να ασχοληθούν τα παιδιά προσχολικής ηλικίας είναι η γλυπτική, οι εικαστικές τέχνες, η λογοτεχνία, η μουσική και το θέατρο. Στην παρούσα εργασία θα επικεντρωθούμε στις εικαστικές τέχνες και στο θεατρικό παιχνίδι και την αξία τους στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών στην προσχολική ηλικία .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

Στο κεφάλαιο που ακολουθεί γίνεται αναφορά στον ορισμό και τον σκοπό των εικαστικών αλλά και στις τεχνικές ζωγραφικής. Ακόμη, περιλαμβάνει το σπουδαίο ρόλο του παιδαγωγού και το πως χρησιμοποιεί τα εικαστικά ως παιδαγωγικό υλικό για να διεγείρει το ενδιαφέρον των παιδιών, λαμβάνοντας ως παράδειγμα την παιδαγωγική του Reggio Emilia. Στο τελευταίο και σημαντικότερο μέρος του κεφαλαίου αναλύεται η συμβολή των εικαστικών σε όλους τους τομείς ανάπτυξης των παιδιών προσχολικής ηλικίας.

1.1 ΟΡΙΣΜΟΣ – ΣΚΟΠΟΣ

Οι εικαστικές τέχνες έχουν ένα ευρύ περιεχόμενο και πολυδιάστατο χαρακτήρα. Συμπεριλαμβάνουν κάθε μορφή εικαστικής δημιουργίας (έργα τέχνης, εικόνες και αντικείμενα) και σχετίζονται με τον πολιτισμό και το περιβάλλον. (Σάββα, 2011) Θεωρούνται εκφραστικά μέσα με τα οποία τα παιδιά απεικονίζουν εμπειρίες, ιδέες, και συναισθήματα (Λοΐζου, 2009).

Στις εικαστικές τέχνες συμπεριλαμβάνονται δραστηριότητες όπως η ζωγραφική ή ιχνογράφημα, οι χειροτεχνίες, (όπου σε αυτή τη δραστηριότητα ανήκει το κολλάζ), οι κατασκευές και η πλαστική (πλαστελίνη και πηλός) (Κωνσταντάκη, 2000).

Σκοπός τους είναι να παρέχουν στα παιδιά εμπειρίες και δεξιότητες για δημιουργία και παρατήρηση των ποικίλων εικαστικών μορφών, και να καλλιεργήσουν στάσεις για απόκριση, ευαισθητοποίηση και κρίση σε ζητήματα που αφορούν το περιβάλλον, την τέχνη και τον πολιτισμό (Λοΐζου 2009).

Άλλωστε, ας μη ξεχνάμε ότι η νηπιακή ηλικία αποτελεί κατάλληλη για την ανάπτυξη ενός προγράμματος εξοικείωσης με τις εικαστικές τέχνες καθώς τα μικρά παιδιά είναι ανοιχτά σε κάθε εμπειρία και πολύ δεκτικά στο να απορροφήσουν νέα ερεθίσματα. Για αυτό το λόγο, ο βρεφονηπιακός σταθμός και το νηπιαγωγείο αργότερα, αποτελούν και τον πρώτο παιδαγωγικά σχεδιασμένο χώρο, με τον οποίο έρχεται σε επαφή το παιδί εκτός του οικογενειακού πλαισίου (Βάος, 2017).

1.2 ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ

Τα εικαστικά και συγκεκριμένα η ζωγραφική διαθέτει διάφορες τεχνικές με τις οποίες το παιδί προσπαθεί να πετύχει διάφορους σχεδιασμούς σχημάτων και χρωμάτων. Μέσω των τεχνικών αυτών τα παιδιά αναπτύσσουν ποικίλες δεξιότητες. Μερικές από αυτές είναι:

- ✚ Ζωγραφική με πιρόνι: Αποτύπωμα πιρουνιού
- ✚ Ζωγραφική με χέρι, πόδι: Αποτύπωμα χεριού, ποδιού
- ✚ Ζωγραφική με δακτυλοτυπώματα: Αποτύπωμα δαχτύλου
- ✚ Ζωγραφική νερομπογιάς και αλάτι: Απλώνουμε σε όλη την επιφάνεια του χαρτιού νερομπογιές σε διάφορα σχέδια και χρώματα. Έπειτα ρίχνουμε σε όλη τη ζωγραφισμένη επιφάνεια μεγάλη ποσότητα αλατιού που να καλύπτει τη ζωγραφιά ενώ τα χρώματα είναι υγρά. Στη συνέχεια αφήνουμε το έργο μας να στεγνώσει και βουρτσίζουμε την επιφάνεια μέχρι να φύγει τελείως το αλάτι.
- ✚ Ζωγραφική πουαντιγιέ: Τα παιδιά χρησιμοποιούν διάφορα εργαλεία μπατονέτες, μαρκαδόρους, πινέλα, οδοντόβουρτσες και οδοντογλυφίδες. Βουτάνε αυτά τα εργαλεία σε χρώμα πηχτό και ζωγραφίζουν αποτυπώνοντας βούλες μεγάλες, μικρές, διάφορων σχημάτων πάνω στο χαρτί.
- ✚ Ζωγραφική με τυπώματα: Χρησιμοποιούμε φυσικά υλικά όπως φύλλο, μήλο, πατάτα κλπ. ή άχρηστα υλικά όπως καπάκια, φελλός, κλπ. για να δημιουργήσουμε τυπώματα.
- ✚ Ζωγραφική του καθρέφτη: Παίρνουμε μία κόλλα χαρτιού και τη διπλώνουμε στη μέση καθέτως όπως τη βλέπουμε. Αφού την επαναφέρουμε στην αρχική της θέση ζωγραφίζουμε στο μισό μέρος της σελίδας με τέμπερα ή δακτυλομπογιά ένα σχέδιο. Κατόπιν διπλώνουμε και ξεδιπλώνουμε τη σελίδα. Μια ακόμη ίδια εικόνα σαν αυτή που είχαμε ζωγραφίσει προηγουμένως παρουσιάστηκε μπροστά μας στο άλλο μισό της σελίδας (10^ο Νηπιαγωγείο Παλαιοκάστρου, 2020).

1.3 ΤΑ ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ ΩΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΥΛΙΚΟ - Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΥ ΚΑΙ Η ΑΞΙΑ ΤΩΝ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΤΟΥ REGGIO EMILIA

Η τέχνη και το παιχνίδι είναι δύο πράγματα αδιαχώριστα, και έτσι τα παιδιά παίζουν με τα υλικά. Γι' αυτό το λόγο, η/ο παιδαγωγός υποστηρίζει και διευκολύνει την καλλιτεχνική έκφραση των παιδών με ποικίλους και παιγνιώδεις τρόπους (Kieff & Casbergue, 2017). Σκοπός της/του παιδαγωγού σε όλη αυτήν τη διδακτική προσπάθεια για εικαστική αγωγή είναι να ακούει τις διαθέσεις των παιδιών, να παρατηρεί τις συμπεριφορές, να ενθαρρύνει τις πραγματοποιήσεις, να επεμβαίνει για το καλό, να ρωτά, να υιοθετεί διάφορες λύσεις και να βοηθάει τον καθένα για την ατομική προσωπική του αποκάλυψη. Έργο της/του είναι επίσης, να δημιουργήσει ένα κατάλληλο κλίμα αλλά και χώρο για τις εικαστικές δημιουργίες, προκαλώντας έτσι τα κατάλληλα ερεθίσματα για τα παιδιά.

Επιπρόσθετα, η/ο παιδαγωγός πρέπει να γνωρίζει ότι μέσα από τις διάφορες δραστηριότητες που κάνει με τα παιδιά πρέπει να προβάλλει και να αναπτύσσει την εφευρετικότητα, δημιουργικότητα τους και να τους αφήνει να παίρνουν πρωτοβουλίες. Πρέπει να δίνει δηλαδή, στα νήπια ελευθερία για τον τρόπο με τον οποίο ζωγραφίζουν, σχεδιάζουν, διακοσμούν και γενικά κατασκευάζουν έργα. Στόχος της, είναι να δίνει μεγαλύτερη έμφαση στη διαδικασία παρά στο τελικό αποτέλεσμα και να συνδέει τις προσωπικές εμπειρίες και τις γνώσεις των παιδιών (Epstein & Τρίμη, 2005). Η/Ο παιδαγωγός μπορεί να επέμβει μόνο όταν το νήπιο ζητήσει τη βοήθεια της/του.

Τέλος η/ο παιδαγωγός οφείλει να σέβεται την προσωπική ιδέα, επινόηση, έκφραση και έμπνευση του νηπίου έστω κι αν είναι αδέξια. Είναι αναγκαίο να χρησιμοποιεί ποικίλες τεχνικές και υλικά ώστε να βοηθήσει τα παιδιά να αναπτυχθούν ολόπλευρα (Κωνσταντάκη, 2000).

Παράλληλα, για να κρατήσει αμείωτο το ενδιαφέρον των παιδιών για καλλιτεχνική δημιουργία χρησιμοποιεί και το ανάλογο παιδαγωγικό υλικό. Χρησιμοποιεί πολλαπλές πηγές όπως φωτογραφίες, βιβλία, άρθρα, περιοδικά, ηλεκτρονικές πηγές, βίντεο, εικονογραφημένα παραμύθια, που αφορούν στην πολιτισμική κληρονομιά και την εικαστική δημιουργία του τόπου. Επιπλέον, μπορεί να αξιοποιήσει τα περιβαλλοντικά κέντρα με προγράμματα που επικεντρώνονται στη σύνδεση του πολιτισμού και

περιβάλλοντος μέσα από τις εικαστικές τέχνες. Η επίσκεψη σε μουσεία τέχνης και εκθέσεις ζωγραφικής, με σκοπό την ευαισθητοποίηση των παιδιών για τα έργα τέχνης και τους δημιουργούς τους.

Απαραίτητη, σε κάθε παιδικό σταθμό, είναι η/ο παιδαγωγός να δημιουργεί μία εικαστική γωνία για τη διευκόλυνση των παιδιών ώστε να έχουν πρόσβαση στα εργαλεία και υλικά των εικαστικών. Η εικαστική γωνιά είναι μία μόνιμη γωνιά όπου το κάθε παιδί, τη στιγμή που το ίδιο επιθυμεί, μπορεί να εκφραστεί και να δημιουργήσει (Καπουλίτσα - Τρούλου, 2009). Αυτή περιλαμβάνει εφήμερα υλικά (φύλλα, χρώμα, πέτρες κλπ.), ευτελή υλικά (νήμα, ξύλο κλπ.), καθημερινά υλικά (χαρτόκουτα, πλαστικά μπουκάλια, καπάκια κλπ), χαρτί για καλλιτεχνικούς σκοπούς (ακουαρέλα, χαρτόνι κλπ) , άχρηστο χαρτί (χαρτοπετσέτες, περιοδικά κλπ.), εύπλαστα υλικά (πλαστελίνη, πηλό), κλασικά εικαστικά υλικά (μπογιές και μαρκαδόροι κλπ.) και κοινά εργαλεία (ψαλίδι, πινέλα κλπ.) (Λοΐζου, 2009), (Kieff & Casbergue, 2017).

Μία ενδεικτική παιδαγωγική προσέγγιση είναι αυτή του Reggio Emilia, η οποία βασίζεται στην ενασχόληση των παιδιών με την τέχνη. Συγκεκριμένα δίνει έμφαση στην αισθητική, στην πρόκληση να κατευθύνουμε την προσοχή των παιδιών και να τα βοηθάμε να ανακαλύψουν όχι μόνο όλα όσα είναι ορατά, αλλά και όλα όσα δεν είναι. Το Reggio Emilia διαθέτει έναν ατελειρίστα δηλαδή ένα δάσκαλο εικαστικών και ένα ατελιέ, ένα χώρο για εικαστική αγωγή, για μελέτη και έρευνα, για συλλογικό προγραμματισμό, για έκφραση με διάφορες «γλώσσες», για ανακαλύψεις, μάθηση, δημιουργικότητα και εκπλήξεις. Εκεί χρησιμοποιείται πολύ η ζωγραφική, ως μέσο μάθησης των παιδιών. Στο Reggio χρησιμοποιείται η έκφραση «ζωγραφίζω για να μάθω», αντί «μαθαίνω να ζωγραφίζω», επειδή, πιστεύει ότι αντί να παρακινούμε τα παιδιά να ζωγραφίζουν αυτά που ήδη γνωρίζουν, πρέπει να τα προτρέπουμε να ζωγραφίζουν αυτά που νομίζουν ότι ξέρουν, ώστε να ανακαλύψουμε τι δε γνωρίζουν (Ντολιοπούλου, 2006).

1.4 Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΟΛΟΠΛΕΥΡΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Τα εικαστικά και γενικότερα η τέχνη αντικατοπτρίζει την ανάπτυξη των παιδιών. Η ζωγραφική τους, τα σχέδια τους, τα κολλάζ και οι κατασκευές τους φανερώνουν ότι βλέπουν και κατανοούν τον κόσμο γύρω τους. Η τέχνη όχι μόνο αντανακλά την εξέλιξή τους αλλά διευκολύνει την περαιτέρω ανάπτυξη σε όλους τους τομείς, καθώς εξερευνούν τις ιδιότητες των υλικών και συνδέουν τις γνωστικές με τις εκφραστικές τους ικανότητες. Μέσα από τις εικαστικές δραστηριότητες τα παιδιά έχουν πολλές ευκαιρίες να μάθουν και να αναπτυχθούν ολόπλευρα (Kieff & Casbergue, 2017).

1.4.1 ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Οι εικαστικές δραστηριότητες είναι ιδιαίτερα αποκαλυπτικές σχετικά με το τι αντιλαμβάνεται και γνωρίζει ένα παιδί, ενώ παράλληλα, διευρύνουν την αντίληψη και τις γνώσεις τους. Το πλήθος των λεπτομερειών που αποτυπώνονται σε μια παιδική ζωγραφιά συσχετίζονται και μ' ένα σύνολο πληροφοριών γύρω από ένα θέμα. Καθώς, τα παιδιά έρχονται σε επαφή με την τέχνη εξερευνούν το περιβάλλον τους, αφυπνίζουν την περιεργειά τους, μαθαίνουν τα διάφορα εργαλεία και τη χρήση τους, τα υλικά και τα φυσικά τους γνωρίσματα. Αντλούν πληροφορίες για άλλους ανθρώπους, πολιτισμούς και εποχές.

Μέσα από τις δραστηριότητες αυτές, τα παιδιά οξύνουν την παρατηρητικότητά τους, διότι μέσα από αυτήν τη διαδικασία προσπαθούν να παρατηρήσουν καθετί που είναι γύρω τους και να το αναγνωρίσουν, στρέφουν την προσοχή τους πάνω στις λεπτομέρειες και αυτό έχει σαν συνέπεια τα δημιουργήματά τους να γίνονται πιο λεπτομερή (Κωνσταντάκη, 2000). Τα εικαστικά επομένως, αποτελούν μια δημιουργική τέχνη, η οποία καθρεφτίζει ό,τι γνωρίζει ένα παιδί για τον κόσμο και ταυτόχρονα εξασκούνται και αναπτύσσονται πνευματικές ικανότητες όπως η συγκέντρωση, η ενασχόληση με το έργο και η παρακολούθηση μέχρι την ολοκλήρωσή του (Μουρατίδου, 2019). Αναπτύσσουν, επίσης, την ικανότητα να συγκεντρώνονται, να επιλύουν προβλήματα και να αναγνωρίζουν τα στοιχεία που χρησιμοποιούν στο εικαστικό τους έργο, όπως είναι το χρώμα, το σχήμα, η υφή κτλ.

Κάθε εικαστική δραστηριότητα περιέχει γνώση, την οποία εμπλουτίζει μ' έναν ευχάριστο και δημιουργικό τρόπο, με αποτέλεσμα να αναπτύσσεται μια θετική στάση απέναντι στη μάθηση (Kieff & Casbergue, 2017)., (Βάος, 2017). Αναμφίβολα, επομένως,

συμπεραίνουμε ότι η ενασχόληση με τις εικαστικές τέχνες θεωρείται ένας σημαντικός παράγοντας της πρώιμης ανάπτυξης του εγκεφάλου καθώς εμπλουτίζουν και καλλιεργούν τη σκοπιμότητα, επινοητικότητα και εφευρετικότητα της ανθρώπινης νοημοσύνης ενεργοποιώντας ταυτόχρονα τη μνήμη τους (Βιγγόπουλος, 1983). Έτσι, μέσα από τις εικαστικές δραστηριότητες, οι οποίες σύμφωνα με τον Gardner (1993) απαιτούν την ενεργοποίηση και συνεργασία πολλών κέντρων νοημοσύνης, με αποτέλεσμα τα παιδιά να κατακτούν τη γνώση. Η αποτύπωση ενός σχεδίου, μίας εικόνας από μνήμης προϋποθέτει την κινητοποίηση των γνώσεων, και αποτελεί έναν έλεγχο του γνωστικού επιπέδου των παιδιών (Marshall, 2011, Μαγουλιώτης, 2014).

1.4.2 ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Οι εικαστικές τέχνες είναι μία μορφή γλώσσας που έχει για λέξεις τα μορφικά της στοιχεία (σημείο, γραμμή, σχήματα κλπ). Η γλώσσα των εικαστικών τεχνών διαβάζεται από όλους τους ανθρώπους και αποτελεί μία δεξιότητα που αποκτούν τα παιδιά αρκετά νωρίς, πριν ακόμα γνωρίσουν σύνθετα γραμματικά φαινόμενα (Μαγουλιώτης, 2014). Τα παιδιά έχουν ανάγκη να μιλήσουν για τα δημιουργήματά τους, να περιγράψουν κάθε ίχνος που αποτυπώνουν στο χαρτί, ακόμα κι όταν αυτό δεν είναι αναγνωρίσιμο στους άλλους. Κινητοποιούν τη γλώσσα προκειμένου να ανακοινώσουν τις ιδέες τους, αλλά και για να αφηγηθούν μια ιστορία γύρω από κάτι που ζωγράρισαν. Τα παιδιά μπορούν να εικονογραφήσουν μια ιστορία, ένα ποιήμα ή να αντικαταστήσουν τις λέξεις με σχέδια, στην ουσία συνδυάζουν το λόγο με τις εικόνες.

Επίσης, μπορούν να ακολουθήσουν και να μεταδώσουν στους άλλους κάποιες τεχνικές οδηγίες, να περιγράψουν και να σχολιάσουν ένα έργο τέχνης. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τον εμπλουτισμό του λεξιλογίου τους, κι αυτό με τη σειρά του, αποσκοπεί στην εκμάθηση και χρήση της γλώσσας (Kieff & Casbergue, 2017), (Βάος, 2017). Άλλωστε, για να εκφραστούν τα παιδιά περιγράφοντας το έργο τους, θα χρησιμοποιήσουν το λόγο όπου με την πάροδο του χρόνου θα εξασκήσουν τη γλώσσα τους (Γεωργούλης, 2009).

1.4.3 ΚΙΝΗΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Όλες οι μεγάλες και μικρές κινήσεις που απαιτούνται στις εικαστικές δραστηριότητες βοηθούν στην ανάπτυξη της λεπτής και αδρής κινητικότητας. Η χρήση μαρκαδόρων ή και

πινέλων, ο χρωματισμός μεταξύ μικρών γραμμών και η διαγραφή μικρών λεπτομερειών ενός σχεδίου απαιτούν μοναδική προσοχή στη λεπτομέρεια και σταθερές κινήσεις των χεριών. Τα παιδιά αναπτύσσουν καλό μυϊκό έλεγχο, συντονισμό χεριού – ματιού και βελτίωση του γραφικού τους χαρακτήρα καθώς ζωγραφίζουν, γράφουν, κόβουν, τρυπούν, κολλούν, φτιάχνουν σχήματα και παίζουν με τον πηλό. Επιπλέον, έχουν επίγνωση του τι μπορούν να κάνουν με τα δάχτυλα και τα χέρια τους όταν εργάζονται με εικαστικά υλικά. Ακόμη, συμμετέχουν με ολόκληρο το σώμα τους στις δραστηριότητες αυτές, αντιλαμβάνοντας, με αυτόν τον τρόπο, τις δυνατότητές τους (Kieff & Casbergue, 2017)., (Βάος, 2017)., (Πανελλήνιο Δίκτυο Καθηγητών, 2022). Μέσω των εικαστικών καλλιεργείται η αισθητηριακή τους αντίληψη, δηλαδή ενεργοποιούνται όλες οι αισθήσεις των παιδιών, με αποτέλεσμα να ανακτούν όλες τους τις ικανότητες για μια βαθιά γνώση των πραγμάτων και να μετατρέπουν αυτήν την εμπειρία σε δημιουργική εκφραστική δραστηριότητα (Καπουλίτσα-Τρούλου, 2009). Τέλος, μέσα από τη σύνθεση του ιχνογραφήματος τα παιδιά βελτιώνουν την αντίληψη του χώρου (Ντολιοπούλου, 2005).

1.4.4 ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η παιδική ζωγραφιά είναι γεμάτη από προσωπικά νοήματα που αποτυπώνουν συναισθήματα, εμπειρίες ή και στιγμές της καθημερινής ζωής των μικρών παιδιών. Με μη λεκτικό τρόπο τα παιδιά τοποθετούνται ευκολότερα απέναντι σε εμπειρίες και καταστάσεις για τις οποίες θα ήταν δύσκολο να μιλήσουν. Τα παιδιά μέσα από τις εικαστικές δραστηριότητες αναπτύσσουν την ικανότητα να αναγνωρίζουν ή να κατανοούν τα δικά τους συναισθήματα, τα οποία εκφράζουν μέσα από αυτές. Με τη βοήθεια της φαντασίας μπορούν να εκφράσουν επιθυμίες ή φόβους για ό,τι μπορεί να συμβεί ή συμβαίνει στην πραγματικότητα, ακόμη και αρνητικά συναισθήματα μπορούν να γίνουν μέσα από την τέχνη αποδεκτά στους άλλους. Η ενασχόληση με τις εικαστικές τέχνες αποτελεί έναν παράγοντα ενίσχυσης των θετικών χαρακτηριστικών της προσωπικότητας, έτσι ώστε να μετριάξει τους φόβους και τις ανασφάλειες των παιδιών και να τους εμφυσήσει την εμπιστοσύνη στον εαυτό τους αποτρέποντας το φόβο της αποτυχίας (Μανέτα & Σκουμύδη, 2001). Τα παιδιά μέσω μίας ζωγραφιάς ή μίας μουντζούρας, καταφέρνουν να δηλώσουν είτε τη χαλάρωση και την ξεγνοιασιά τους, είτε την οργή τους, είτε τα προβλήματά τους, δηλαδή τον εσωτερικό τους κόσμο σε ένα χαρτί (Γεωργούλης, 2009).

Ακόμη, μπορούν να εκφράσουν με το δικό τους τρόπο ό,τι έχει για αυτά προσωπική σημασία. Η αποδοχή αυτής της εξωτερίκευσης κάνει τα παιδιά να νιώθουν καλά με τον εαυτό τους και ενισχύει την αυτοεικόνα και την αυτοπεποίθηση τους. Τα παιδιά εκφράζονται πιο αυθόρμητα και ελεύθερα χωρίς τον περιορισμό του σωστού και του λάθους (Ταμπακάκης & Ταμπακάκη, 2007).

Επίσης, αναπτύσσουν αυτοεκτίμηση και συναισθήματα επιτυχίας όταν δείχνουν τα αποτελέσματα των δημιουργημάτων τους. Αισθάνονται ότι ανήκουν κάπου όταν η τέχνη τους μοιράζεται με τους άλλους και εκτιμάται από τα υπόλοιπα παιδιά στην τάξη τους. Τέλος, τα παιδιά αναπτύσσουν ανοχή στον τρόπο με τον οποίο εκφράζονται οι άλλοι. Η επαφή τους με την τέχνη έχει ως αποτέλεσμα την ευαισθητοποίησή τους ως προς την τέχνη, την πολιτισμική τους κληρονομιά και το περιβάλλον (Kieff & Casbergue, 2017)., (Βάος, 2017)., (Λοϊζου, 2009).

1.4.5 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Οι εικαστικές δραστηριότητες συμβάλλουν στις επικοινωνιακές δεξιότητες και την κοινωνικοποίηση των παιδιών. Έτσι, τα παιδιά αναπτύσσουν σεβασμό για τις ιδέες των άλλων, καθώς συνειδητοποιούν ότι κάθε άνθρωπος έχει ένα ιδιαίτερο και μοναδικό τρόπο να σκέφτεται και να εκφράζεται καλλιτεχνικά. Ακόμα, αποκτούν προσωπική άποψη, εξηγούν επιλογές και διαδικασίες αλλά και αποδέχονται τις δημιουργίες των άλλων και τα πολλαπλά νοήματα που αποδίδονται, παράγοντας με αυτόν τον τρόπο την κατανόηση και την ανεκτικότητα (Δάγκουλα, 2018). Μέσω των εικαστικών δραστηριοτήτων, τα παιδιά καλλιεργούν την ικανότητα να συμμετέχουν, να μοιράζονται και να συνεργάζονται, αφού τους δίνεται η δυνατότητα να εργάζονται σε ομάδες. Οι ομαδικές εργασίες συμβάλλουν στην αλληλοβοήθεια και αλληλοκατανόηση των παιδιών μεταξύ τους, ώστε να αισθάνονται χρήσιμα μέλη της ομάδας δημιουργώντας ταυτόχρονα ποιοτικές σχέσεις μεταξύ τους (Kieff & Casbergue, 2017)., (Βάος, 2017). Κατά τη διάρκεια των εικαστικών δραστηριοτήτων, τα παιδιά μαθαίνουν να εργάζονται «ομαδοσυνεργατικά» και «περιφερειακά». Επιπλέον, σε ό,τι αφορά τις επιλογές των υλικών – εργαλείων, αλλά και των ιδεών που θα προκύψουν, αυτές επηρεάζονται από τις επιλογές της ομάδας αφού κάποια παιδιά λειτουργούν ως μοντέλα το ένα με το άλλο (Eisner, 2002).

Όταν τα παιδιά δουλεύουν σε ομάδες για την επίτευξη ενός κοινού σκοπού, δημιουργούνται δεσμοί ανάμεσα στα μέλη της ομάδας. Καθώς βιώνουν ή δημιουργούν την τέχνη σε ομάδες, αποκαλύπτουν στα μέλη της ομάδας ορισμένες πτυχές του εαυτού τους, οι οποίες μπορεί να μη διακρίνονται σε άλλα είδη κοινών δραστηριοτήτων. Τέλος, οι τέχνες παίζουν ουσιαστικό ρόλο στη σύνδεση των μικρών παιδιών, με την ευρύτερη κοινότητα. Μέσω της έκθεσης με εγχώριους καλλιτέχνες, μουσεία, εκθέσεις τέχνης κλπ., τα παιδιά έρχονται σε επαφή με τους ανθρώπους και τους θεσμούς που εφοδιάζουν τις κοινότητές τους με καλλιτεχνικά γεγονότα και καλλιτεχνικές εκφράσεις (Erstein & Τρίμη, 2005).

1.4.6 ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η επαφή των παιδιών με τα έργα τέχνης και τα ποικίλα καλλιτεχνικά δημιουργήματα, ενισχύει τον προβληματισμό των παιδιών και οδηγεί στην ενδυνάμωση της αισθητικής συζήτησης και στη διαμόρφωση ενός κριτικού εργαλείου που μπορεί να δημιουργήσει τις απαιτούμενες προϋποθέσεις για τη διερεύνηση, την προσέγγιση και την αξιολόγηση του αισθητικού φαινομένου (Σιδηροπούλου, 2019).

Ακόμη, καλλιεργούν την ευαισθησία τους και δείχνουν κατανόηση για τα συναισθήματα, τις εικόνες και τις εντυπώσεις που απεικονίζονται στην τέχνη που εκφράζεται στην τάξη. Ταυτόχρονα, μαθαίνουν να εκτιμούν πολλά είδη τέχνης αλλά και των υλικών που χρησιμοποιούν (Kieff & Casbergue, 2017). Έτσι, τα παιδιά ευαισθητοποιούνται για το περιβάλλον και για το πολιτισμό τους (Λοΐζου, 2009).

1.4.7 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑΣ

Η εικαστική αγωγή αναπτύσσει την ικανότητα του παιδιού να εκφράζεται χρησιμοποιώντας τις εικαστικές μορφές, πλουτίζοντας έτσι την παρατηρητικότητα, τη φαντασία και τη δημιουργικότητα του. Παράλληλα, το βοηθάει να αντιλαμβάνεται, να αξιολογεί και να συνειδητοποιεί το ρόλο και τις ποικίλες διαστάσεις της τέχνης. Με αποτέλεσμα, τα έργα τέχνης που δημιουργεί το παιδί να χαρακτηρίζονται από πρωτοτυπία στη σύλληψη και στην εκτέλεση τους (Βάος, 2017). Η δημιουργικότητα είναι το κλειδί που θα μετατρέψει τη φαντασία των παιδιών σε πραγματικότητα. Επομένως, τα παιδιά μπορούν να εμπνέονται, να βάζουν σε λειτουργία τη φαντασία και τη δημιουργικότητά

τους, καθώς μπορούν να οδηγηθούν σε νέα γνώση και να ανακαλύψουν έναν καινούργιο κόσμο, το δικό τους. Πράγμα πολύ σημαντικό διότι δεν περιορίζονται στην ήδη υπάρχουσα γνώση, αλλά ίσα ίσα μπορούν να τη συμμορφώσουν στα νέα δεδομένα. Τέλος, τα παιδιά μπορούν να αναπτύξουν καινοτόμες ιδέες και δεξιότητες μέσω των φαντασιώσεων, των ονείρων και των εικόνων τους (Dhanapal et al, 2014). Η φαντασία τους αποτελεί έναν απολαυστικό τρόπο εξερεύνησης των υλικών που χρησιμοποιούν. Μιας και η φαντασία δημιουργεί εικόνες εκεί όπου τα μάτια αδυνατούν να δουν (Βάος, 2008, Μαγουλιώτης, 2014).

Όταν τα παιδιά προσχολικής ηλικίας έρχονται σε επαφή με τις εικαστικές δραστηριότητες μπορούν άμεσα να εκφραστούν και να επικοινωνήσουν εικαστικά, συμβάλλοντας, έτσι, θετικά στην ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους. Με τη βοήθεια της αισθητικής αγωγής καλλιεργούνται οι δημιουργικές δυνατότητες του παιδιού, όπως σωματικές, νοητικές, ηθικοκοινωνικές. Ακόμη, η αισθητική ανάπτυξη βοηθάει στην καλλιέργεια του νοητικού, γλωσσικού και συναισθηματικού κόσμου.

Την άποψη αυτή συμερίζεται μια πλειοψηφία παιδαγωγών πρώιμης παιδικής και προσχολικής ηλικίας, η οποία υποστηρίζει ότι οι καλλιτεχνικές δραστηριότητες βοηθούν στην ανάπτυξη νοητικών, μυϊκών, αισθητηριακών λειτουργιών των παιδιών. Επιπρόσθετα, διευρύνουν τις δυνατότητες επικοινωνίας μεταξύ τους, προωθούν τη δημιουργικότητα, τη φαντασία και αναπτύσσουν την εκφραστική κίνηση. Με λίγα λόγια, οι παιδαγωγοί πρώιμης παιδικής και προσχολικής ηλικίας υποστηρίζουν σε μεγάλο βαθμό ότι οι εικαστικές τέχνες συμβάλλουν στην ανάπτυξη της κριτικής και αναπαραστατικής σκέψης, στην έκφραση συναισθημάτων, στην συνεργασία μεταξύ των νηπίων και στην εξερεύνηση των τεχνικών ζωγραφικής και των ποικίλων υλικών και εργαλείων που χρησιμοποιούν (Μαραβέλη, Σβίρου & Πλιόγκου, 2014).

Καταλήγουμε, επομένως, στο συμπέρασμα ότι τα εικαστικά είναι δραστηριότητες που προκαλούν ευχαρίστηση στα παιδιά και δεν εμπεριέχει το στοιχείο του καταναγκασμού αλλά στοιχεία παιχνιδιού. Μέσα από αυτές τα παιδιά γνωρίζουν τον πραγματικό κόσμο και τους ρόλους των ανθρώπων, συμβάλλοντας, ταυτόχρονα, στη συνολική ανάπτυξη και διαμόρφωση της προσωπικότητά τους (Katz & Chard, 2004). Πράγματι, η εικαστική έκφραση των παιδιών σημαίνει δημιουργικότητα, ανακάλυψη, αφύπνιση της περιέργειας και της φαντασίας, πειραματισμός με διάφορα υλικά και τεχνικές, επιθυμία για καλλιτεχνικές δραστηριότητες και ενεργή συμμετοχή και τέλος, αγάπη για τη φύση, το περιβάλλον και τα έργα τέχνης (Καπουλίτσα – Τρούλου, 2009).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ

Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται μία μνεία στον ορισμό και στο σκοπό του θεατρικού παιχνιδιού αλλά και τις απόψεις του David και του Gardner σχετικά με τα προνόμια του θεατρικού παιχνιδιού. Ακόμη καταγράφονται οι τεχνικές του θεατρικού παιχνιδιού, η σπουδαιότητα του παιδαγωγού και η ευρηματική ικανότητά του να αξιοποιεί κάθε υλικό χρήσιμο για το θεατρικό παιχνίδι. Αναφέρεται η βασική μεταμόρφωση του παιδαγωγού σε εμπνευστή και στο τελευταίο μέρος του κεφαλαίου αποτυπώνεται το σημαντικότερο μέρος του, το οποίο είναι η συμβολή του θεατρικού παιχνιδιού σε όλους τους τομείς ανάπτυξης των παιδιών προσχολικής ηλικίας.

2.1 ΟΡΙΣΜΟΣ – ΣΚΟΠΟΣ

Το θέατρο το βλέπουμε μόνο ως κείμενο, σαν «σκηνοθεσία» ενός δεδομένου έργου ή απλή διεκπεραίωση ρόλων. Θέατρο για παιδιά δεν είναι μόνο η παράσταση. Είναι μία διαδικασία πολύπλοκη, κοινωνική, βαθύτατα παιδευτική που αγγίζει τις αρχέτυπες ανάγκες του ανθρώπου για δράση (παιχνίδι), παραλλαγή, θέαση του κόσμου (Κουρέτζης, 1989), (Γραμματάς, 2013).

Επιπρόσθετα, το θεατρικό παιχνίδι ως μέθοδο, μεταφέρει την ουσία της τέχνης στον κόσμο των παιδιών και τους μιλά με τη γλώσσα του θεάτρου στο παιχνίδι τους. Είναι μία ψυχοπαιδαγωγική και καλλιτεχνική-θεατρική διαδικασία και μέθοδος, που δίνει την ευκαιρία στα παιδιά να παίζουν και να επικοινωνούν με την ομάδα με βάση τις ανάγκες τους, κινητοποιώντας την έμπνευση των ιδεών και τη φαντασία τους και ιδιαίτερα μέσω της σωματικής τους έκφρασης, να αναπαριστούν σε θεατρικό ρόλο καταστάσεις αυτοσχέδιες και εφήμερες (Παπαδόπουλος, 2010).

Στόχος του είναι μέσω της ευχάριστης και δημιουργικής μάθησης, η καλλιέργεια και η ανάπτυξη του αισθητικού κριτηρίου των παιδιών, η ευαισθητοποίησή τους στην τέχνη και τον πολιτισμό με σκοπό να μπορούν να προσεγγίσουν, να εκτιμήσουν και να ερμηνεύσουν τα έργα τέχνης. Το θεατρικό παιχνίδι δίνει τη δυνατότητα στο παιδί να εκφραστεί με το δικό του τρόπο νιώθοντας ασφάλεια, εντελώς αβίαστα, διαισθητικά και υποκειμενικά και

να επικοινωνεί μέσα από τα συναισθήματά του απελευθερώνοντας την φαντασία του. Παράλληλα, προσφέρει στο παιδί τη δυνατότητα να ανακαλύψει τους δικούς του ορίζοντες και τον κόσμο όχι μόνο όπως είναι, αλλά όπως θα ήθελε να είναι (Κουρετζής,1989)., (Γραμματάς, 2013)., (Μουρατίδου, 2019).

2.2 Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ DAVIS ΚΑΙ GARDNER

Ο David Davis είναι καθηγητής δράματος στο Πανεπιστήμιο της κεντρικής Αγγλίας. Τώρα εργάζεται με τους φοιτητές των μεταπτυχιακών και διδακτορικών και ερευνά για το δράμα και τα θεατρικά έργα στην εκπαίδευση στο Πανεπιστήμιο της κεντρικής Αγγλίας. Τέλος, δίδαξε για 15 χρόνια ως δάσκαλος του δράματος σε σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Davis, 2005).

Ο ίδιος υποστηρίζει ότι η τέχνη και ιδιαίτερα το θέατρο είναι μία μορφή γνώσης τόσο σημαντική όσο οποιαδήποτε επιστήμη και έχει απόλυτη σχέση με την κοινωνία. Είναι μία μορφή κατανόησης του κόσμου, η οποία λειτουργεί όχι αναζητώντας τους νόμους της φύσης, αλλά δημιουργώντας εικόνες, οι οποίες με παραστατικό τρόπο επιτρέπουν την ολιστική πρόσβαση στα φαινόμενα. Το θέατρο, ουσιαστικά, εμπλουτίζει το ανθρώπινο πνεύμα και διευρύνει την αντίληψη μας για τη ζωή (Άλκηστις, 2008).

Ακόμη, ο Gardner επισημαίνει ότι με την τέχνη τα παιδιά εξοικειώνονται με αντικείμενα και τα κατανοούν. Κατανοούν τους ήχους τους, τα σχέδια, τη μορφή, τα σχήματα, τα οποία εκφράζουν κάποια μορφή του κόσμου. Τα παιδιά μπορούν μέσω της τέχνης να εκφράσουν τον εαυτό τους και να αναφερθούν στις εμπειρίες της ζωής τους (Άλκηστις, 2008).

2.3 ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΙΚΟΥ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ

Για την αναπαραγωγή ενός θεατρικού παιχνιδιού χρησιμοποιούνται άπειρες τεχνικές που προέρχονται από το σύνολο των δράσεων που μας προσφέρει η θεατρική δοκιμασία, το παιχνίδι αλλά και η ίδια η ζωή. Οι τεχνικές εξαρτώνται από πολλούς παράγοντες και

κυρίως από τη δυναμική της ομάδας. Οι κύριες τεχνικές αναπαραγωγής ενός θεατρικού παιχνιδιού είναι:

- ❖ Σωματική έκφραση: βασικό στοιχείο της τεχνικής αυτής είναι να εκφράζονται με το σώμα τους και να κινούνται ελεύθερα στο χώρο.
- ❖ Αυτοσχεδιασμός: τα παιχνίδια αυτοσχεδιασμού δίνουν την ευκαιρία στα παιδιά να ανακαλύψουν κάποιες εμπειρίες και να παίξουν μ' αυτές με άλλους.
- ❖ Εκμετάλλευση του τυχαίου: είναι η δυνατότητα από ένα τυχαίο γεγονός, ένα απρόοπτο, ένα απλό περιστατικό, μία κίνηση, μία φράση να παραχθεί μία κατάσταση που θα πάρει διάφορες μορφές και έκταση.
- ❖ Τα κύρια κωμικά στοιχεία: αυτά που χρησιμοποιούνται συχνότερα είναι η υπερβολή και η αντίθεση.
- ❖ Δημιουργία περιβάλλοντος δράσης: η διαμόρφωση, δηλαδή, του χώρου με τέτοιο τρόπο ώστε να παρέχει στα παιδιά ένα πλήθος ερεθισμάτων.
- ❖ Μάσκα-Κούκλα: αποτελεί ένα μέσο αποτύπωσης των ονείρων και των φαντασιώσεων της παιδικής ηλικίας. Σχετίζεται με την έκφραση ορισμένων συναισθημάτων και καταστάσεων και παίζει καθοριστικό ρόλο στην εκφραστική συμπεριφορά του παιδιού (Παρούση, 2012).
- ❖ Οπτικο-ακουστικά ερεθίσματα: η έκφραση των παιδιών μέσα από εικόνες και ήχους.
- ❖ Παντομίμα: βασίζεται στο σώμα, στην αίσθηση και τη φαντασία. Στην παντομίμα υπάρχει λόγος μόνο που δεν είναι εκφωνούμενος.
- ❖ Γκροτέσκο: είναι ένα παιχνίδι με τη λογική και το παράλογο. Είναι έκφραση του κόσμου όπως είναι και παράλληλα όπως το παιδί θα ήθελε να είναι. Το παιδί παίζει προκαλώντας τότε γέλιο και τότε φόβο για να ερωρευτεί μία κατάσταση (Κουρετζής, 1989).

2.4 ΤΟ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΩΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΥ

Η οργάνωση και η εκτέλεση ενός θεατρικού παιχνιδιού αποτελεί συνεργασία των παιδιών και του παιδαγωγού. Για αυτό το λόγο, ο παιδαγωγός οφείλει να τίθεται στη διάθεση της ομάδας, να την εμπνέει, να θέτει τα θέματα προς επίλυση και όχι να τα επιλύει ο ίδιος, να δίνει τη δυνατότητα να εκφράζονται απόψεις και όχι να επιβάλλει τις δικές του, να εισάγει

και να συντονίζει τη συζήτηση, την κριτική και το πνεύμα πρωτοβουλίας. Παράλληλα, να προωθεί σταθερά την επικοινωνία μεταξύ των παιδιών. Ο παιδαγωγός, λοιπόν, προτρέπει, εμπνυχώνει, συμβουλεύει, καθοδηγεί και κρατάει αμείωτο το ενδιαφέρον των παιδιών (Άλκηστις, 2008), (Παπαθανασίου & Μπασκλαβάνη, 2001). Επίσης, ενθαρρύνει το παιχνίδι τους και με κατάλληλες παρεμβάσεις τα προτρέπει να διευρύνουν στοιχεία του δράματος όπως η ένταση, η αντίθεση, η εστίαση, τα σύμβολα. Αλληλεπιδρώντας μαζί τους τα παρακινεί να εκφράζουν τις ιδέες τους, να επινοούν παραστάσεις και να στήνουν σκηνικά, να χρησιμοποιούν και να συνδυάζουν υλικά με απρόσμενους τρόπους. Τέλος, δημιουργεί ένα κλίμα ελευθερίας και αποδοχής του κάθε ατόμου, το οποίο επιτρέπει στα παιδιά να εκφράζουν χωρίς αναστολές τις σκέψεις, το φόβο και τη χαρά τους. Με τα ερεθίσματα που προσφέρει στα παιδιά συμβάλλει στον εμπλουτισμό των εκφραστικών τους μέσων και στην κατάκτηση της σχετικής γνώσης (Δαφέρρμου, Κουλούρη & Μπασαγιάννη, 2006).

Ας σημειωθεί ακόμη ότι ο παιδαγωγός οφείλει να διαμορφώσει ένα υποστηρικτικό περιβάλλον για τα παιδιά στο οποίο όλοι σέβονται και εκτιμούν την ατομική και ομαδική δουλειά. Βέβαια, μπορεί να ενδυναμώσει τα παιδιά και να τροφοδοτήσει την αυτόνομη μάθηση. Να τους αναθέσει την ευθύνη για τη δουλειά, ώστε να αισθάνονται ότι τους ανήκει. Παράλληλα, ο παιδαγωγός πρέπει να είναι σε θέση να επιλέγει και να χειρίζεται το υλικό του δράματος με ευαισθησία, ώστε να προσφέρει στα παιδιά μία σημαντική μαθησιακή εμπειρία αποφεύγοντας να τα αφήσει συναισθηματικά εκτεθειμένα, ειδικά όταν πρόκειται για θέματα τα οποία αγγίζουν ευαίσθητα προσωπικά τους βιώματα (Αύδη & Χατζηγεωργίου, 2007).

Ταυτόχρονα, είναι σε θέση να οργανώνει το περιβάλλον της τάξης κατά τέτοιο τρόπο, ώστε μέσα από τις γωνίες των δραστηριοτήτων και γενικότερα μέσα από την οργάνωση του χώρου και του υλικού να δημιουργήσει κατάλληλες συνθήκες, οι οποίες να παρέχουν πλούσια ερεθίσματα στα παιδιά.

Με βάση τα παραπάνω, ο παιδαγωγός διαμορφώνει μία γωνία για το θεατρικό παιχνίδι, η οποία θα περιλαμβάνει μια ποικιλία άχρηστων υλικών. Η γωνία αυτή διαθέτει φωτογραφίες και εικόνες, ρούχα και άλλα αντικείμενα που επιτρέπουν μεταμφιέσεις με φαντασία, κούκλες, φιγούρες και σκηνικά για κουκλοθέατρο, μάσκες και ένα μεγάλο καθρέφτη, κλπ. Όλα αυτά τα υλικά αποτελούν το βασικό παιδαγωγικό υλικό για την υλοποίηση του θεατρικού παιχνιδιού, τα οποία αποτελούν, με τη σειρά τους, δυνατά

ερεθίσματα για τα παιδιά όταν χρησιμοποιηθούν σωστά (Παπαθανασίου & Μπασκλαβάνη, 2001)., (Δαφέρμου, Κουλούρη & Μπασαγιάννη, 2006).

2.5 ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ - ΕΜΨΥΧΩΤΗΣ

Ο δάσκαλος-εμπυχωτής ανακαλύπτει πως παιδαγωγός και παιδαγωγούμενος εναλλάσσουν τους ρόλους τους. Πως η γνώση του ενός γίνεται φως στα χέρια του άλλου. Φως που οδηγεί σε νέα γνώση και για τους δύο, τους τρεις, τους πέντε, την ομάδα. Έτσι μικρά κεριά από τα χέρια παιδαγωγών και παιδιών έρχονται να φωτίσουν ανθρώπινα σκοτάδια (Φιλιππάκης, 1995).

Κατά τη διάρκεια του θεατρικού παιχνιδιού, δίνεται η δυνατότητα στον παιδαγωγό να πάρει το ρόλο του συντονιστή – εμπυχωτή. Κάτι το οποίο σημαίνει ότι αποποιείται τον κλασικό ρόλο του δασκάλου και γίνεται φορέας προώθησης δημιουργικών δραστηριοτήτων (Κουρετζής, 1991). Ο εμπυχωτής - παιδαγωγός αποτελεί την ψυχή του θεατρικού παιχνιδιού, καθώς επινοεί τρόπους, έτσι ώστε τα παιδιά να αφεθούν, να ανακαλύψουν και να επινοήσουν διάφορους «κώδικες» επικοινωνίας, έκφρασης και γνώσης, οργάνωσης του χώρου και χρήσης των υλικών. Βοηθάει τα παιδιά να ανακαλύψουν το παιχνίδι των ρόλων και προσδίδει στα παιδιά μία αίσθηση ασφάλειας, με αποτέλεσμα να τα βοηθάει να εκφραστούν αβίαστα, να απελευθερωθούν και να δημιουργήσουν συλλογικά.

Επιπρόσθετα, ο εμπυχωτής - παιδαγωγός οφείλει να αφήσει ελεύθερο το σώμα του, να απελευθερωθεί από εντάσεις και να μπορεί να σταθεί μπροστά στα παιδιά χαλαρός και γαλήνιος, οικείος, φιλικός και ανθρώπινος, ενθουσιώδης και ενθαρρυντικός, χωρίς επισημότητες και διδαχές, συστάσεις και εντολές. Ταυτόχρονα, οφείλει με τη συμπεριφορά του να εμπνεύσει την ομάδα και να τις δώσει κίνητρα, ώστε να την καθοδηγήσει, να ανακαλύψει τη χαρά του παιχνιδιού και της δημιουργίας και όχι να την κατευθύνει όπου εκείνος θέλει. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι, ο εμπυχωτής - παιδαγωγός να διαθέτει φαντασία, εφευρετικότητα και την ικανότητα αξιοποίησης του τυχαίου, του απρόοπτου, του αυθόρμητου. Ας μην λησμονούμε ότι, ο εμπυχωτής - παιδαγωγός είναι πομπός και δέκτης της ανθρώπινης γνώσης και χαράς (Φιλιππάκης, 1995).

2.6 Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΙΚΟΥ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ ΣΤΗΝ ΟΛΟΠΛΕΥΡΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Το θεατρικό παιχνίδι μπορεί να συμβάλλει με θετικό τρόπο στην ανάπτυξη ενός παιδιού. Η συμβολή του φαίνεται πως είναι σημαντική από το γεγονός ότι ξεκινάει από τα πρώτα στάδια της προσχολικής ηλικίας με τη μορφή παιχνιδιού. Το θεατρικό παιχνίδι λειτουργεί ως μέσο κοινωνικοποίησης, ως μέσο ενεργοποίησης και απελευθέρωσης της φαντασίας. Πέρα από την ψυχαγωγική και παιδαγωγική διάσταση μπορεί να βοηθήσει τα παιδιά να γνωρίσουν καλύτερα τον εαυτό τους, το περιβάλλον τους, την ψυχική και σωματική τους έκφραση, την ανάπτυξη της παραγωγιστικής και γλωσσικής επικοινωνίας, καθώς και της δημιουργίας του αίσθημα του «ανήκειν» μέσα από την ένταξη τους σε ομάδες, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να βιώσουν τις πρώτες αισθητικές τους εμπειρίες. Αναμφίβολα, λοιπόν, η τέχνη του θεάτρου συντελεί στην ολόπλευρη ανάπτυξη του παιδιού και συνδέει δημιουργικά τις γνώσεις και τις δεξιότητες του με το συναισθηματικό κόσμο (Γραμματάς, 2014)., (Παπαδόπουλος, 2010).

2.6.1 ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Οι τέχνες ενεργοποιούν το μυαλό και το σώμα. Έτσι, λοιπόν, και το θεατρικό παιχνίδι κινητοποιεί τις αισθήσεις, δημιουργώντας μία μνήμη που οξύνει την ευαισθησία του παιδιού και το καθιστά πιο δεκτικό σε άλλες μορφές γνώσεις. Μέσω του θεατρικού παιχνιδιού τα παιδιά καλλιεργούν δραστηριότητες έκφρασης και επικοινωνίας, κριτική σκέψη και ευρηματικότητα. Επίσης, είναι σε θέση να αντιμετωπίζουν διλήμματα, να παίρνουν αποφάσεις, να πειραματίζονται και να διευρύνουν τους ορίζοντες τους. Παράλληλα, εμπλουτίζουν τις γνώσεις τους μέσα από τις τεχνικές του θεάτρου και τα υλικά που χρησιμοποιούν για την εκτέλεση του, ενώ ταυτόχρονα και από τη θέση του θεατή έχουν την ικανότητα να αναπτύξουν τις γνώσεις τους.

Το θεατρικό παιχνίδι παρέχει, από τη μία, βιωματική μάθηση, καθώς τα παιδιά μαθαίνουν, βιώνοντας υποθετικές καταστάσεις στις οποίες υποδύονται διάφορους ρόλους. Από την άλλη, όμως, τους παρέχει και ενεργητική μάθηση, κατά την οποία η παιδαγωγός τους δίνει τα κατάλληλα κίνητρα για να οικοδομήσουν μόνα τους γνώσεις και εμπειρίες. Επίσης, τα παιδιά καλλιεργούν τη δεκτικότητα, την ικανότητα, δηλαδή, να παρατηρούν, να ακούν, να

διαβάζουν και γενικά να αντιλαμβάνονται τον κόσμο από διάφορες οπτικές γωνίες (Αλκηστις, 2008)., (Αυδή & Χατζηγεωργίου, 2007). Τέλος, τα παιδιά επαναλαμβάνοντας ασκήσεις - δραστηριότητες μέσα από το θεατρικό παιχνίδι αναπτύσσουν την αίσθηση αριθμών, του χώρου, του χρόνου, της απόστασης και των μεγεθών, με αποτέλεσμα να οδηγούνται σε γνωστικές επιδεξιότητες (Παπαγεωργίου, 2002).

2.6.2 ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Το θεατρικό παιχνίδι συμβάλλει και στη γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών αφού τους παρέχει ευκαιρίες για εκμάθηση ή βαθιά κατανόηση της γλώσσας. Όταν τα παιδιά συζητούν, ανταλλάσσουν απόψεις, διεκδικούν και υποδύονται ρόλους, η γλώσσα ζωντανεύει, γίνεται ένα με το σώμα και τη σκέψη τους. Παράλληλα, μέσω της γλώσσας δημιουργούν ιστορίες, ή ανασυνθέτουν ένα δικό τους κόσμο που στηρίζεται στις εμπειρίες τους. Το θεατρικό παιχνίδι βοηθάει, εν μέρη, στην αντιμετώπιση των γλωσσικών προβλημάτων, δηλαδή, των προβλημάτων έκφρασης και χρήσης λεξιλογίου. Πολλές φορές τα παιδιά χρησιμοποιούν ή επαναλαμβάνουν λέξεις και φράσεις που δεν συνηθίζουν.

Επιπλέον, μέσα από το θεατρικό παιχνίδι τα παιδιά έχουν τη δυνατότητα να εκφράσουν τις ιδέες, τα συναισθήματα και τις ανάγκες με το λόγο. Συγκεκριμένα, αυτό επιτυγχάνεται με το λεκτικό εκφώνημα, δηλαδή τα λόγια που λέμε. Με τα παραγλωσσικά γνωρίσματα, δηλαδή τους τρόπους με τους οποίους αποδίδουν τη φωνή τους, παραδείγματος χάρη, το ανεβοκατέβασμα της φωνής, οι παύσεις, ο ρυθμός, η ένταση και η χροιά της φωνής. Τέλος, και με τα εξωγλωσσικά γνωρίσματα που αφορούν τα άλλα εκφραστικά μέσα για να επικοινωνήσουν, όπως είναι οι χειρονομίες, οι κινήσεις, οι εκφράσεις του προσώπου και το βλέμμα (Αλκηστις, 2008)., (Αυδή & Χατζηγεωργίου, 2007)., (Σύγχρονο νηπιαγωγείο, 2005).

Η γλώσσα είναι ένας από τους βασικούς άξονες που ακολουθεί η θεατρική έκφραση. Τα παιδιά εξασκούνται στο να ακούνε προσεκτικά, μπαίνουν στη διαδικασία να καταλαβαίνουν τους θεατές ή συνομιλητές και να απαντούν, να κατανοούν όταν του μιλούν, αλλά και να γίνονται αντιληπτά όταν μιλάνε αυτά στους υπόλοιπους (Faure & Lascar, 1988). Επιπλέον, αναπτύσσουν αφηγηματικές ικανότητες και καλλιεργούν τις κατάλληλες γλωσσικές συμβάσεις που είναι απαραίτητες για την αφήγηση μίας ιστορίας,

όπως το να εναλλάσσουν τους παρελθοντικούς χρόνους και πρόσωπα με σωστή αλληλουχία (Παπαηλίου, 2005).

2.6.3 ΚΙΝΗΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Μέσα από το θέατρο τα παιδιά αναπτύσσουν την κινητική τους ανάπτυξη, αποκτούν δηλαδή σχέση με το σώμα τους, έχουν τη δυνατότητα να χαλαρώσουν, να αισθανθούν όμορφα με αυτό. Οι ασκήσεις που πραγματοποιούνται είναι σωματικές, μυϊκές, αναπνοής, κίνησης και φωνής, που βοηθούν τα παιδιά να γνωρίσουν το σώμα τους, τους μυς τους, τα νεύρα τους. Άλλα και τη σχέση με άλλα σώματα, όπως τη βαρύτητα, τα αντικείμενα, το χώρο, τις διαστάσεις, το βάρος, τους όγκους, τις αποστάσεις, την ταχύτητα και τη διασύνδεση αυτών των δυνάμεων. Πέρα από αυτά συνδυάζουν τις τέχνες με το σώμα τους, ενώ τις βιώνουν και τις εκφράζουν με νέους συνδυασμούς (Άλκηστις, 1989). Μέσα από τις ασκήσεις αυτές τα παιδιά εκτονώνονται, αποκτούν ετοιμότητα με το σώμα τους, κατανοούν τις κινήσεις τους, τους μηχανισμούς και τις σχέσεις που αναπτύσσουν με το χώρο και τους άλλους. Τέλος, αρχίζουν να αποκτούν την αίσθηση προσανατολισμού, ενώ κατακτούν έννοιες χώρου όπως κέντρο, δεξιά, αριστερά, πάνω, κάτω, ανάποδα. Φτάνουν, δηλαδή, στο σημείο να επιδρούν πάνω στο χώρο και να τον μεταλλάσσουν (Άλκηστις, 1989). Ουσιαστικά εξελίσσουν τις κινήσεις και τα βοηθούν μέσω των κινητικών δραστηριοτήτων να βιώσουν την εμπειρία σε βάθος (Άλκηστις, 2008)., (Παπαδόπουλος, 2010)., (Αυδή & Χατζηγεωργίου, 2007).

Μέσω του θεατρικού παιχνιδιού ενεργοποιείται και δραστηριοποιείται το σώμα του παιδιού, ταυτόχρονα αναπτύσσει την αυτόνομη λειτουργία των μελών του σώματος και την αμφιπλευρικότητα του και δυναμώνουν οι μύς γεγονός που καθιστά εύκολη την ισορροπία του παιδιού. Παράλληλα, το παιδί καλλιεργεί το συντονισμό του σώματος με την όραση και την ακοή και την κινητική επανατροφοδότηση, δηλαδή τη συναισθηματική τόνωση μέσω της σωματικής επαφής. Τέλος, το θεατρικό παιχνίδι βοηθάει το παιδί να ελέγχει το σώμα του έτσι ώστε να λειτουργεί αρμονικά. (Φιλιππάκης, 1995).

2.6.4 ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Το θεατρικό παιχνίδι είναι ένας τρόπος να επικοινωνούμε και μέσα από τα αισθήματα μας. Βοηθάει τα παιδιά να εξωτερικεύσουν δύσκολες καταστάσεις και ενδυναμώνει την

προσωπικότητα των παιδιών μετά από ένα τραυματικό γεγονός. Ακόμη, εμπλουτίζουν το συναισθηματικό τους κόσμο. Το θέατρο μπορεί να αυξήσει την ευαισθητοποίηση, την κατανόηση του άλλου και την ενσυναίσθηση, με αποτέλεσμα να διευκολύνει τη δοκιμή και την εξάσκηση στους ρόλους αυτούς. Επιπρόσθετα, τα παιδιά μπορούν να εκφραστούν ελεύθερα, να αποκαλύψουν πλευρές του εαυτού τους που συνήθως είναι κρυμμένες, να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση, αυτοεκτίμηση και να αποκτήσουν σχέσεις αμοιβαίου σεβασμού και εμπιστοσύνης με τον παιδαγωγό (Αυδή & Χατζηγεωργίου,2007)., (Άλκηστις, 2008)., (Γραμματάς, 2013).

Το θεατρικό παιχνίδι βοηθάει τα παιδιά να εξωτερικεύσουν όλα αυτά που έχουν διαισθανθεί, νιώσει, ακούσει, με απώτερο σκοπό να ανακουφίσουν τον εσωτερικό τους κόσμο και να του δώσουν ευχαρίστηση (Κουρετζής, 2008). Επιπλέον, καλλιεργούν την αυτοσυναίσθηση, δηλαδή, την ικανότητα να επεξεργάζονται σκέψεις και πράξεις, να αποκτούν την πλήρη συνείδηση τους και να δηλώνουν αυτό που δεν έχει εκφραστεί (Άλκηστις, 2008). Τέλος, το θεατρικό παιχνίδι βοηθάει τα παιδιά να αποβάλλουν ένα μικρό ή μεγάλο μέρος του συναισθηματικού τους φορτίου, με αποτέλεσμα να μπορούν να απελευθερωθούν και να εκφραστούν ελεύθερα (Κουρετζής,1988).

Μέσα από το θεατρικό παιχνίδι το παιδί εξωτερικεύει τα συναισθήματα του μέσα από μία σειρά συμβολισμών και αναπαραστάσεων που προκύπτουν από το παιχνίδι των ρόλων και φανερώνει τι το απασχολεί. Στηρίζεται, δηλαδή, στις δικές του δυνάμεις και μέσα από αυτούς τους ρόλους εκφράζεται αυθόρμητα και ελεύθερα χωρίς το φόβο της κριτικής. Με αυτόν τον τρόπο, επιπλέον, αμβλύνονται οι ανασφάλειες στο παιδί και οι αναστολές του. Δίνεται η ευκαιρία να νιώσει ότι και εκείνο μπορεί να ανπτύξει δικούς του μηχανισμούς στην εξεύρεση λύσεων. Σε αυτό το αίσθημα θα στηριχθεί για να τολμήσει κάτι παραπάνω και να εξελιχθεί (Θεοφανοπούλου-Πέζερ & Σαββουλίδη, 2022). Το παιδί, μέσα από όλα αυτά, βρίσκει πολλές δυνατότητες απόλαυσης, ενθουσιασμού και χαράς, χάρη στα οποία ανανεώνει το είναι του (Άλκηστις, 1989).

2.6.5 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Το θέατρο ως συλλογική τέχνη, προωθεί τη κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών, γιατί τους δίνει τη δυνατότητα να βιώσουν μια συλλογική εμπειρία, να συνεργαστούν και να αποκτήσουν την αίσθηση της κοινωνικής ευθύνης. Όλες οι δραστηριότητες

πραγματοποιούνται σε μικρότερες ή μεγαλύτερες ομάδες, στις οποίες συνεισφέρουν όλοι και ο καθένας οικοδομεί πάνω στη σκέψη του άλλου. Στην ουσία, τα παιδιά συνεργουν, συνδημιουργούν, αντιλαμβάνονται τις συμπεριφορές των άλλων, συζητούν, μοιράζονται, πειθαρχούν, σέβονται τους άλλους και δημιουργούν το αίσθημα του «ανήκει». Ταυτόχρονα, προωθείται το παιχνίδι και η κοινωνικοποίηση των παιδιών, το αίσθημα αλληλοϋποστήριξης και η ευαισθητοποίηση τους ως προς τη διαφορετικότητα (Αυδή & Χατζηγεωργίου, 2007)., (Αλκηστις, 2008)., (Γραμματάς, 2013).

Είναι αλήθεια ότι το παιδί παίζοντας μαζί με τους άλλους, τους πλησιάζει, συνεργάζεται μαζί τους και στην πράξη αποδέχεται νέα όρια και περιορισμούς. Αν χρειαστεί υποχωρεί ή διεκδικεί ή οδηγείται σε τρίτη λύση για την πραγμάτωση του κοινού σκοπού. Με τις εναλλαγές των ρόλων τοποθετείται σε διάφορες θέσεις από τις οποίες μαθαίνει να νιώθει τον άλλο και τα προβλήματα του. Υπολογίζει, σέβεται τον άλλο, διδάσκει και διδάσκεται (Αλκηστις, 1989).

Μέσω του θεατρικού παιχνιδιού τα παιδιά μαθαίνουν να σέβονται και να πειθαρχούν σε κοινά παραδεκτές αρχές και αξίες (Γραμματάς, 2003). Επομένως, αποτελεί ένα τόπο όπου αναπτύσσεται η διαλογική συζήτηση με τον ίδιο τους τον εαυτό αλλά και με τους άλλους, δηλαδή δημιουργεί διόδους μετάβασης από τον προσωπικό στον κοινωνικό χώρο και διευκολύνει τα παιδιά να κατανοήσουν και να δουν που είναι η οικογένεια τους, η ομάδα τους, οι συμμαθητές τους, το περιβάλλον και οι άλλοι γύρω τους (Αλκηστις, 2008). Η παιδαγωγική του δύναμη είναι τόσο ισχυρή που ελκύει το παιδί, το εντάσσει σε μία ομάδα και του επιτρέπει να εισακουστεί στην ευρύτερη κοινωνία. Συγχρόνως, συνδιαλέγεται και κατανοεί πανανθρώπινες αξίες και διαφορετικούς πολιτισμούς (Παπαδόπουλος, 2006). Τέλος, το θεατρικό παιχνίδι είναι ο κατεξοχήν χώρος όπου δοκιμάζονται, αξιολογούνται, εμβαθύνονται, αναπαράγονται και δουλεύονται οι ανθρώπινες σχέσεις παρουσιάζοντας στα παιδιά τη μικρογραφία της κοινωνίας και του κόσμου γενικότερα (Σεξτού, 2007).

2.6.6 ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Μέσα από το θεατρικό παιχνίδι τα παιδιά αναπτύσσουν την αισθητική κατατανόηση για το δικό τους πολιτισμό και τον πολιτισμό των άλλων. Ακόμη, τους βοηθάει να αναπλάσουν και να ανασυνθέσουν την καθημερινότητα και να κάνουν τη δική τους παρέμβαση. Παράλληλα, τα παιδιά μπορούν να συνειδητοποιήσουν τη σύνδεση των τεχνών μεταξύ

τους. Τέλος, αναπτύσσονται αισθητικά, με αποτέλεσμα να σέβονται και να εκτιμούν το θέατρο και ότι περιλαμβάνει αυτό και γενικότερα τις τέχνες (Άλκηστις, 2008). Το παιδί ευαισθητοποιείται προς τις τέχνες, λόγω των ερεθισμάτων που αποκομίζει. Με λίγα λόγια, εξοικειώνεται με είδη μουσικής, καλλιτεχνικές εκφράσεις διάφορων λαών, λαογραφικά στοιχεία και ιδίως με διάφορες μορφές θεάτρου και λογοτεχνίας. Βελτιώνοντας έτσι την αισθητική του αντίληψη (Άλκηστις, 1989).

2.6.7 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑΣ

Το θεατρικό παιχνίδι συμβάλλει στην κινητοποίηση της φαντασίας και των δημιουργικών ικανοτήτων των παιδιών, που του επιτρέπουν να συνθέτουν μύθους, εικόνες, σχέσεις, κινήσεις και ήχους ανάλογα με τις δυναμικές και τις δεξιότητες του. Όταν η φαντασία απελευθερώνεται και η ευαισθητοποίηση αυξάνεται, αυτή η παρόρμηση μετατρέπεται σε δημιουργία. Το πνεύμα, η ψυχή και το σώμα του παιδιού είναι έτοιμο να αντηχήσει τους ήχους και τα ερεθίσματα που δέχτηκε μέσω της ενασχόλησης με δραστηριότητες θεατρικού παιχνιδιού. Τα παιδιά γίνονται δημιουργικά γιατί τους παρέχεται ένας δυναμικός και σπουδαίος χώρος μέσα στον οποίο μπορούν να αναπτύξουν τη φαντασία τους και να συνειδητοποιήσουν τη θέση τους στην ομάδα, και κατ' επέκταση στην κοινωνία. Εν κατακλείδι, το θεατρικό παιχνίδι είναι ένας δυναμικός χώρος για να ζωντανέψουν τα παιδιά τη γνώση και την εμπειρία τους (Άλκηστις, 2008)., (Γραμματάς 2013).

Παράλληλα, οι φανταστικές ιστορίες που δημιουργούνται κατά τη διαδικασία υλοποίησης του θεατρικού παιχνιδιού δίνουν στο παιδί έμμεσα την ευκαιρία να αντιλαμβάνεται τη δυνατότητα και το εύρος της ανθρώπινης ζωής και να δίνει νοήματα σε αυτά που του συμβαίνουν ή το απασχολούν (Κοντογιάννη, 2012). Άλλωστε το θεατρικό παιχνίδι ενισχύει κάθε μορφή δημιουργικότητας, όπου θα επιτρέψει στα παιδιά να είναι ελεύθερα αποκτώντας ενεργητική συμμετοχή αλλά και κίνητρο ώστε να απολαμβάνουν τη μάθηση με χαρά (Beauchamp, 1998)., (Κουρετζής, 2008).

Γίνεται επομένως εύκολα αντιληπτό ότι το θέατρο αποτελεί τέχνη ολιστική, ως το σημείο που συναντιούνται και διαπλέκονται όλες οι τέχνες, μπορεί να αποτελέσει τον τόπο όπου το κάθε παιδί μπορεί να ανακαλύψει κάτι που το εκφράζει και το απελευθερώνει. Το θέατρο έχει στόχο να εκπαιδεύσει χρησιμοποιώντας για την επίτευξη αυτού του στόχου το πιο οικείο μέσο στο παιδί, το παιχνίδι. Ο στόχος αυτός δεν είναι απλός καθώς το παιχνίδι εκτελεί πολλαπλές και σύνθετες λειτουργίες, καλύπτοντας τους τέσσερις βασικούς τομείς της ανθρώπινης ύπαρξης: τον ψυχολογικό, τον κοινωνικό, τον αισθητικό και το γνωστικό (Κουρετζής, 2006).

Αναμφίβολα, λοιπόν, το θεατρικό παιχνίδι είναι η τέχνη, που έχει τη δύναμη να μεταδώσει συγκλονιστικά ερεθίσματα στο παιδί, γνώσεις και μηνύματα, είτε αυτό είναι θεατής, είτε συμμετέχων, βιώνοντας ενεργά το θεατρικό ρόλο. Είναι τέχνη βιωματική, ζωντανή, που ενεργοποιεί ερεθίσματα και προβάλλει αξίες και δημιουργεί πρότυπα. Εξάλλου, η τροφοδότηση του παιδιού με τη θεατρική αγωγή ως προϊόν καλλιτεχνικής πράξης χτίζει τη φαντασία, την κριτική σκέψη του, την ομαδοσυνεργατική συνεργασία, τη χρήση της προφορικότητας και της γνώσης του κόσμου, αλλά και την αποδοχή των ιδιαιτεροτήτων και των διαφορετικών ατόμων (Γραμματάς, 2014).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Η μέθοδος που επιλέχθηκε προκειμένου να ερευνηθούν οι απόψεις των παιδαγωγών προσχολικής ηλικίας για την αξία αλλά και τη συχνότητα ενασχόλησης των εικαστικών και του θεατρικού παιχνιδιού στο εβδομαδιαίο πρόγραμμα του παιδικού σταθμού ήταν αυτή της ποσοτικής έρευνας. Η ποσοτική έρευνα αναφέρεται κατά βάση στη συστηματική διερεύνηση κοινωνικών φαινομένων χρησιμοποιώντας στατιστικές μεθόδους και αριθμητικά δεδομένα. Χρησιμοποιείται συνήθως αντιπροσωπευτικό δείγμα παρατηρήσεων επιδιώκοντας τα αποτελέσματα να γενικευτούν στον ευρύτερο πληθυσμό. Αυτό το είδος έρευνας έχει επίσης ευρεία χρήση σε θέματα που απασχολούν την εκπαιδευτική κοινότητα. Η συλλογή δεδομένων γίνεται κυρίως με ερωτηματολόγια, τα οποία αποτελούνται κυρίως από κλειστού τύπου ερωτήσεις και έχει και μερικές ανοιχτού τύπου. Η ανάλυση των αποτελεμάτων έγινε με τη χρήση του προγράμματος SPSS και σχηματίστηκαν τα αντίστοιχα γραφήματα και πίνακες.

3.1 ΔΕΙΓΜΑ

Το δείγμα των ερωτηματολογίων που χρησιμοποιήθηκε, δόθηκε από την επιβλέπουσα καθηγήτρια. Αποτελείται από έναν (1) άντρα και σαράντα έξι (46) γυναίκες παιδαγωγούς προσχολικής ηλικίας και νηπιαγωγούς των βρεφονηπιακών - παιδικών σταθμών και νηπιαγωγείων των Δήμων Δράμας, Αποκορώνου, Ηρακλείου και Σητείας.

3.2 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Τα ερωτηματολόγια διανεμήθηκαν στους ερωτώμενους με δύο τρόπους. Ο πρώτος ήταν με την προσωπική μέθοδο, δηλαδή ήρθαμε σε επαφή με τον ερωτώμενο του δώσαμε το ερωτηματολόγιο και το συμπλήρωσε μόνος του. Ο δεύτερος τρόπος ήταν με την ταχυδρομική μέθοδο, δηλαδή τα ερωτηματολόγια στάλθηκαν μέσω email στους ερωτώμενους προκειμένου να το συμπληρώσουν μόνοι τους σε όσο χρόνο ήθελαν και μας

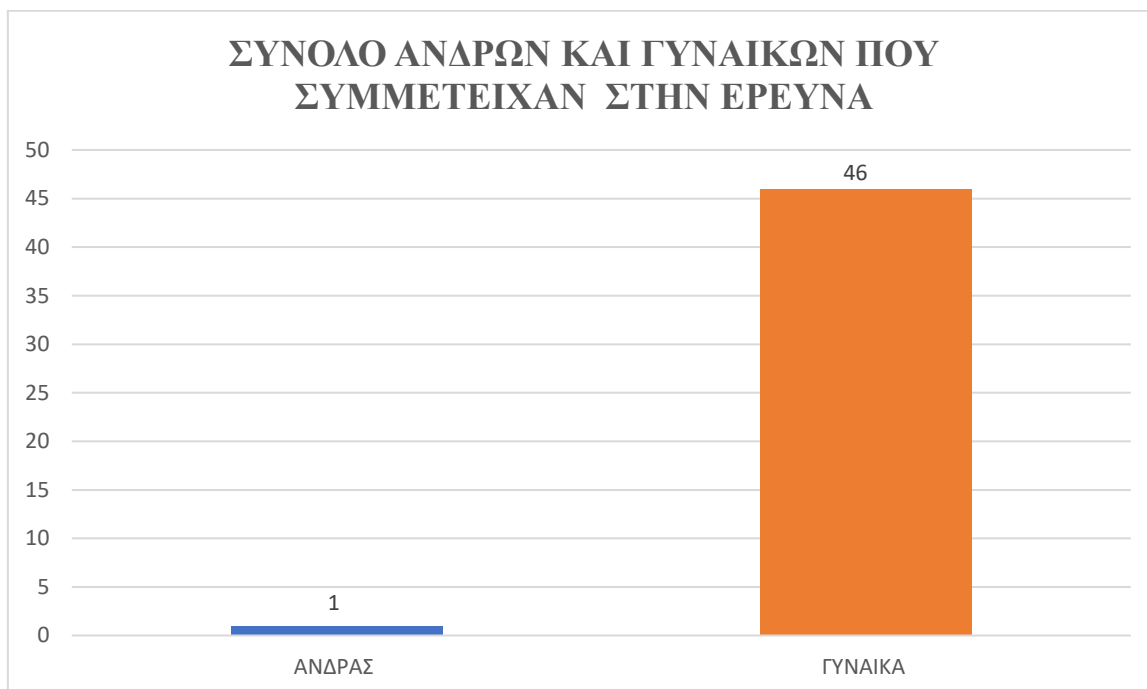
το έστειλαν πίσω μόλις το συμπλήρωσαν (Αθανασίου, 2007). Αφού μοιράστηκαν και στάλθηκαν εξήντα δύο (62) ερωτηματολόγια σε βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς των παραπάνω Δήμων, πέρασαν τρεις εβδομάδες και συγκεντρώσαμε σαράντα επτά (47) απαντημένα ερωτηματολόγια. Υπήρχαν κάποιοι οι οποίοι δεν έστειλαν τα ερωτηματολόγια, παρ' αυτά όμως, καταφέραμε να συλλέξουμε ένα επιθυμητό αριθμό ερωτηματολογίων. Έπειτα, βγάλαμε τα αποτελέσματα των ερωτηματολογίων, περάστηκαν σε excel και έγινε η κωδικοποίηση πολλών ερωτήσεων.

3.3 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από τρία μέρη. Η πρώτη σελίδα του ερωτηματολογίου χρησιμοποιείται ώστε να πληροφορήσει και να ενημερώσει τους ερωτούμενους σχετικά με το σκοπό της έρευνας. Το πρώτο μέρος περιλαμβάνει δημογραφικές ερωτήσεις (φύλο, ηλικία, χρόνια προϋπηρεσίας, τομέα εργασίας, αριθμό και ηλικία μαθητών, σπουδές, εξεικικευμένες σπουδές ή ερασιτεχνική απασχόληση πάνω στο θεατρικό παιχνίδι ή κάποια άλλη τέχνη). Αποτελείται από δώδεκα (12) ερωτήσεις κλειστού τύπου. Το δεύτερο μέρος περιλαμβάνει την επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών και στους τομείς ανάπτυξης, τη συχνότητα εκτέλεσης του θεατρικού παιχνιδιού και των βασικών τεχνικών του και την ενεργή συμμετοχή των παιδιών σε αυτές, αλλά και την ύπραξη γωνιάς μεταμφίεσης εντός τάξης . Αποτελείται από δεκαεννέα (19) κλειστού τύπου ερωτήσεις και μία ανοιχτού τύπου. Το τρίτο και τελευταίο μέρος περιλαμβάνει τα τμήματα που εκτελείται το θεατρικό παιχνίδι, η συχνότητα εκτέλεσης δραστηριοτήτων από τα παρακάτω γνωστικά πεδία (μουσική, εικαστικά, θεατρικό παιχνίδι, παιδική λογοτεχνία και χορός) και η ενεργή συμμετοχή τους σε αυτά, η ασφάλεια που αισθάνονται για την εκτέλεση θεατρικού παιχνιδιού και τους παράγοντες που προκαλούν ανασφάλεια, τις επισημάνσεις για αλλαγές ως προς τη διευκόλυνση του θεατρικού παιχνιδιού αλλά και τα βασικά χαρακτηριστικά ενός παιδαγωγού – εμπυχωτή. Αποτελείται από εννέα (9) κλειστού τύπου ερωτήσεις και μία ανοιχτού τύπου ερώτηση.

Α΄ ΜΕΡΟΣ

1)

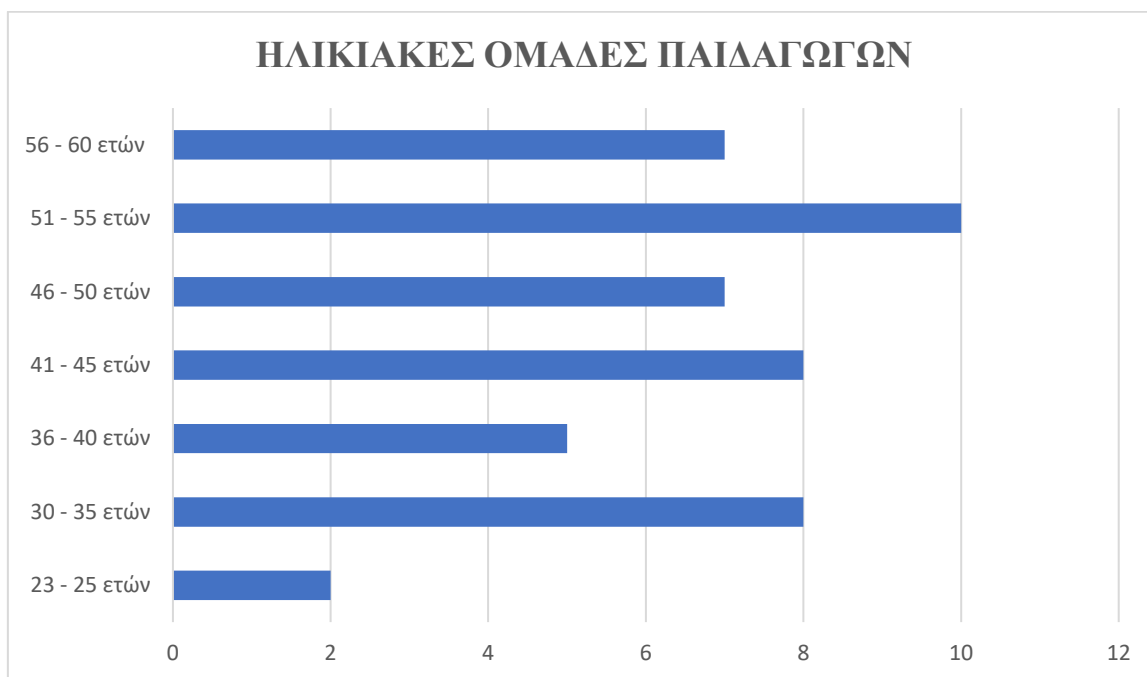

Εικόνα 1: Σύνολο ανδρών και γυναικών που συμμετείχαν στην έρευνα

Το συνολικό δείγμα των ατόμων που συμμετείχαν στην έρευνα ήταν 47 άτομα.

- 1 άνδρας, δηλαδή 2,12 %
- 46 γυναίκες, δηλαδή 97,88%

2)

Εικόνα 2: Ηλικιακές ομάδες παιδαγωγών

Από την παραπάνω εικόνα παρατηρούμε πως κατανέμονται οι ηλικίες των παιδαγωγών προσχολικής ηλικίας με βάση τις ηλικιακές ομάδες. Πιο αναλυτικά, από το συνολικό δείγμα των 47 παιδαγωγών οι 2 (4,25%) βρίσκονται μεταξύ των 23 – 25 ετών, οι 8 (17%) βρίσκονται μεταξύ των 30 – 35 ετών, οι 5 (10,63%) μεταξύ των 36 – 40 ετών, οι 8 (17%) μεταξύ των 41 – 45 ετών, οι 7 (14,90%) μεταξύ των 46 – 50 ετών, οι 10 (21,27%) μεταξύ των 51 – 55 ετών και οι 7 (14,90%) μεταξύ των 56 – 60 ετών.

Είναι εμφανές ότι η μεγαλύτερη πληθυσμιακά ηλικιακή ομάδα είναι η 51 – 55 ετών με ποσοστό 21,27%, ενώ η μικρότερη πληθυσμιακά ηλικιακή ομάδα είναι η 23 – 25 ετών με ποσοστό 4,25%.

Εικόνα 3: Ποσοστά ηλικιακών ομάδων παιδαγωγών

Πιο συγκεκριμένα, η πρώτη ηλικιακή ομάδα κυμαίνεται μεταξύ 23 και 35 ετών, στην οποία ανήκουν 10 (21,27%) άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα. Η μεσαία ηλικιακή κατηγορία αφορά τους 36 έως και 45 ετών όπου σε αυτήν ανήκουν 13 (27,65%) άτομα από την έρευνα. Τέλος, έχουμε την ομάδα από 46 έως και 60 ετών, στην οποία ανήκουν 24 (51,08%) άτομα της έρευνας. Αυτή η ομάδα αποτελεί και τη μεγαλύτερη.

3)

Εικόνα 4: Προϋπηρεσία παιδαγωγών

Οι περισσότεροι έχουν προϋπηρεσία από 1 έως και 20 χρόνια, δηλαδή 26 (55, 32%) άτομα, ενώ οι υπόλοιποι 21 (44,68%) άτομα έχουν προϋπηρεσία από 21 έτη και πάνω.

4)

Εικόνα 5: Τομέας εργασίας των παιδαγωγών

Τα 37 άτομα από τα 47 εργάζονται στο δημόσιο τομέα (78,72%) και τα υπόλοιπα 10 άτομα εργάζονται στον ιδιωτικό τομέα (21,28%).

5.1)

Εικόνα 6: Αριθμός μαθητών που βρίσκονται στο τμήμα

Από το σύνολο των ερωτώμενων οι 3 (6,38%) παιδαγωγοί από τους 47 της έρευνας δεν έχουν στο τμήμα τους κανένα παιδί, οι 6 (12,76%) παιδαγωγοί έχουν στο τμήμα τους 6 – 10 παιδιά, οι 14 (29,78%) παιδαγωγοί έχουν στο τμήμα τους 11 – 15 παιδιά, οι 13 (27,65%) παιδαγωγοί έχουν από 16 – 20 παιδιά και οι 11 (23,40%) παιδαγωγοί έχουν από 21 – 25 παιδιά.

5.2)

Εικόνα 7: Αριθμός αγοριών και κοριτσιών εντός τάξης

Παρατηρούμε ότι στις τάξεις που είναι από 6 – 10 παιδιά το 50% (26) είναι αγόρια και το άλλο 50% (26) κορίτσια. Στις τάξεις από 11 – 15 παιδιά τα αγόρια αποτελούν το 58% (90) και τα κορίτσια το 42% (63). Στις τάξεις από 16 – 20 παιδιά τα αγόρια αποτελούν το 60% (120) και τα κορίτσια το 40% (80). Τέλος, στις τάξεις 21 – 25 παιδιά τα αγόρια είναι το 55% (116) και τα κορίτσια το 45% (106).

6)

Εικόνα 8: Ηλικία μαθητών

Οι 30 (63,82%) από τους 47 ερωτώμενους παιδαγωγούς αναφέρουν ότι οι μαθητές είναι ηλικίας από 2,5 – 4 ετών, 9 (19,14%) άτομα απάντησαν ότι οι μαθητές είναι ηλικίας 4 – 5 ετών και μόλις 5 (10,64%) ερωτώμενοι απάντησαν ότι οι μαθητές τους είναι από 8 μηνών έως 2,5 ετών. Τέλος μόνο 3 (6,40%) άτομα αφήσαν αναπάντητη την ερώτηση αυτή.

Παρατηρούμε λοιπόν, ότι η πλειοψηφία των ερωτώμενων, δηλαδή 63,82% των 47 ατόμων διδάσκει σε παιδιά ηλικίας 2,5 – 4 ετών, ενώ η μειοψηφία των ερωτώμενων, δηλαδή το 10,64% διδάσκει σε παιδιά ηλικίας 8 μηνών έως 2,5 ετών.

7)

Εικόνα 9: Ύπαρξη μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες εντός τάξης

Από το σύνολο των ερωτηθέντων, οι 24 (51%) απάντησαν ότι δεν έχουν εντός τάξης άτομα με μαθησιακές δυσκολίες, ενώ οι 23 (49%) απάντησαν ότι έχουν εντός τάξης παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες.

8)

Εικόνα 10: Ύπαρξη μαθητών με πολιτισμικές διαφορές εντός τάξης

Από τους παιδαγωγούς που ερωτήθηκαν οι 25 (53,20%) απάντησαν θετικά στο ερώτημα εάν το τμήμα τους ενσωματώνει μαθητές διαφορετικών πολιτισμών, ενώ οι 19 (40,42%) απάντησαν αρνητικά. Τέλος, μόνο τρεις (6,38%) άφησαν αναπάντητη την ερώτηση αυτή.

9)

Εικόνα 11: Επίπεδο εκπαίδευσης παιδαγωγών

Από την παραπάνω εικόνα συμπεραίνουμε ότι 5 άτομα είναι απόφοιτοι ΙΕΚ (11%), 19 άτομα είναι απόφοιτοι ΤΕΙ (40%), 22 άτομα είναι απόφοιτοι Παν/μιου (47%) και μόνο 1 άτομο είναι κάτοχος Μεταπτυχιακού (2%).

10)

Εικόνα 12: Ειδικευμένες σπουδές στο θεατρικό παιχνίδι

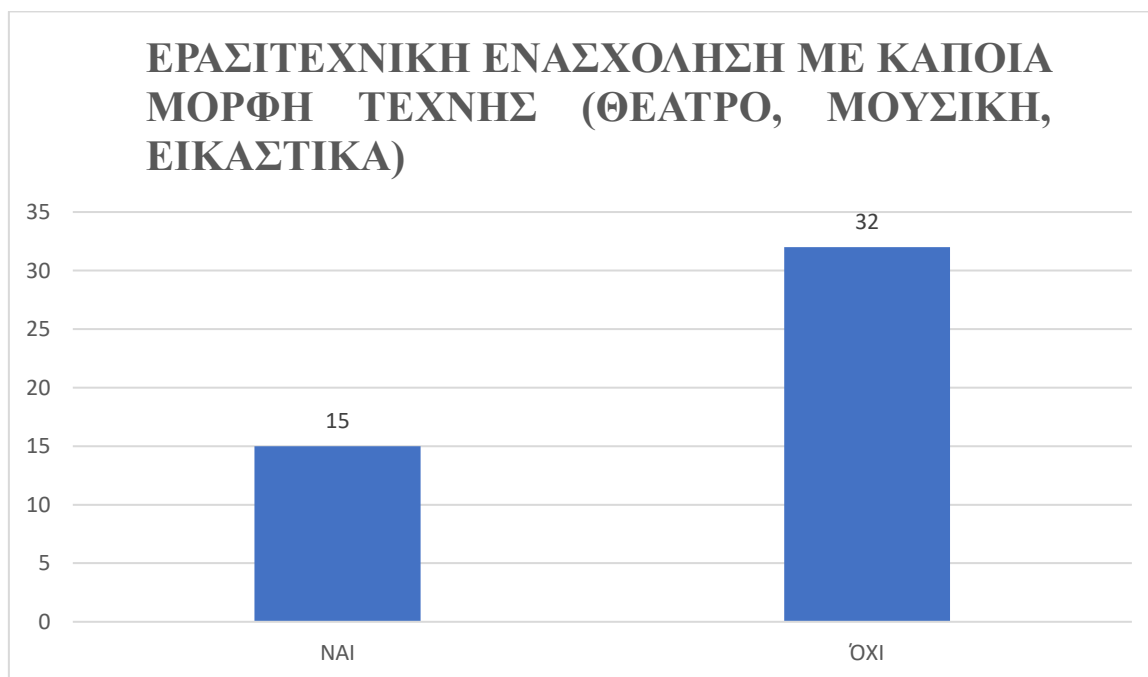
Το 95,75% (45) του συνολικού δείγματος απάντησε ότι δεν έχει κάνει σπουδές πάνω στο θεατρικό παιχνίδι, ενώ μόνο το 4, 25% (2) απάντησε ότι έχει κάνει εξειδικευμένες σπουδές στο θεατρικό παιχνίδι.

11)

Εικόνα 13: Ερασιτεχνική ενασχόληση με το θεατρικό παιχνίδι

Το 25,54% (12) των ερωτώμενων απάντησε ότι ασχολείται ερασιτεχνικά με το θεατρικό παιχνίδι, ενώ το 74,46% (35) απάντησε ότι δεν ασχολείται ερασιτεχνικά με το θεατρικό παιχνίδι.

12)

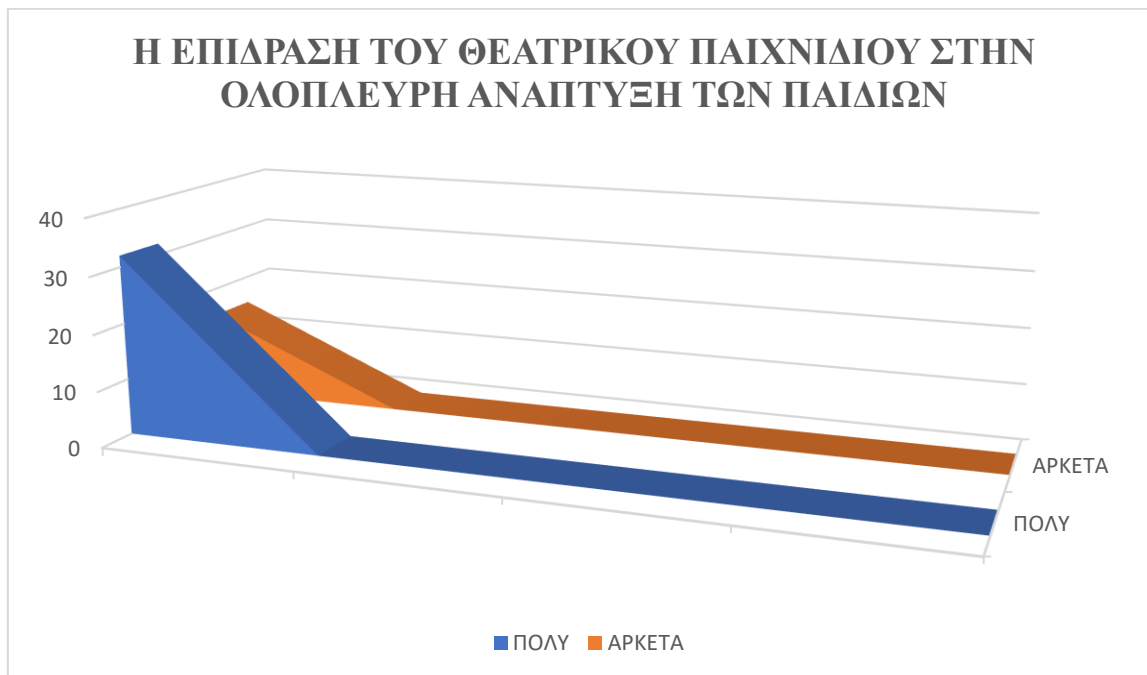

Εικόνα 14: Ερασιτεχνική ενασχόληση με κάποια μορφή τέχνης (θέατρο, μουσική, εικαστικά)

Οι 15 (32%) παιδαγωγοί που συμμετείχαν στην έρευνα απάντησαν ότι ασχολούνται ερασιτεχνικά με κάποια άλλη μορφή τέχνης. Αντίθετα, 32 (68%) παιδαγωγοί απάντησαν ότι δεν ασχολούνται ερασιτεχνικά με κάποια άλλη μορφή τέχνης.

Β' ΜΕΡΟΣ

1)

Εικόνα 15: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών

Από τους ερωτώμενους οι 32 (68%) απάντησαν πολύ στην ερώτηση ότι το θεατρικό παιχνίδι επιδρά στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών. Οι υπόλοιποι 15 (32%) απάντησαν αρκετά, ενώ κανένας δεν απάντησε μέτρια, ελάχιστα και καθόλου.

2.1)

Εικόνα 16: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στη γνωστική ανάπτυξη

Από το πλήθος των παιδαγωγών που ρωτήθηκαν κατά πόσο το θεατρικό παιχνίδι επιδρά στη γνωστική ανάπτυξη, οι 23 (49%) απάντησαν πολύ, ενώ το ίδιο ποσοστό (49%) απάντησε αρκετά, αφού υπήρχε ισοψηφία και 1 (2%) απάντησε μέτρια. Τέλος, κανένας δεν απάντησε ελάχιστα και καθόλου.

2.2)

Εικόνα 17: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στην κοινωνική ανάπτυξη

Από τους 47 συμμετέχοντες, οι 37 (78,72%) απάντησαν πολύ στην ερώτηση πόσο επιδρά το θεατρικό παιχνίδι στην κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών. Οι 10 (21,28) απάντησαν αρκετά, ενώ κανένας δεν έδωσε την απάντηση μέτρια, ελάχιστα και καθόλου.

2.3)

Εικόνα 18: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στην κινητική ανάπτυξη

Το 66% (31) των ερωτώμενων απάντησε πως το θεατρικό παιχνίδι επηρεάζει πολύ την κινητική ανάπτυξη των παιδιών, το 30% (14) απάντησε αρκετά, το 4% (2) απάντησε μέτρια και τέλος, κανένας δεν απάντησε ελάχιστα και καθόλου.

2.4)

Εικόνα 19: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στην ανάπτυξη της δημιουργικότητας

Τα 35 (74,46%) άτομα απάντησαν ότι το θεατρικό παιχνίδι επιδρά πολύ στην ανάπτυξη της δημιουργικότητας των παιδιών, οι 12 (25,54%) απάντησαν αρκετά, ενώ κανένας δεν έδωσε την απάντηση μέτρια, ελάχιστα και καθόλου.

2.5)

Εικόνα 20: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στη συναισθηματική ανάπτυξη

Τα 35 (74,46%) άτομα απάντησαν πολύ στην ερώτηση ότι το θεατρικό παιχνίδι επιδρά στη συναισθηματική ανάπτυξη, οι 10 (21,28%) απάντησαν αρκετά, ενώ 2 (4,26%) απάντησαν μέτρια. Τέλος, κανένας δεν απάντησε ελάχιστα και καθόλου.

2.6)

Εικόνα 21: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στη γλωσσική ανάπτυξη

Το 65,96% (31) απάντησε πολύ στην ερώτηση πόσο επιδρά το θεατρικό παιχνίδι στη γλωσσική ανάπτυξη, το 25,54% (12) απάντησε αρκετά, το 6,38% (3) απάντησε μέτρια, ενώ κανένας δεν απάντησε ελάχιστα και καθόλου. Τέλος, μόνος ένας (2,12%) άφησε αναπάντητη την ερώτηση.

2.7)

Εικόνα 22: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στην αισθητική καλλιέργεια

Οι 26 (55,32%) απάντησαν ότι το θεατρικό παιχνίδι επηρεάζει πολύ την αισθητική καλλιέργεια, οι 16 (34,04%) απάντησαν αρκετά, οι 5 (10,64%) απάντησαν μέτρια, ενώ κανένας δεν έδωσε την απάντηση ελάχιστα και καθόλου.

2.8)

Εικόνα 23: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στην ευχαρίστηση / εκτόνωση του στρες

Το 74,47% (35) απάντησε πολύ στην ερώτηση πόσο επιδρά το θεατρικό παιχνίδι στην ευχαρίστηση / εκτόνωση του στρες, το 23,41% (11) απάντησε αρκετά, ενώ κανένας δεν απάντησε μέτρια, ελάχιστα και καθόλου. Τέλος, μόνο ένας (2,12) άφησε αναπάντητη την ερώτηση.

3.1)

Εικόνα 24: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στη γνωστική ανάπτυξη

Παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία των απαντήσεων δήλωσε 8, δηλαδή 17 (36,17%) άτομα. Οι υπόλοιποι παιδαγωγοί μοίρασαν τη βαθμολογία τους ως εξής, 7 δήλωσαν 5 (10,63%) άτομα, 6 δήλωσαν 6 (12,76%) άτομα, 5 δήλωσαν 8 (17,02%) άτομα, με 4 βαθμολόγησαν 4 (8,51%) άτομα, με 3 βαθμολόγησαν 2 (4,25%) άτομα και 4 (8,51%) άτομα βαθμολόγησαν με 1. Τέλος, κανένας δεν βαθμολόγησε με 2 και ένας άφησε αναπάντητη την ερώτηση.

Επομένως, οι πλειοψηφία δεν θεωρεί ότι το θεατρικό παιχνίδι επιδρά πολύ θετικά στη γνωστική ανάπτυξη.

3.2)

Εικόνα 25: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στην κοινωνική ανάπτυξη

Παρατηρούμε ότι πολλοί βαθμολόγησαν με 1 και 2 την ερώτηση αυτή, για την ακρίβεια 23 άτομα, επομένως το 48,92% θεωρεί ότι το θεατρικό παιχνίδι επιδρά πολύ στην κοινωνική ανάπτυξη. Οι υπόλοιποι μοίρασαν τη βαθμολογία τους από το 3 μέχρι το 8. Τέλος, μόνο ένας άφησε αναπάντητη την ερώτηση αυτή.

3.3)

Εικόνα 26: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στην κινητική ανάπτυξη

Παρατηρούμε ότι πολλοί έχουν απαντήσει υψηλές βαθμολογίες από 5 και πάνω, δηλαδή το 53,20%, το οποίο θεωρεί ότι το θεατρικό παιχνίδι δεν επιδρά στην κινητική ανάπτυξη, δηλαδή 25 άτομα. Αντίθετα, 21 άτομα (44,68%) έδωσαν απαντήσεις κάτω από 4, γεγονός που δηλώνει ότι το θεατρικό παιχνίδι επιδρά θετικά στην κινητική ανάπτυξη. Τέλος, μόνο ένας άφησε την ερώτηση αναπάντητη.

3.4)

Εικόνα 27: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στην ανάπτυξη της δημιουργικότητας

Βλέπουμε ότι οι περισσότερες απαντήσεις έχουν δοθεί στο 1, 2, 3 και 4, δηλαδή 25 άτομα (53,20%) θεωρούν ότι το θεατρικό παιχνίδι επιδρά αρκετά έως πολύ στην ανάπτυξη της δημιουργικότητας των παιδιών. Αντίθετα, τα υπόλοιπα 21 άτομα της έρευνας (44,68%) δεν θεωρούν αρκετά σημαντική την επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στην ανάπτυξη της δημιουργικότητας. Τέλος, μόνο ένας άφησε την ερώτηση αυτή αναπάντητη.

3.5)

Εικόνα 28: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στη συναισθηματική ανάπτυξη

Παρατηρούμε ότι οι περισσότεροι συμμετέχοντες θεωρούν ότι το θεατρικό παιχνίδι επιδρά αρκετά έως πολύ στη συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών, για την ακρίβεια 36 άτομα (76,60%). Αντίθετα, 10 άτομα (21,28%) βαθμολόγησαν από 5 και πάνω. Τέλος, μόνο ένας άφησε την ερώτηση αυτή αναπάντητη.

3.6)

Εικόνα 29: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στη γλωσσική ανάπτυξη

Στην ερώτηση πόσο θετικά επιδρά το θεατρικό παιχνίδι στη γλωσσική ανάπτυξη περίπου οι μισοί ερωτώμενοι υποστηρίζουν αρκετά έως πολύ, δηλαδή 22 άτομα (46,80%), ενώ οι άλλοι μισοί θεωρούν ότι το θεατρικό παιχνίδι επιδρά λιγότερο θετικά στη γλωσσική ανάπτυξη, δηλαδή 24 άτομα (51,10%). Τέλος, μόνο ένας άφησε αναπάντητη την ερώτηση.

3.7)

Εικόνα 30: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στην αισθητική καλλιέργεια

10 άτομα (21,28%) βαθμολόγησαν από 1 – 4 την ερώτηση πόσο θετικά επιδρά το θεατρικό παιχνίδι στην αισθητική καλλιέργεια, δηλαδή θεωρούν ότι επιδρά από αρκετά έως πολύ. Αντίθετα, 36 (76,60%) άτομα, η πλειονότητα του δείγματος θεωρεί ότι δεν επιδρά και τόσο θετικά το θεατρικό παιχνίδι στην αισθητική καλλιέργεια. Τέλος, μόνο ένας άφησε αναπάντητη την ερώτηση.

3.8)

Εικόνα 31: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στην ευχαρίστηση / εκτόνωση του στρες

Στην ερώτηση πόσο θετικά επιδρά το θεατρικό παιχνίδι στην ευχαρίστηση και στην εκτόνωση του στρες, παρατηρούμε πως οι πλειοψηφία απάντησε αρκετά έως πολύ στην ερώτηση, δηλαδή 32 άτομα (68,10%). Από την άλλη, 14 άτομα (29,78%) βαθμολόγησαν από 5 και πάνω υποστηρίζοντας ότι επιδρά λιγότερο θετικά το θεατρικό παιχνίδι στην ευχαρίστηση και την εκτόνωση του στρες. Τέλος, μόνο ένας άφησε την ερώτηση αυτή αναπάντητη.

4)

Εικόνα 32: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στην ανάπτυξη του προφορικού λόγου των παιδιών

Οι 30 (63,82%) από τους ερωτώμενους απάντησαν ότι το θεατρικό παιχνίδι ευνοεί πολύ την ανάπτυξη του προφορικού λόγου των παιδιών, οι 15 (31,93%) απάντησαν αρκετά και 2 (4,25%) απάντησαν μέτρια. Τέλος, κανένας δεν απάντησε ελάχιστα και καθόλου.

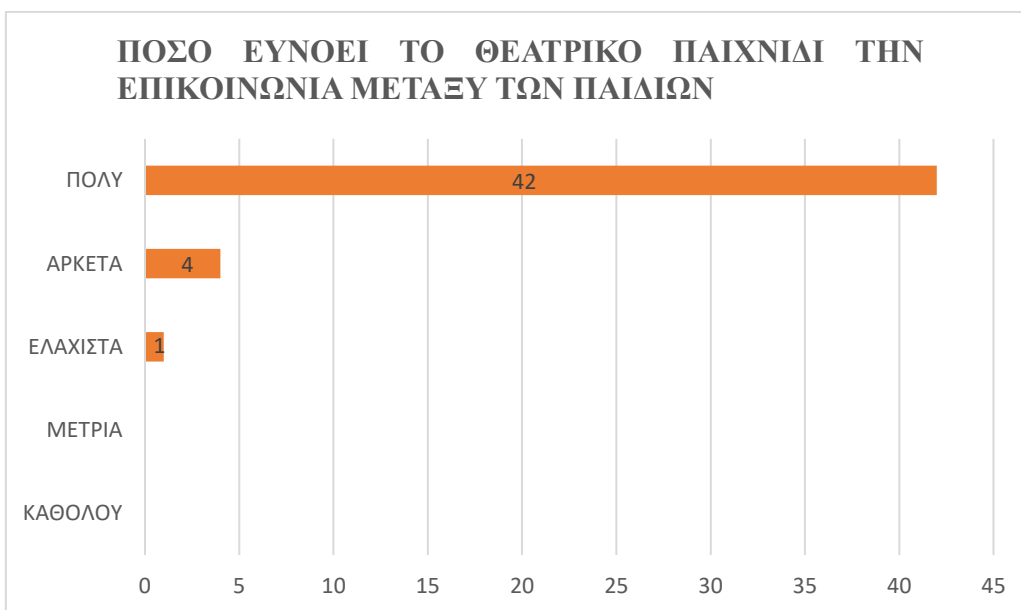
5)

Εικόνα 33: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στον εμπλουτισμό του λεξιλογίου

Το 57,45% απάντησε ότι το θεατρικό παιχνίδι ευνοεί πολύ τον εμπλουτισμό του λεξιλογίου των παιδιών, το 36,18% απάντησε αρκετά, το 2,12% απάντησε ελάχιστα και το 4,25% απάντησε μέτρια. Τέλος, κανένας δεν απάντησε καθόλου.

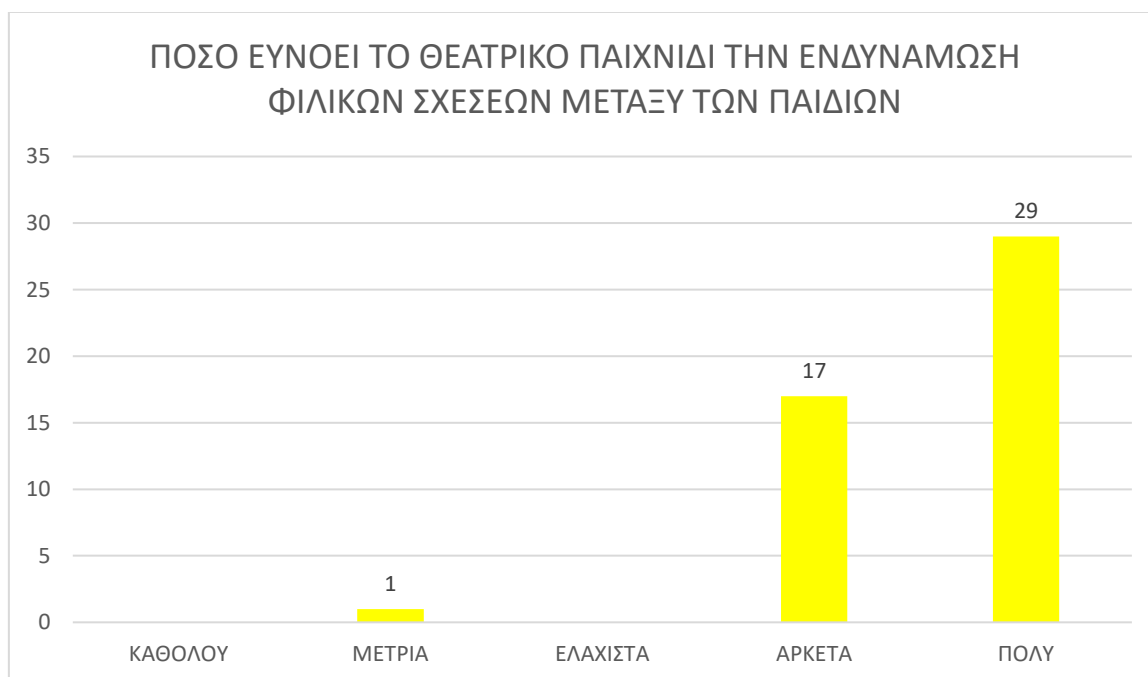
6)

Εικόνα 34: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στην επικοινωνία μεταξύ των παιδιών

Οι 42 (89,37%) από τους συμμετέχοντες στην έρευνα απάντησαν ότι το θεατρικό παιχνίδι ευνοεί πολύ την επικοινωνία μεταξύ των παιδιών, 4 (8,51%) απάντησαν αρκετά και 1 (2,12%) απάντησε ελάχιστα. Τέλος, κανένας δεν απάντησε μέτρια και καθόλου.

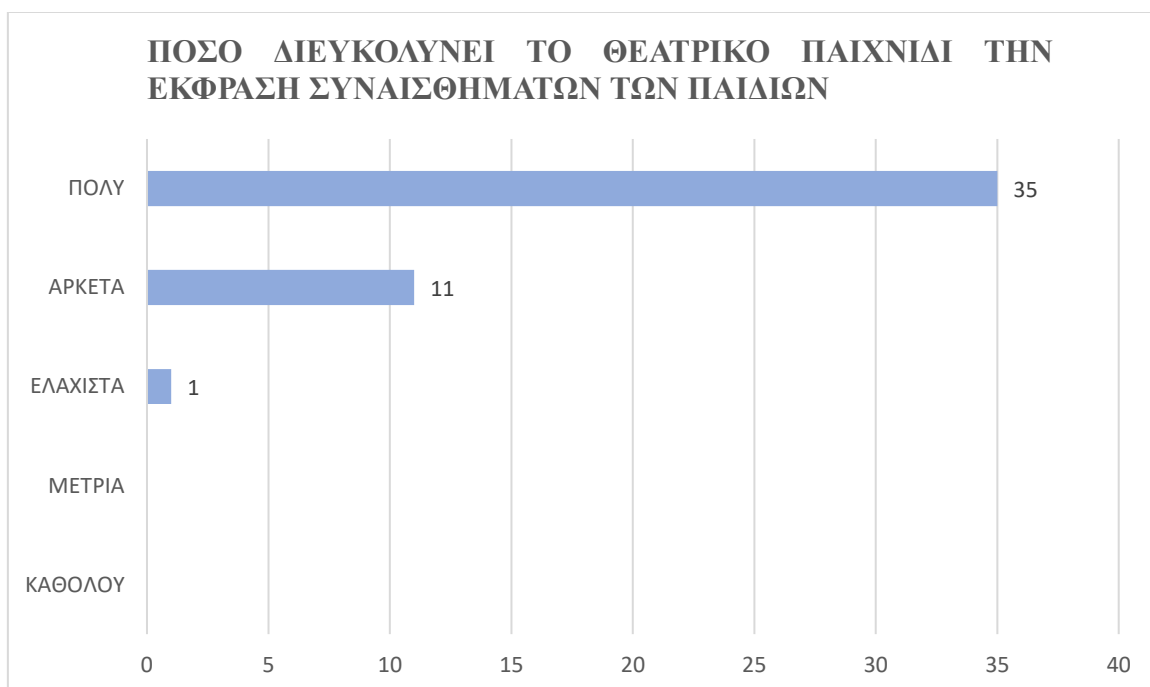
7)

Εικόνα 35: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στην ενδυνάμωση φιλικών σχέσεων μεταξύ των παιδιών

Το 61,70% από τους 47 απάντησαν ότι το θεατρικό παιχνίδι ενδυναμώνει πολύ τις φιλικές σχέσεις μεταξύ των παιδιών, το 36,18% απάντησε αρκετά και το 2,12% απάντησε μέτρια. Τέλος, κανένας δεν απάντησε ελάχιστα και καθόλου.

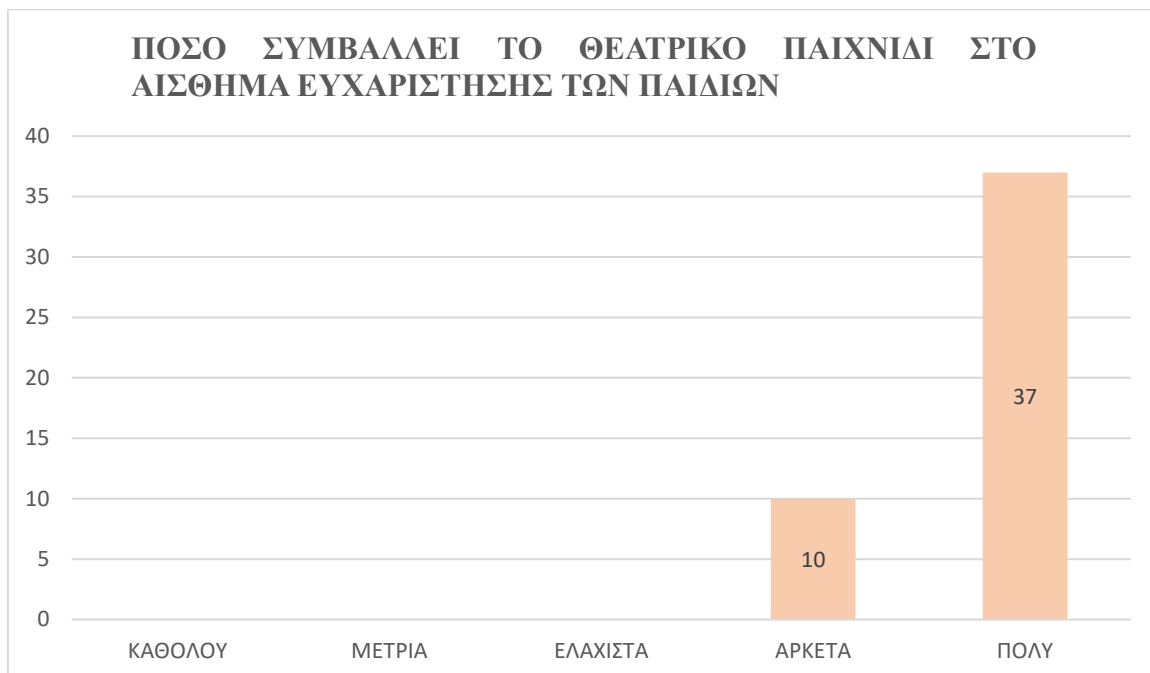
8)

Εικόνα 36: Η επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στην έκφραση συναισθημάτων των παιδιών

Στην ερώτηση πόσο διευκολύνει το θεατρικό παιχνίδι την έκφραση συναισθημάτων των παιδιών οι 35 (74,48%) από τους 47 απάντησαν πολύ, οι 11 (23,40%) απάντησαν αρκετά και 1 (2,12%) απάντησε ελάχιστα. Τέλος, κανένας δεν απάντησε μέτρια και καθόλου.

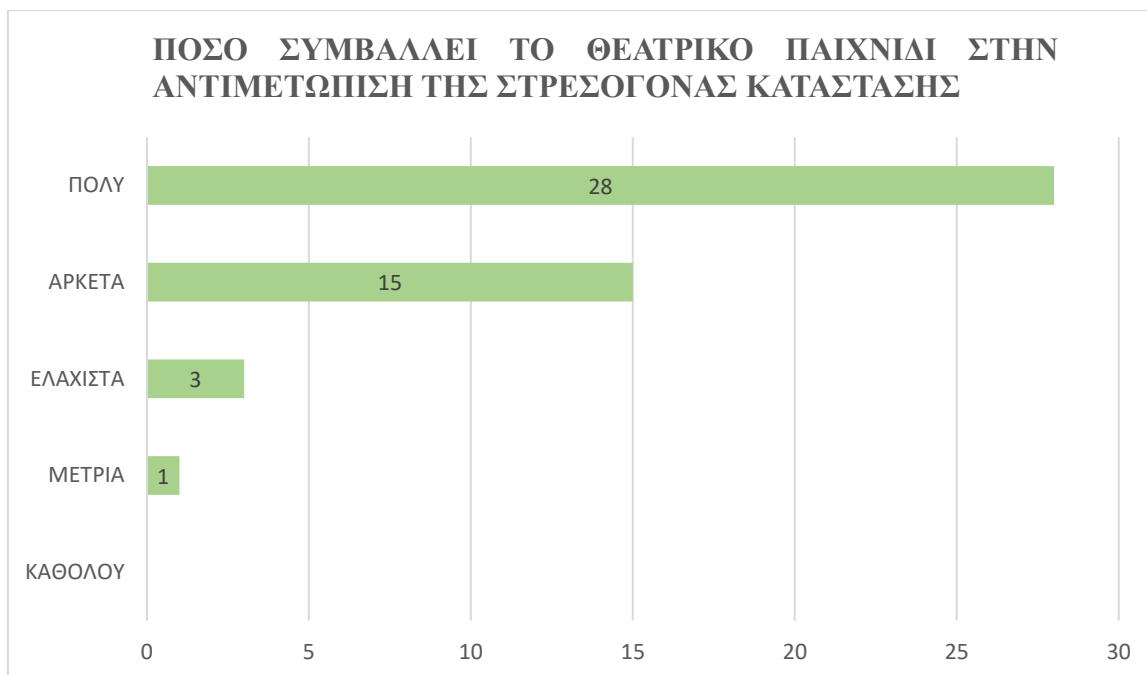
9)

Εικόνα 37: Η συμβολή του θεατρικού παιχνιδιού στο αίσθημα ευχαρίστησης των παιδιών

Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων απάντησε ότι το θεατρικό παιχνίδι συμβάλλει πολύ στο αίσθημα ευχαρίστησης των παιδιών, δηλαδή το 78,72% και το 21,28% απάντησε αρκετά. Τέλος, κανένας δεν απάντησε ελάχιστα, μέτρια και καθόλου.

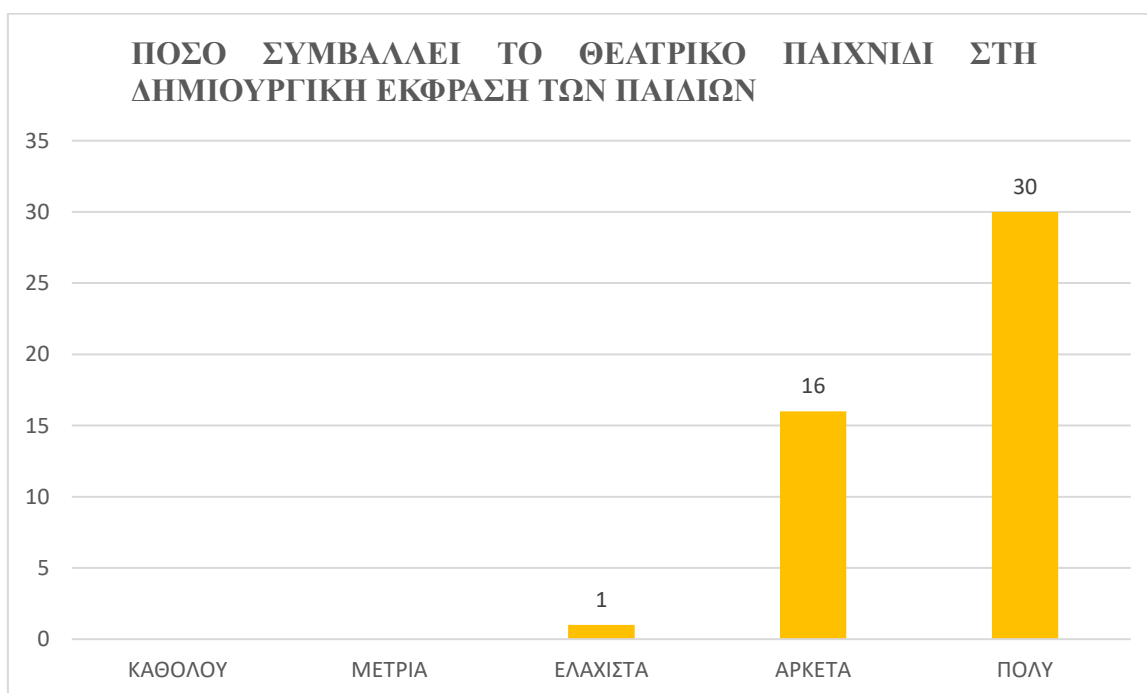
10)

Εικόνα 38: Η συμβολή του θεατρικού παιχνιδιού στην αντιμετώπιση της στρεσογόνας κατάστασης

Το 59,57% απάντησε ότι το θεατρικό παιχνίδι συμβάλλει πολύ στην αντιμετώπιση της στρεσογόνας κατάστασης, το 31,93% απάντησε αρκετά, το 6,38% απάντησε ελάχιστα και το 2,12% απάντησε μέτρια. Τέλος, κανένας δεν απάντησε καθόλου.

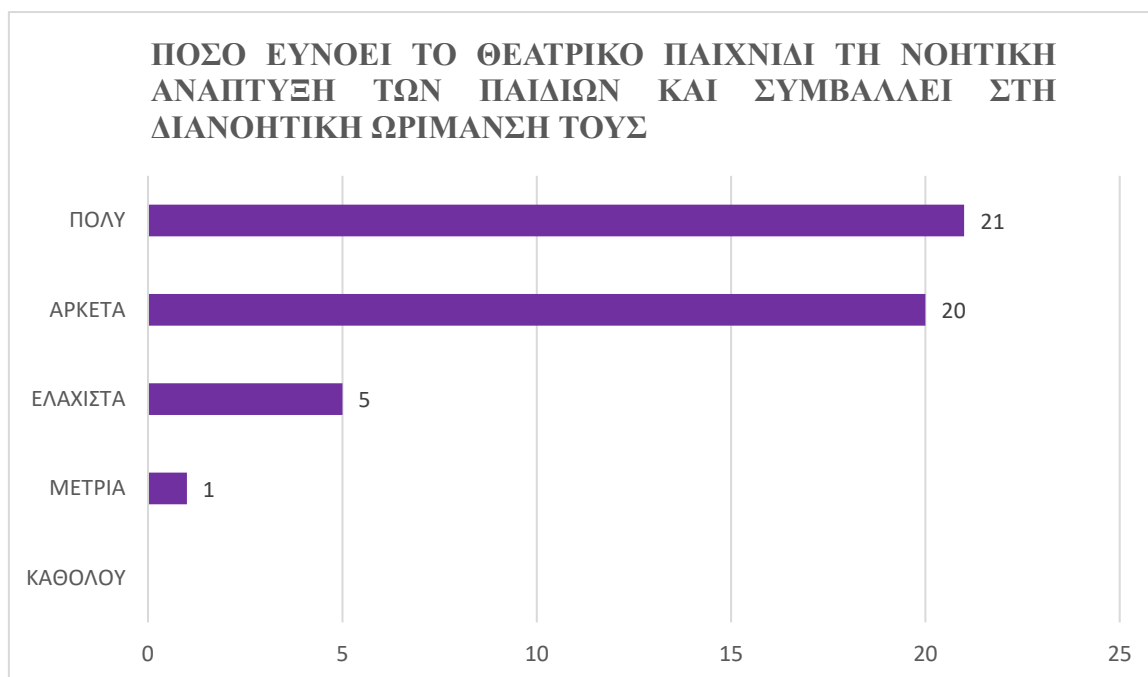
11)

Εικόνα 39: Η συμβολή του θεατρικού παιχνιδιού στη δημιουργική έκφραση των παιδιών

Οι 30 (63,83%) απάντησαν ότι το θεατρικό παιχνίδι συμβάλλει πολύ στη δημιουργική έκφραση των παιδιών, οι 16 (34,05%) απάντησαν αρκετά και 1 (2,12%) απάντησε ελάχιστα. Τέλος, κανένας δεν απάντησε μέτρια και καθόλου.

12)

Εικόνα 40: Η συμβολή του θεατρικού παιχνιδιού στη νοητική ανάπτυξη των παιδιών και στη διανοητική ωρίμανσή τους

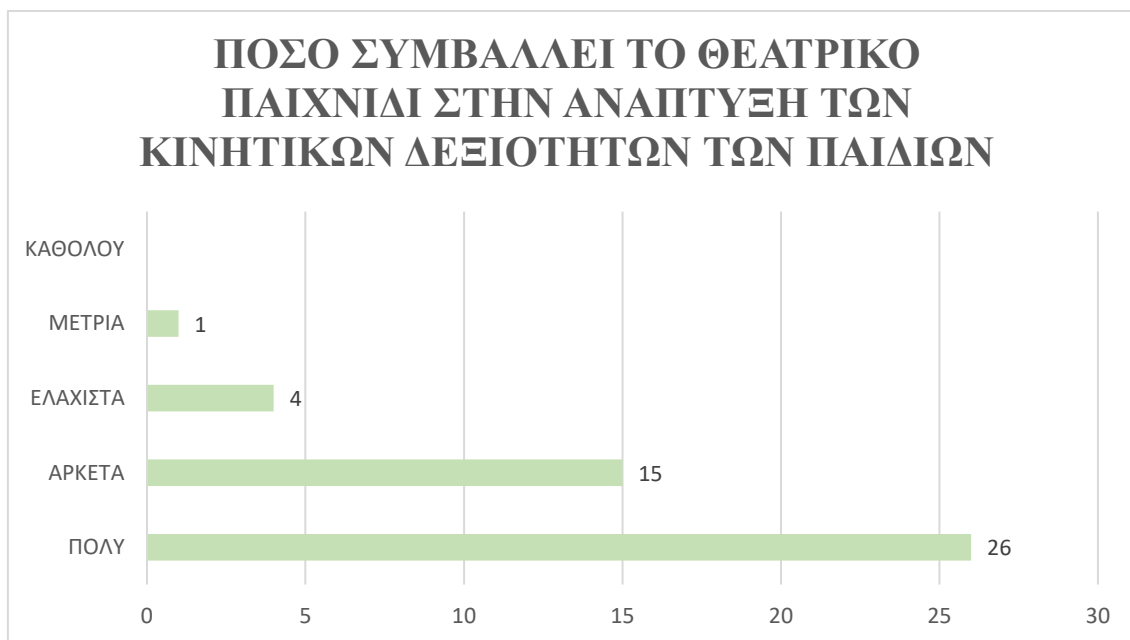
Από τους 47 συμμετέχοντες οι 21 (44,70%) απάντησαν ότι το θεατρικό παιχνίδι ευνοεί πολύ τη νοητική ανάπτυξη των παιδιών και συμβάλλει στη διανοητική ωρίμανσή τους, οι 20 (42,55%) απάντησαν αρκετά, οι 5 (10,63%) απάντησαν ελάχιστα και 1 (2,12%) απάντησε μέτρια. Τέλος, κανένας δεν απάντησε καθόλου.

13)

Εικόνα 41: Η συμβολή του θεατρικού παιχνιδιού στην ανάπτυξη της αισθητικής καλλιέργειας των παιδιών

Οι 24 (51,06%) απάντησαν ότι το θεατρικό παιχνίδι συμβάλλει πολύ στην ανάπτυξη της αισθητικής καλλιέργειας των παιδιών, 19 (40,43%) απάντησαν αρκετά, 3 (6,39%) απάντησαν ελάχιστα και 1 (2,12%) απάντησε μέτρια. Τέλος, κανένας δεν απάντησε καθόλου.

Εικόνα 42: Η συμβολή του θεατρικού παιχνιδιού στην ανάπτυξη των κινητικών δεξιοτήτων των παιδιών

Από τους 47 οι 26 (55,32%) απάντησαν ότι το θεατρικό παιχνίδι συμβάλλει πολύ στην ανάπτυξη των κινητικών δεξιοτήτων των παιδιών, 15 (31,92%) απάντησαν αρκετά, 4 (8,52%) απάντησαν ελάχιστα και 1 (2,12%) απάντησε μέτρια. Τέλος, μόνο ένας άφησε αναπάντητη την ερώτηση και κανένας δεν απάντησε καθόλου.

15)

Εικόνα 43: Η αξία του θεατρικού παιχνιδιού στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών προσχολικής ηλικίας

Στην ερώτηση ανοιχτού τύπου σχετικά με το ποια είναι η γνώμη των παιδαγωγών σχετικά με την αξία του θεατρικού παιχνιδιού στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών προσχολικής ηλικίας, εφόσον έγινε ομαδοποίηση των απαντήσεων, οι θετικές ανταποκρίσεις είναι το 92% του δείγματος, ενώ αρνητικές απαντήσεις δεν υπάρχουν. Αντίθετα, το 8% άφησε αναπάντητη την ερώτηση.

16)

**ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ
ΜΕ ΤΟ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΣΤΟ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ**

Εικόνα 44: Συχνότητα εκτέλεσης δραστηριοτήτων σχετικά με το θεατρικό παιχνίδι στο εβδομαδιαίο πρόγραμμα απασχόλησης των παιδιών

Στην ερώτηση πόσο συχνά εκτελούν οι παιδαγωγοί δραστηριότητες θεατρικού παιχνιδιού στο εβδομαδιαίο πρόγραμμα απασχόλησης των παιδιών, οι 4 (9%) απάντησαν καθημερινά, οι 42 (89%) απάντησαν 2 – 3 φορές / εβδομάδα και 1 (2%) απάντησε καθόλου.

17.1)

Εικόνα 45: Η συχνότητα εφαρμογής της δραματοποίησης παραμυθιών στην τάξη του παιδικού σταθμού

Από τους 47 οι 42 (89,37%) εφαρμόζουν τη δραματοποίηση του παραμυθιού εντός της τάξης του παιδικού σταθμού 2- 3 φορές / εβδομάδα, 3 (6,39%) απάντησαν καθημερινά και 1 (2,12%) απάντησε καθόλου. Τέλος, ένας μόνο άφησε την ερώτηση αυτή αναπάντητη.

17.2)

Εικόνα 46: Η συχνότητα εφαρμογής της μίμησης στην τάξη του παιδικού σταθμού

Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων της έρευνας, δηλαδή το 74% (35) απάντησαν ότι εφαρμόζουν τη μίμηση εντός της τάξης του παιδικού σταθμού καθημερινά, το 26% (12)

απάντησαν ότι την εφαρμόζουν 2- 3 φορές / εβδομάδα. Τέλος, κανένας δεν απάντησε καθόλου.

17.3)

Εικόνα 47: Η συχνότητα εφαρμογής της παντομίμας στην τάξη του παιδικού σταθμού

Οι 3 (6,39%) παιδαγωγοί εφαρμόζουν την παντομίμα καθημερινά εντός της τάξης του παιδικού σταθμού, η πλειονότητα, δηλαδή 27 (57,45%) παιδαγωγοί, απάντησε 2-3 φορές / εβδομάδα και 11 (23,40%) απάντησαν καθόλου. Τέλος, έξι άτομα άφησαν αναπάντητη την ερώτηση.

17.4)

Εικόνα 48: Η συχνότητα εφαρμογής ασκήσεων σωματικής έκφρασης στην τάξη του παιδικού σταθμού

Οι 24 (51,06%) από τους 47 εφαρμόζουν 2-3 φορές / εβδομάδα ασκήσεις σωματικής έκφρασης μέσα στην τάξη, οι 20 (42,55%) απάντησαν ότι τις εφαρμόζουν καθημερινά, ενώ 3 (6,39%) απάντησαν ότι δεν τις εφαρμόζουν καθόλου.

17.5)

Εικόνα 49: Η συχνότητα εφαρμογής του αυτοσχεδιασμού στην τάξη του παιδικού σταθμού

Το 72% εφαρμόζει τον αυτοσχεδιασμό 2-3 φορές την εβδομάδα μέσα στην τάξη, το 15% τον εφαρμόζει καθημερινά, ενώ το 11% δεν τον εφαρμόζει καθόλου. Τέλος, το 2% άφησε την ερώτηση αυτή αναπάντητη.

17.6)

Εικόνα 50: Η συχνότητα εφαρμογής του παιχνιδιού ρόλων στην τάξη του παιδικού σταθμού

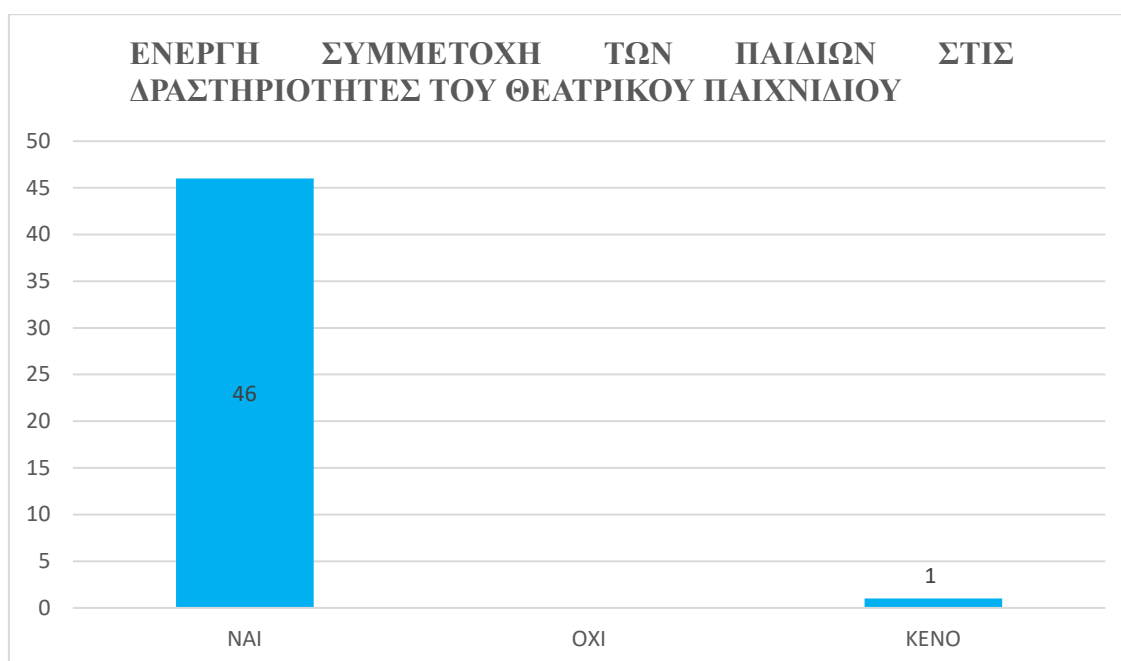
Οι 35 (74,46%) εφαρμόζουν 2-3 φορές την εβδομάδα το παιχνίδι ρόλων εντός της τάξης του παιδικού σταθμού, οι 6 (12,77%) απάντησαν καθημερινά και οι υπόλοιποι 6 (12,77%) απάντησαν καθόλου.

17.7)

Εικόνα 51: Η συχνότητα εφαρμογής άλλων δραστηριοτήτων θεατρικού παιχνιδιού στην τάξη του παιδικού σταθμού

Τα 11 (23,40%) άτομα απάντησαν ότι εφαρμόζουν άλλες δραστηριότητες θεατρικού παιχνιδιού 2-3 φορές την εβδομάδα, 1 (2,12%) απάντησε ότι τις εφαρμόζει καθημερινά και 3 (6,39%) απάντησαν καθόλου. Τέλος, 32 (68,09%) άτομα άφησαν την ερώτηση αυτή αναπάντητη.

18)

Εικόνα 52: Ενεργή συμμετοχή των παιδιών στις δραστηριότητες του θεατρικού παιχνιδιού

Σύμφωνα με τους παιδαγωγούς που συμμετείχαν στην έρευνα, οι 46 (98%) απάντησαν ότι τα παιδιά συμμετέχουν ενεργά στις δραστηριότητες του θεατρικού παιχνιδιού ενώ μόνο 1 (2%) άφησε αναπάντητη την ερώτηση.

19.1)

Εικόνα 53: Ενεργή συμμετοχή των παιδιών στη δραματοποίηση παραμυθιών

Οι 18 (39%) συμμετέχοντες απάντησαν ότι τα παιδιά συμμετέχουν πολύ στη δραματοποίηση παραμυθιών, 24 (51%) απάντησαν ότι συμμετέχουν αρκετά, 3 (6%) απάντησαν μέτρια και 1 (2%) απάντησε ελάχιστα. Τέλος, μόνο ένας άφησε κενή την ερώτηση και κανένας δεν απάντησε καθόλου.

19.2)

Εικόνα 54: Ενεργή συμμετοχή των παιδιών στη μίμηση

Στη μίμηση ως τεχνική του θεατρικού παιχνιδιού το 81% απάντησε ότι τα παιδιά συμμετέχουν πολύ, το 17% απάντησε αρκετά και το 2% άφησε κενή την ερώτηση. Τέλος, κανένας δεν έδωσε τις απαντήσεις μέτρια, ελάχιστα και καθόλου.

19.3)

Εικόνα 55: Ενεργή συμμετοχή των παιδιών στην παντομίμα

Από τους 47 οι 13 (27,65%) απάντησαν ότι τα παιδιά συμμετέχουν πολύ ενεργά στο παιχνίδι της παντομίμας, 11 (23,40%) απάντησαν αρκετά, 13 (27,65%) απάντησαν μέτρια, 2 (4,25%) άτομα απάντησαν ελάχιστα και 5 (10,65%) απάντησαν καθόλου. Τέλος 3 (6,40) άτομα άφησαν κενή την ερώτηση.

19.4)

Εικόνα 56: Ενεργή συμμετοχή των παιδιών στις ασκήσεις σωματικής έκφρασης

Από το σύνολο των συμμετεχόντων, οι 21 (47,70%) απάντησαν ότι τα παιδιά συμμετέχουν πολύ στις ασκήσεις σωματικής έκφρασης, 18 (38,30%) απάντησαν αρκετά, 3 (6,40%) απάντησαν μέτρια, 4 (8,50%) απάντησαν ελάχιστα ενώ μόνο 1 (2,10%) άφησε κενή την ερώτηση. Τέλος, κανένας δεν έδωσε την απάντηση καθόλου.

19.5)

Εικόνα 57: Ενεργή συμμετοχή των παιδιών στον αυτοσχεδιασμό

Από τους 47 συμμετέχοντες στην έρευνα, 8 (17%) άτομα απάντησαν ότι τα παιδιά συμμετέχουν πολύ ενεργά στο παιχνίδι του αυτοσχεδιασμού, 18 (38,30%) άτομα απάντησαν αρκετά, 10 (21,30%) άτομα ανέφεραν ότι τα παιδιά συμμετέχουν μέτρια στον αυτοσχεδιασμό, 8 (17%) άτομα απάντησαν ελάχιστα και 2 (4,30%) άτομα δήλωσαν ότι τα παιδιά δεν συμμετέχουν καθόλου στον αυτοσχεδιασμό. Τέλος, στην ερώτηση αυτή 1 (2,10%) μόνο ερωτώμενος άφησε την απάντηση κενή.

19.6)

Εικόνα 58: Ενεργή συμμετοχή των παιδιών στο παιχνίδι ρόλων

Το 36% των παιδαγωγών απάντησε ότι τα παιδιά συμμετέχουν πολύ στο παιχνίδι ρόλων, το άλλο 36% των παιδαγωγών απάντησε ότι συμμετέχουν αρκετά, το 13% απάντησε μέτρια, το 11% των παιδαγωγών απάντησε ότι συμμετέχουν ελάχιστα ενώ το 4% άφησε κενή την απάντηση. Τέλος, κανένας δεν έδωσε την απάντηση καθόλου.

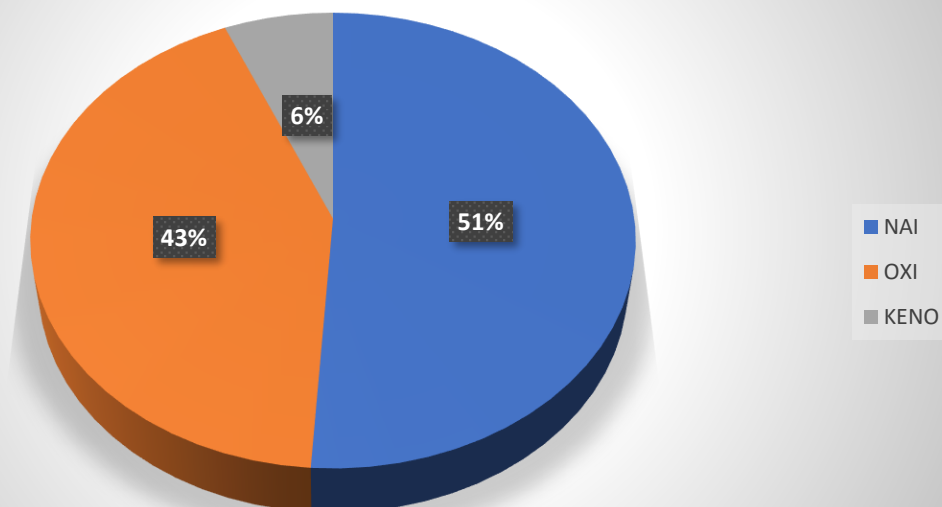
19.7)

Εικόνα 59: Ενεργή συμμετοχή των παιδιών σε άλλη δραστηριότητα του θεατρικού παιχνιδιού

Στη συγκεκριμένη ερώτηση η πλειοψηφία των παιδαγωγών, δηλαδή το 71% δεν έδωσε καμία από τις προτεινόμενες απαντήσεις, το 6% απάντησε ότι τα παιδιά συμμετέχουν πολύ σε άλλες θεατρικές δραστηριότητες που πραγματοποιούνται μέσα στην τάξη, το άλλο 6% απάντησε αρκετά ενώ το υπόλοιπο 6% απάντησε μέτρια. Τέλος, το 2% απάντησε ελάχιστα και το 9% απάντησε ότι τα παιδιά δεν συμμετέχουν καθόλου σε άλλες θεατρικές δραστηριότητες.

20)

ΥΠΑΡΞΗ ΓΩΝΙΑΣ ΜΕΤΑΜΦΙΕΣΗΣ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ

Εικόνα 60: Ύπαρξη γωνιάς μεταμφίεσης εντός τάξης

Στην ερώτηση εάν υπάρχει γωνιά μεταμφίεσεων εντός της σχολικής τάξης το 51% απάντησε ναι υπάρχει, το 43% απάντησε όχι δεν υπάρχει και το υπόλοιπο 6% δεν έδωσε καμία απάντηση.

Εικόνα 61: Ανανέωση υλικών μεταμφίεσης, αν υπάρχει αντίστοιχη γωνιά εντός τάξης

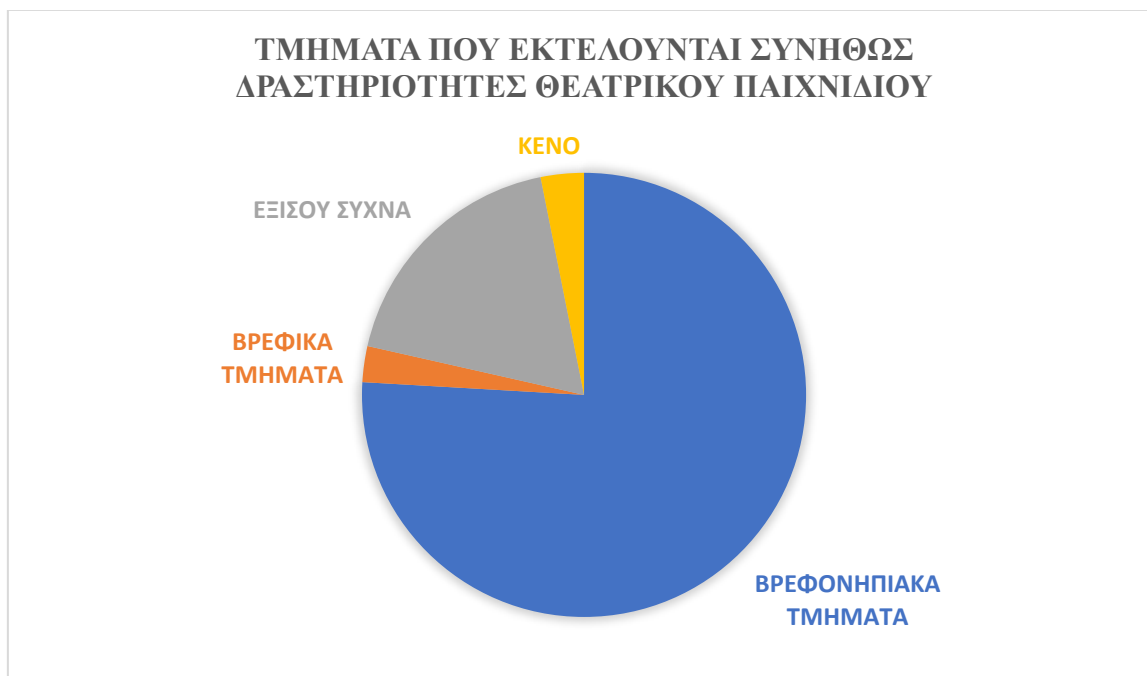
Από τα 24 άτομα που απάντησαν θετικά στην ύπαρξη γωνιάς μεταμφίεσεων εντός τάξης (ερώτηση 20), τα 20 (43%) άτομα αναφέρουν ότι τα υλικά της γωνιάς μεταμφίεσεων ανανεώνονται συχνά και είναι ελκυστικά και κατάλληλα για τα παιδιά, ενώ τα 4 (9%) απάντησαν αρνητικά.

Εικόνα 62: Προσβασιμότητα στα υλικά μεταμφίεσης, αν υπάρχει αντίστοιχη γωνιά εντός τάξης

Και τα 24 άτομα, που απάντησαν θετικά στην ύπαρξη γωνιάς μεταμφίεσεων εντός τάξης (ερώτηση 20), δηλαδή το 51% απάντησε πως τα υλικά είναι εύκολα προσβάσιμα από τα παιδιά.

Γ' ΜΕΡΟΣ

21)

Εικόνα 63: Τμήματα που εκτελούνται συνήθως δραστηριότητες θεατρικού παιχνιδιού

Από τους παιδαγωγούς που εργάζονται, οι 29 (62%) απάντησαν ότι εκτελούν συχνότερα δραστηριότητες θεατρικού παιχνιδιού σε βρεφονηπιακά τμήματα, με την αιτιολογία ότι έχουν κατακτήσει περισσότερες δεξιότητες και ικανότητες, έχουν αναπτυχθεί σε μεγάλο βαθμό σε όλους τους τομείς γεγονός που τα καθιστά πιο ώριμα, συνεργάσιμα και ικανά να ανταπεξέλθουν στους θεατρικούς ρόλους. Τέλος, έχουν καλύτερη ανταπόκριση και κατανόηση ως προς τις εντολές της παιδαγωγού.

Ένα μόνο άτομο (2%) απάντησε ότι εκτελεί συχνότερα δραστηριότητες θεατρικού παιχνιδιού σε βρεφικά τμήματα, ενώ 7 (15%) άτομα απάντησαν ότι εκτελούν δραστηριότητες θεατρικού παιχνιδιού και σε βρεφικά και σε βρεφονηπιακά τμήματα, με την αιτιολογία ότι είναι εξίσου σημαντικό και για τις δύο ηλικίες διότι ενισχύει και συμβάλλει στην ολόπλευρη ανάπτυξή τους αλλά και γιατί υπάρχει θετική ανταπόκριση.

Τέλος, 10 (21%) παιδαγωγοί δεν έδωσαν καμία από τις προτεινόμενες απαντήσεις.

22.1)

Εικόνα 64: Η συχνότητα εκτέλεσης της μουσικής ως δραστηριότητα

Από τις 47 απαντήσεις, το 72,34% δήλωσε ότι εκτελείται καθημερινά η μουσική ως δραστηριότητα, το 25,54% απάντησε ότι εκτελείται 2-3 φορές την εβδομάδα και μόλις το 2,12% δήλωσε ότι δεν εκτελείται καθόλου.

22.2)

Εικόνα 65: Η συχνότητα εκτέλεσης των εικαστικών ως δραστηριότητα

Από τους 47 συμμετέχοντες οι 24 (51%) απάντησαν ότι τα εικαστικά εκτελούνται σε καθημερινή βάση, οι 22 (47%) απάντησαν ότι εκτελούνται τα εικαστικά ως δραστηριότητα 2-3 φορές την εβδομάδα και μόνο ένας (2%) απάντησε καθόλου.

22.3)

Εικόνα 66: Η συχνότητα εκτέλεσης του θεάτρου / θεατρικού παιχνιδιού ως δραστηριότητα

Οι 41 (87%) παιδαγωγοί απάντησαν ότι το θέατρο / θεατρικό παιχνίδι πραγματοποιείται 2-3 φορές την εβδομάδα, 4 (9%) άτομα απάντησαν ότι πραγματοποιείται καθημερινά και μόνο 2 (4%) άτομα απάντησαν καθόλου.

22.4)

Εικόνα 67: Η συχνότητα εκτέλεσης της παιδικής λογοτεχνίας ως δραστηριότητα

Στην ερώτηση πόσο συχνά πραγματοποιείται η παιδική λογοτεχνία ως δραστηριότητα, το 57,45% απάντησε καθημερινά, το 40,43% απάντησε 2-3 φορές την εβδομάδα και το 2,12% απάντησε καθόλου.

22.5)

Εικόνα 68: Η συχνότητα εκτέλεσης του χορού ως δραστηριότητα

Από τους 47, οι 27 (57,45%) απάντησαν ότι ο χορός πραγματοποιείται καθημερινά, οι 19 (40,43%) απάντησαν ότι πραγματοποιείται 2-3 φορές την εβδομάδα και μόνο ένα άτομα (2,12%) απάντησε καθόλου.

Στην παραπάνω ερώτηση, δηλαδή πόσο συχνά εκτελούνται δραστηριότητες από τα παραπάνω γνωστικά πεδία, η πλειοψηφία απάντησε ότι πραγματοποιούνται καθημερινά ή 2-3 φορές την εβδομάδα με την αιτιολογία ότι η εκτέλεση δραστηριοτήτων από διάφορα γνωστικά πεδία εφαρμόζεται για να κρατήσει αμείωτο το ενδιαφέρον των παιδιών. Τα πεδία αυτά είναι αλληλένδετα, διότι συμβάλλουν στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών και είναι δραστηριότητες οι οποίες αρέσουν, ευχαριστούν και εκτονώνουν τα παιδιά.

23.1)

Εικόνα 69: Η ενίσχυση της ολόπλευρης ανάπτυξης των παιδιών μέσω της μουσικής

Οι 36 (76,60%) απάντησαν ότι η μουσική ενισχύει πολύ την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών, οι 9 (19,15%) απάντησαν αρκετά και οι 2 (4,25%) απάντησαν μέτρια. Τέλος, κανένας δεν έδωσε την απάντηση ελάχιστα και καθόλου.

23.2)

Εικόνα 70: Η ενίσχυση της ολόπλευρης ανάπτυξης των παιδιών μέσω των εικαστικών

Το 62% των ερωτώμενων απάντησε ότι τα εικαστικά ενισχύουν πολύ την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών, το 36% απάντησε αρκετά και μόλις το 2% απάντησε μέτρια. Τέλος, κανένας δεν απάντησε ελάχιστα και καθόλου.

23.3)

Εικόνα 71: Η ενίσχυση της ολόπλευρης ανάπτυξης των παιδιών μέσω του θεάτρου / θεατρικού παιχνιδιού

Οι 41 (87%) από τους ερωτώμενους απάντησαν ότι το θέατρο ή το θεατρικό παιχνίδι ενισχύει πολύ την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών, οι 5 (11%) απάντησαν αρκετά, ενώ μόνο ένας (2%) απάντησε μέτρια. Τέλος, κανένας δε δήλωσε τις απαντήσεις ελάχιστα και καθόλου.

23.4)

Εικόνα 72: Η ενίσχυση της ολόπλευρης ανάπτυξης των παιδιών μέσω της παιδικής λογοτεχνίας

Από το πλήθος των ερωτώμενων οι 36 (76,60%) απάντησαν ότι η παιδική λογοτεχνία ενισχύει πολύ την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών, οι 9 (19,15%) απάντησαν αρκετά και οι 2 (4,25%) απάντησαν μέτρια. Τέλος, η απάντηση ελάχιστα και καθόλου δε συμπληρώθηκε από κανένα συμμετέχοντα.

23.5)

Εικόνα 73: Η ενίσχυση της ολόπλευρης ανάπτυξης των παιδιών μέσω του χορού

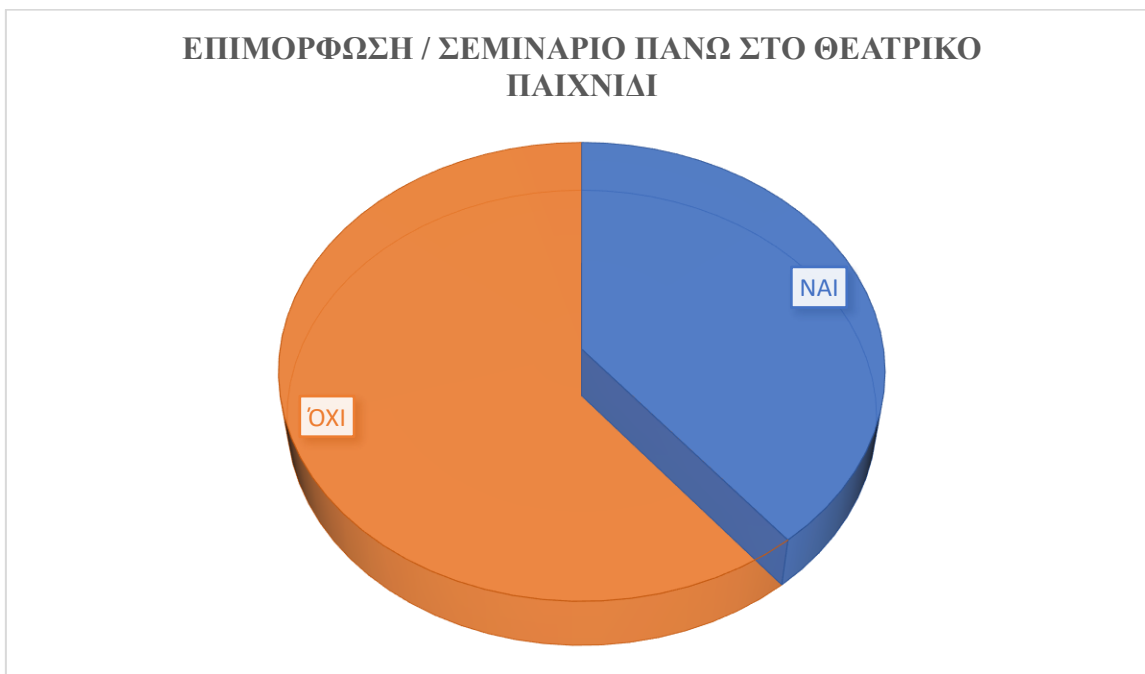
Από τους 47, οι 38 (81%) απάντησαν ότι ο χορός ενισχύει πολύ την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών, οι 8 (17%) απάντησαν αρκετά και μόλις 1 (2%) απάντησε μέτρια, ενώ κανένας δεν απάντησε τις προτεινόμενες απαντήσεις ελάχιστα και καθόλου.

24)

Εικόνα 74: Πόσο ασφαλής / επαρκής αισθάνεστε για το θεατρικό παιχνίδι εντός της τάξης

Στην ερώτηση πόσο ασφαλής / επαρκής αισθάνεστε για το θεατρικό παιχνίδι εντός της τάξης που διδάσκετε, το 23% των παιδαγωγών απάντησε πολύ, το 47%, που αποτελεί και την πλειονότητα, απάντησε αρκετά, το 11% απάντησε μέτρια και το 19% δεν έδωσε καμία απάντηση από τις προτεινόμενες. Τέλος, κανένας δεν απάντησε ελάχιστα και καθόλου.

25)

Εικόνα 75: Επιμόρφωση / σεμινάριο πάνω στο θεατρικό παιχνίδι

Από τους 47 συμμετέχοντες το 60% δεν έχει κάποιου είδους επιμόρφωση πάνω στο θεατρικό παιχνίδι, αντίθετα το 38% έχει παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο σχετικά με το θεατρικό παιχνίδι. Τέλος μόνο το 2% άφησε αναπάντητη την ερώτηση.

26)

Εικόνα 76: Η συμβολή της επιμόρφωσης στο θεατρικό παιχνίδι, ως προς το θεατρικό παιχνίδι εντός τάξης

Από τα 18 άτομα που απάντησαν θετικά στο αν έχουν επιμόρφωση στο θεατρικό παιχνίδι (ερώτηση 25), τα 12 (26%) απάντησαν ότι η επιμόρφωση αυτή τους έχει βοηθήσει πολύ στην εφαρμογή θεατρικού παιχνιδιού εντός τάξης και οι 6 (12%) απάντησαν αρκετά. Τέλος, οι απαντήσεις μέτρια, ελάχιστα και καθολού δε δόθηκαν από κανένα συμμετέχοντα.

27)

Εικόνα 77: Η συμβολή της επιμόρφωσης στο να νιώθουν οι παιδαγωγοί πιο ασφαλείς με την εφαρμογή του θεατρικού παιχνιδιού

Το 38%, δηλαδή τα 18 άτομα που απάντησαν θετικά (στην ερώτηση 25), των συμμετεχόντων αναφέρουν ότι αυτή επιμόρφωση τους βοήθησε με την εφαρμογή του θεατρικού παιχνιδιού εντός τάξης.

28.1)

Εικόνα 78: Οι μη επαρκείς εξειδικευμένες γνώσεις, ως παράγοντας ανασφάλειας για το θεατρικό παιχνίδι εντός τάξης

Τα 14 (30%) άτομα από τους συνολικά συμμετέχοντες, δηλώνουν ότι οι μη επαρκείς εξειδικευμένες γνώσεις κατά τη διάρκεια των σπουδών τους δεν αποτελεί παράγοντα ανασφάλειας για τη μετέπειτα εφαρμογή του θεατρικού παιχνιδιού, στα πλαίσια της μαθησιακής τάξης, ενώ τα 32 (68%) άτομα δήλωσαν ότι οι μη επαρκείς εξειδικευμένες γνώσεις πάνω στο θεατρικό παιχνίδι, στη διάρκεια των σπουδών τους, επηρεάζουν την εφαρμογή του θεατρικού παιχνιδιού εντός τάξης. Τέλος, μόνο 1 άτομο (2%) άφησε αναπάντητη την ερώτηση.

28.2)

Εικόνα 79: Η ελλιπής επιμόρφωση, ως παράγοντας ανασφάλειας για το θεατρικό παιχνίδι εντός τάξης

Οι 37 (79%) από τους 47 απαντούν θετικά στο αν η ελλιπής επιμόρφωση είναι παράγοντας ανασφάλειας για την εφαρμογή του θεατρικού παιχνιδιού εντός τάξης, ενώ οι 9 (19%) απάντησαν αρνητικά. Τέλος, 1 μόνο άτομο (2%) δεν έδωσε καμία απάντηση.

28.3)

Εικόνα 80: Οι μη καθορισμένοι στόχοι / σκοποί / δραστηριότητες θεατρικής αγωγής στον κανονισμό λειτουργίας παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών, ως παράγοντας ανασφάλειας για το θεατρικό παιχνίδι εντός τάξης

Οι 25 (53%) απάντησαν ότι είναι παράγοντες ανασφάλειας οι μη καθορισμένοι στόχοι / σκοποί / δραστηριότητες θεατρικής αγωγής, στον κανονισμό λειτουργίας παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών, ενώ οι υπόλοιποι 20 (43%) απάντησαν όχι. Τέλος, 2 παιδαγωγοί (4%) δεν έδωσαν καμία απάντηση.

28.4)

Εικόνα 81: Η ανεπάρκεια εκπαιδευτικού υλικού ως παράγοντας ανασφάλειας για το θεατρικό παιχνίδι

Από τα 47 άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα το 40% αυτών απάντησε αρνητικά στο ότι η ανεπάρκεια παιδαγωγικού υλικού (μάσκες / υφάσματα / καπέλα) αποτελεί παράγοντα ανασφάλειας για το θεατρικό παιχνίδι εντός τάξης, ενώ το 58% απάντησε θετικά. Τέλος, το 2% των παιδαγωγών δεν έδωσε καμία απάντηση.

28.5)

Εικόνα 82: Η δυσκολία με τη φωνή / κίνηση, ως παράγοντας ανασφάλειας για το θεατρικό παιχνίδι εντός της τάξης

Οι 24 απαντούν ότι η δυσκολία με τη φωνή ή την κίνηση είναι παράγοντας ανασφάλειας για το θεατρικό παιχνίδι εντός τάξης, ενώ οι 20 απαντούν ότι δεν είναι. Τέλος, 3 άτομα άφησαν κενή την απάντηση.

28.6)

Εικόνα 83: Η έλλειψη χώρου, ως παράγοντας ανασφάλειας για το θεατρικό παιχνίδι εντός τάξης

Από τα 47 άτομα, οι 24 (51%) απάντησαν ότι η έλλειψη χώρου δεν αποτελεί παράγοντα ανασφάλειας στο θεατρικό παιχνίδι, ενώ οι 22 (47%) απάντησαν ότι αποτελεί. Τέλος, 1 (2%) δεν έδωσε καμία απάντηση.

28.7)

Εικόνα 84: Άλλος παράγοντας ανασφάλειας για το θεατρικό παιχνίδι

Η πλειοψηφία, δηλαδή το 98% δεν έδωσε καμία απάντηση, αντίθετα μόλις το 2% απάντησε λόγω έλλειψης φαντασίας της παιδαγωγού στην ερώτηση αν υπάρχει άλλος παράγοντας που προκαλεί ανασφάλεια κατά την εκτέλεση δραστηριοτήτων θεατρικού παιχνιδιού εντός τάξης.

29)

Εικόνα 85: Αλλαγές, κατευθύνσεις, προτιμήσεις ως προς τη διευκόλυνση εκτέλεσης του θεατρικού παιχνιδιού στον παιδικό σταθμό

Από τους 47 που συμμετείχαν στην έρευνα, οι απαντήσεις που δόθηκαν σχετικά με το αν υπάρχουν αλλαγές / κατευθύνσεις / προτιμήσεις, οι οποίες θα διευκόλυναν την εκτέλεση του θεατρικού παιχνιδιού στον παιδικό σταθμό, είναι οι εξής :

- 5 άτομα απάντησαν περισσότερη επιμόρφωση και σεμινάρια πάνω στο θεατρικό παιχνίδι (11%)
- 5 άτομα απάντησαν να εκτελείται το θεατρικό παιχνίδι οποιαδήποτε διδακτική ώρα μιας και αποτελεί δημιουργικό μέσο (11%)
- 2 άτομα απάντησαν υλικά και σεμινάρια (4%)
- 2 άτομα απάντησαν τα υλικά (4%)
- 1 άτομο απάντησε ότι ο εκπαιδευτικός χρειάζεται να είναι και εμπυχωτής (2%)
- 1 άτομο απάντησε συνεχής επιμόρφωση, εμπλουτισμός υλικών και συμμετοχή των γονέων σε παραστάσεις (2%)
- 1 άτομο απάντησε επιμόρφωση και σεμινάρια, πραγματοποίηση δραστηριοτήτων από ειδικούς, χώρος και υλικά (2%)
- 1 άτομο απάντησε να διαθέτει ο παιδαγωγός φαντασία και γνώσεις (2%)
- 1 άτομο απάντησε να επιλέγονται θέματα θεατρικού παιχνιδιού με βάση τις διαπροσωπικές σχέσεις και το περιβάλλον των παιδιών (2%)
- 1 άτομο απάντησε να υπάρχει διαθέσιμος χρόνος (2%)
- 1 άτομο απάντησε να εφαρμόζεται αυθόρμητα και αυτοσχέδια το θεατρικό παιχνίδι (2%)
- 1 άτομο απάντησε να υπάρχει χώρος, υλικά και διάθεση (2%)
- 1 άτομο απάντησε το χώρο και την ηλικία των παιδιών (2%)
- 6 άτομα απάντησαν ότι δεν έχουν να επισημάνουν κάτι (13%)
- Και 18 άτομα δεν έδωσαν καμία απάντηση στην ερώτηση αυτή (39%)

Εικόνα 86: Η φαντασία, ως βασικό χαρακτηριστικό ενός παιδαγωγού θεατρικού παιχνιδιού

Από το σύνολο των ερωτώμενων, οι 40 (85%) απάντησαν ότι η φαντασία είναι πολύ βασικό χαρακτηριστικό ενός παιδαγωγού που διδάσκει θεατρικό παιχνίδι, οι 5 (11%) απάντησαν ότι είναι αρκετά βασικό χαρακτηριστικό και 2 άτομα (4%) δεν έδωσαν καμία απάντηση. Τέλος, κανείς δε δήλωσε τις απαντήσεις ελάχιστα, μέτρια και καθόλου.

30.2)

Εικόνα 87: Η εφευρετικότητα, ως βασικό χαρακτηριστικό ενός παιδαγωγού θεατρικού παιχνιδιού

Στην ερώτηση σχετικά με το κατά πόσο η εφευρετικότητα είναι βασικό χαρακτηριστικό ενός παιδαγωγού θεατρικού παιχνιδιού, οι 38 (81%) από τους 47 απάντησαν πολύ, οι 8 (17%) απάντησαν αρκετά και μόνο 1 άτομο (2%) άφησε κενή την απάντηση. Τέλος, κανένας δε δήλωσε τις απαντήσεις ελάχιστα, μέτρια και καθόλου.

30.3)

Εικόνα 88: Η εκμετάλλευση του τυχαίου, ως βασικό χαρακτηριστικό ενός παιδαγωγού θεατρικού παιχνιδιού

Οι 29 (62%) από τους 47 που συμμετείχαν στην έρευνα απάντησαν ότι η εκμετάλλευση του τυχαίου είναι πολύ βασικό χαρακτηριστικό ενός παιδαγωγού που διδάσκει θεατρικό παιχνίδι, οι 16 (34%) απάντησαν ότι είναι αρκετά βασικό, 1 (2%) απάντησε ότι είναι ένα μέτριο βασικό χαρακτηριστικό και μόνο 1 άτομο (2%) άφησε αναπάντητη την ερώτηση. Κανείς δεν έδωσε ελάχιστα και καθόλου στην ερώτηση αυτή.

30.4)

Εικόνα 89: Η υποκριτική ικανότητα, ως βασικό χαρακτηριστικό ενός παιδαγωγού θεατρικού παιχνιδιού

Στην ερώτηση εάν η υποκριτική ικανότητα αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό ενός παιδαγωγού θεατρικού παιχνιδιού, οι 11 (24%) απάντησαν πολύ, η πλειοψηφία των ερωτώμενων, δηλαδή οι 19 (40%) απάντησαν αρκετά, οι 15 (32%) απάντησαν μέτρια, 1 (2%) άτομο απάντησε ελάχιστα και τέλος, υπάρχει μία κενή απάντηση. Στην ερώτηση αυτή κανείς δεν έδωσε απάντηση καθόλου.

30.5)

Εικόνα 90: Η έμπνευση, ως βασικό χαρακτηριστικό ενός παιδαγωγού θεατρικού παιχνιδιού

Από το συνολικό δείγμα που είχαμε στη διάθεση μας, το 66% απάντησε ότι η έμπνευση αποτελεί ένα πολύ βασικό χαρακτηριστικό για έναν παιδαγωγό θεατρικού παιχνιδιού, το 30% απάντησε ότι είναι αρκετά βασικό χαρακτηριστικό, το 2% απάντησε ότι είναι μέτριο βασικό χαρακτηριστικό και το 2% δεν έδωσε καμία απάντηση. Κανένας δεν απάντησε ελάχιστα και καθόλου.

30.6)

Εικόνα 91: Η ικανότητα επικοινωνίας, ως βασικό χαρακτηριστικό θεατρικού παιχνιδιού

Η πλειονότητα των ερωτώμενων, δηλαδή 37 (79%) άτομα απάντησαν ότι η ικανότητα επικοινωνίας αποτελεί ένα πολύ βασικό χαρακτηριστικό για έναν παιδαγωγό που διδάσκει θεατρικό παιχνίδι, οι 8 (17%) απάντησαν ότι είναι αρκετά βασικό χαρακτηριστικό, ενώ μόνο 1 (2%) έδωσε την απάντηση ότι η ικανότητα επικοινωνίας είναι ένα μέτριο βασικό χαρακτηριστικό. Ένα άτομο άφησε αναπάντητη την ερώτηση και τέλος, κανείς δεν έδωσε τις απαντήσεις ελάχιστα και καθόλου.

30.7)

Εικόνα 92: Οι θεατρικές γνώσεις, ως βασικό χαρακτηριστικό ενός παιδαγωγού θεατρικού παιχνιδιού

Στην ερώτηση κατά πόσο οι θεατρικές γνώσεις αποτελούν βασικό χαρακτηριστικό ενός παιδαγωγού θεατρικού παιχνιδιού, το 30% των συμμετεχόντων απάντησε πολύ, το 36% απάντησε αρκετά, το 26% απάντησε μέτρια και το 6% απάντησε ελάχιστα. Τέλος, το 2% δεν έδωσε καμία από τις προτεινόμενες απαντήσεις και κανένας δε δήλωσε την απάντηση καθόλου.

30.8)

Εικόνα 93: Η αυτοπεποίθηση, ως βασικό χαρακτηριστικό ενός παιδαγωγού θεατρικού παιχνιδιού

Σχετικά με την ερώτηση κατά πόσο η αυτοπεποίθηση αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό ενός παιδαγωγού θεατρικού παιχνιδιού, το 66% απάντησε πολύ, το 22% απάντησε αρκετά,

το 4% απάντησε μέτρια, το 4% απάντησε ελάχιστα και το υπόλοιπο 4% άφησε κενή την απάντηση. Κανείς δεν έδωσε την απάντηση καθόλου.

ΣΥΝΔΙΑΣΤΙΚΑ ΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

Εικόνα 94: Επίπεδο σπουδών και αξία του θεατρικού παιχνιδιού για την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών

Εξάγουμε τα εξής συμπεράσματα:

- Από τους 5 απόφοιτους ΙΕΚ, η πλειοψηφία, δηλαδή 4 άτομα, έχει θετική άποψη σχετικά με την αξία του θεατρικού παιχνιδιού στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών, ενώ 1 άτομο άφησε την ερώτηση αναπάντητη.
- Από τους 19 συνολικά απόφοιτους ΤΕΙ, οι 18 δήλωσαν ότι έχουν θετική άποψη σχετικά με την αξία του θεατρικού παιχνιδιού στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών, ενώ μόνο 1 άτομο δεν έδωσε καμία απάντηση.
- Από τους 22 απόφοιτους Πανεπιστημίου, οι 20 έχουν θετική άποψη σχετικά με την αξία του θεατρικού παιχνιδιού στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών, ενώ μόνο 2 δε απάντησαν στην ερώτηση αυτή.
- Τέλος, 1 μόνο άτομο που έχει κάνει Μεταπτυχιακό απάντησε θετικά σχετικά με την αξία του θεατρικού παιχνιδιού στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών

Συνολικά, φαίνεται ότι η πλειονότητα των ερωτώμενων, έχει θετική άποψη σχετικά με την αξία του θεατρικού παιχνιδιού στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών, είναι απόφοιτοι ΙΕΚ, ΤΕΙ, Πανεπιστημίου και Μεταπτυχιακού.

Εικόνα 95: Επίπεδο σπουδών και αξία των εικαστικών στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών

Εξάγουμε τα εξής συμπεράσματα:

- ❖ Από τους 5 απόφοιτους ΙΕΚ, οι 3 απάντησαν ότι τα εικαστικά συμβάλλουν πολύ στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών, 1 απάντησε ότι συμβάλλουν αρκετά και 1 ακόμη δήλωσε ότι συμβάλλουν μέτρια στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών.

- ❖ Από τους 19 συνολικά απόφοιτους ΤΕΙ, οι 11 απάντησαν ότι τα εικαστικά ενισχύουν πολύ την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών και οι υπόλοιποι 8 απάντησαν ότι συμβάλλουν αρκετά στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών.
- ❖ Από τους 22 απόφοιτους Πανεπιστημίου, οι 14 απάντησαν ότι τα εικαστικά συμβάλλουν πολύ στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών και οι 8 απάντησαν αρκετά.
- ❖ Τέλος, 1 μόνο άτομο έχει κάνει Μεταπτυχιακό, δήλωσε ότι τα εικαστικά συμβάλλουν πολύ στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών.

Συνολικά, φαίνεται ότι η πλειοψηφία θεωρεί ότι τα εικαστικά συμβάλλουν πολύ έως αρκετά στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών και είναι απόφοιτοι ΙΕΚ, ΤΕΙ, Πανεπιστημίου και Μεταπτυχιακού.

Αντίθετα, μόνο ένας απόφοιτος ΙΕΚ δήλωσε ότι τα εικαστικά συμβάλλουν μέτρια στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών.

Εικόνα 96: Τομέας εργασίας και συχνότητα εκτέλεσης θεατρικού παιχνιδιού στο εβδομαδιαίο πρόγραμμα

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία, φαίνεται ότι το μεγαλύτερο μέρος των παιδαγωγών εργάζεται στο δημόσιο τομέα, δηλαδή 37 άτομα και τα υπόλοιπα 10 εργάζονται στον ιδιωτικό τομέα. Παρατηρώντας τα αποτελεσμάτα μας:

- Από το σύνολο των ατόμων που εργάζονται στο δημόσιο (37 άτομα), τα 33 (70%) άτομα εκτελούν το θεατρικό παιχνίδι 2-3 φορές την εβδομάδα. Αντίθετα στον ιδιωτικό τομέα βλέπουμε να εφαρμόζουν το θεατρικό παιχνίδι στην ίδια συχνότητα, δηλαδή 9 άτομα (19%)
- Από την άλλη, το θεατρικό παιχνίδι εκτελείται καθημερινά από τους παιδαγωγούς του δημοσίου τομέα, για την ακρίβεια 4 άτομα (9%), ενώ στον ιδιωτικό τομέα, ένας παιδαγωγός (2%) δήλωσε ότι δεν εκτελεί καθόλου το θεατρικό παιχνίδι εντός τάξης.

Εικόνα 97: Τομέας εργασίας και συχνότητα εκτέλεσης των εικαστικών στο εβδομαδιαίο πρόγραμμα

Με βάση τα παραπάνω αποτελέσματα, φαίνεται ότι η πλειονότητα των παιδαγωγών εργάζεται στο δημόσιο τομέα, δηλαδή 37 άτομα και τα υπόλοιπα 10 στον ιδιωτικό τομέα.

Παρατηρώντας τα παραπάνω στοιχεία συμπεραίνουμε ότι:

- Από το σύνολο των παιδαγωγών που εργάζονται στον ιδιωτικό τομέα (10 άτομα), τα 7 (15%) εκτελούν εικαστικές δραστηριότητες σε καθημερινή βάση. Ενώ, 17 (36%) άτομα που εργάζονται στο δημόσιο τομέα εκτελούν στην ίδια συχνότητα τις εικαστικές δραστηριότητες.
- 3 άτομα (6%) που εργάζονται στον ιδιωτικό τομέα απάντησαν ότι πραγματοποιούν εικαστικές δραστηριότητες 2-3 φορές την εβδομάδα. Αντίθετα, στο δημόσιο τομέα, 19 άτομα (41%) πραγματοποιούν στην ίδια συχνότητα εικαστικές δραστηριότητες. Τέλος, μόνο ένας παιδαγωγός που εργάζεται στον δημόσιο τομέα δήλωσε ότι δεν πραγματοποιεί καθόλου δραστηριότητες εικαστικών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Μέσα από την έρευνα που έγινε για την πραγματοποίηση της πτυχιακής εργασίας, με στόχο την ανάδειξη της συμβολής του θεατρικού παιχνιδιού και των εικαστικών στα παιδιά προσχολικής ηλικίας διαπιστώθηκε, αναμφισβήτητα, ότι τα παραπάνω είδη τέχνης ευνοούν σε μεγάλο βαθμό την ανάπτυξη των παιδιών σωματικά, κινητικά, γλωσσικά, συναισθηματικά, κοινωνικά, νοητικά, αισθητικά και δημιουργικά.

Από τα ερωτηματολόγια που συγκεντρώθηκαν παρατηρήθηκε ότι ένα σημαντικό μέρος των παιδαγωγών που συμμετείχαν δεν διαθέτει εξειδικευμένες γνώσεις πάνω στο θεατρικό παιχνίδι και τα εικαστικά. Ωστόσο, όμως, αυτό δεν τους εμπόδισε στο να εφαρμόσουν τέτοιου είδους δραστηριότητες στο εβδομαδιαίο πρόγραμμά τους. Σε αυτό, βέβαια, βοήθησε και η πείρα τους, γιατί χάρις αυτήν είναι ικανοί να υλοποιούν εικαστικές και θεατρικές δραστηριότητες με διάφορους τρόπους, ώστε να βοηθήσουν τα παιδιά να αναπτυχθούν ολόπλευρα.

Γίνεται, επομένως, εύκολα αντιληπτό ότι η τέχνη αποτελεί ένα είδος γλώσσας, την οποία κατέχουν τα παιδιά. Μία γλώσσα που εκφράζεται με το σώμα, τα πρόσωπα και τα χέρια τους, με τις ενέργειες και τις κινήσεις τους μέσα στο χώρο τους. Άλλωστε, η τέχνη θεωρείται μία σκόπιμη μορφή παιχνιδιού, όπου η μάθηση αναδύεται αβίαστα, φυσιολογικά, ελκυστικά και ευχάριστα. Αυτό, εξάλλου, επιδιώκουν τα κέντρα προσχολικής αγωγής, τα οποία προσπαθούν να φανερώσουν τα ανεκδήλωτα χαρίσματα των παιδιών, καθώς θεωρούν ότι κάθε παιδί κρύβει μέσα του έναν καλλιτέχνη. Πράγματι, λοιπόν, όπως λέει ο Εμμανουέλ Κάντ *«Η τέχνη έχει τον ανιδιοτελή χαρακτήρα του παιδιού»*.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Beauchamp H. (1998). *Τα παιδιά και το δραματικό παιχνίδι: Εξοικείωση με το θέατρο*. (Ε. Πατίνσκα. Ed), Αθήνα: Τυπωθητώ – Δαρδανός Γ.
- Davis D. (2005). *Edward Bond and the Dramatic Child. Edward Bond's plays for young people*, Λονδίνο: Trentham Books
- Dhanapal S., Kanapathy R., Mastan J. (2014). *A study to understand the role of visual arts in the teaching and learning of science, Asia-Pasific Form on Science Learning and Teaching*, Volume 15, Issue 2, Article Ανακτήθηκε 14 Δεκεμβρίου 2014, από https://www.eduhk.hk/apfslt/download/v15_issue2_files/dhanapal.pdf
- Eisner E. (2002). *The arts and the creation of mind*, New Haven and London: Yale University Press
- Erstein A.S., Τρίμη Ε.Α. (2005). *Εικαστικές Τέχνες και Μικρά Παιδιά. Ενισχύοντας τους μικρούς καλλιτέχνες*, Αθήνα: Τυποθήτω
- Faure G. & Lascar S. (1988). *Το θεατρικό παιχνίδι*, Αθήνα: GUTENBERG
- Gardner H. (1993). *Creating Minds*, New York: Basic Books
- Katz L. & Chard S. (2004). *Η Μέθοδος Project: Η ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και της δημιουργικότητας των παιδιών προσχολικής ηλικίας*, μτφ. Λαμπρέλλη Π. Αθήνα: Ατροπός
- Kieff J.E. & Casbergue R.M. (2017). *Παιγνιώδης μάθηση & διδακτική. Η ενσωμάτωση του παιχνιδιού στο νηπιαγωγείο και το δημοτικό σχολείο*, Αθήνα: GUTENBERG
- Marshall J. (2011). *Η εικόνα ως γνώση: Οι οπτικές εικόνες στην έρευνα μέσω της τέχνης*. Στο Τ. Σάλλα (επιμ). *Σύγχρονες προσεγγίσεις στη διδακτική της τέχνης*, Αθήνα: Νήσος
- 10^ο Νηπιαγωγείο Παλαιοκάστρου. (2020). *Τεχνικές Ζωγραφικής # Μένουμε σπίτι*. Ανακτήθηκε από <https://blogs.sch.gr/1nippalaiok/2020/05/14/menoume-spiti-11-kai-dokimazoyme-nees-technikes-zografikis/>

- Αθανασίου Λ. (2007). *Μέθοδοι Και Τεχνικές Έρευνας Στις Επιστήμες Της Αγωγής*, Ιωάννινα: ΕΦΥΡΑ
- Άλκηστις. (1989). *Το βιβλίο της δραματοποίησης*, Αθήνα: Άλκηστις
- Άλκηστις. (2008). *Μάυρη αγελάδα άσπρη αγελάδα. Δραματική τέχνη στην εκπαίδευση και διαπολιτισμικότητα*, Αθήνα: Τόπος
- Αύδη Α. & Χατζηγεωργίου Μ. (2007). *Η τέχνη του δράματος στην εκπαίδευση, 48 προτάσεις και εργαστήρια θεατρικής αγωγής*, Αθήνα: ΜΕΤΕΧΜΙΟ
- Βάος Α. (2008). *Ζητήματα διδακτικής των εικαστικών τεχνών. Το καλλιτεχνικό εγχείρημα ως παιδαγωγική πράξη*, Αθήνα: ΤΟΠΟΣ
- Βάος Α. (2017). *Εικαστική Αγωγή*. Ανακτήθηκε από <http://iek-mytil.les.sch.gr/lib/wp-content/uploads/2017/10/vivlio-eikastikon.pdf>
- Βιγγόπουλος. (1983). *Η Τέχνη στο Νηπιαγωγείο και στο Δημοτικό σχολείο*. Τεύχη α' & β', Αθήνα: Δίπτυχο
- Γεωργούλης Κ.Δ. (2009). *Το λήμμα φαντασία στο Εγκυκλοπαιδικό Λεξικό του Ήλιου*, Αθήνα: Άγρα
- Γραμματάς Θ. (2003). *Θέατρο και Παιδεία*, Αθήνα: Τελέθριον
- Γραμματάς Θ. (2013). *Το Θεατρικό Παιχνίδι Διάσταση της αγωγής μέσα από το θέατρο*. Ανακτήθηκε από <http://theodoregrammatas.com>
- Γραμματάς Θ. (2014). *Το θέατρο στην εκπαίδευση. Καλλιτεχνική έκφραση και παιδαγωγία*, Αθήνα: ΔΙΑΔΡΑΣΗ
- Δαγκούλα Κ. (2018). *Διερεύνηση των απόψεων των νηπιαγωγών αναφορικά με τη συμβολή των εικαστικών στη συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών προσχολικής ηλικίας. Μία ποιοτική μελέτη*, (Διπλωματική Εργασία), Αθήνα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
- Δαφέρμου Χ., Κουλούρη Π., Μπασαγιάννη Ε. (2006). *Οδηγός Νηπιαγωγού. Εκαπιαδεντικοί σχεδιασμοί Δημιουργικά περιβάλλοντα μάθησης*, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων

- Θεοφανοπούλου – Πέζερ Β.Κ. & Σαββουλίδη Κ. (2022). *Ο Υποστηρικτικός ρόλος του παιχνιδιού σε περίοδο κρίσης – πανδημίας*, (Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία), Αιγάλεω: Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής
- Καπουλίτσα – Τρούλου Θ. (2009). *Εικαστικές Προσεγγίσεις Στην Προσχολική Ηλικία. Διδακτική και Μεθοδολογία*, Θεσσαλονίκη: Γράφημα
- Κοντογιάννη Α. (2012). *Η Δραματική Τέχνη Στην Εκπαίδευση*, Αθήνα: Πεδίο
- Κουρετζής Λ. (1989). *Το παιδικό θέαμα*. Εισηγήσεις στο Α΄ Πανελλήνιο Συνέδριο, Αθήνα: Καστανιώτη
- Κουρετζής Λ. (1991). *Το θεατρικό παιχνίδι (παιδαγωγική θεωρία, πρακτική και θεατρολογική προσέγγιση)*, Αθήνα: Καστανιώτης
- Κουρετζής Λ. (2008). *Το θεατρικό παιχνίδι και οι διαστάσεις του*, Αθήνα: Ταξιδευτής
- Κωνσταντάκη Π. (2000). *Εικαστικές τέχνες – Εφαρμογές στους χώρους της προσχολικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα και τη Γερμανία*, (Πτυχιακή Διατριβή), Βόλος: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
- Λοΐζου Ε. (2009). *Αναλυτικό Πρόγραμμα για την προσχολική και πρώτη σχολική περίοδο. Γέννηση – 6 χρονών*, Κύπρος. Ανακτήθηκε από file:///C:/Users/user/Downloads/proscholiki_ekpaidefsi.cleaned.pdf
- Μαγουλιώτης Α. (2014). *Εικαστική Παιδαγωγική*, Αθήνα: Συμμετρία
- Μανέτα Μ. & Σκουμίδα Σ. (2001). *Μέθοδοι δημιουργικής απασχόλησης – Τεχνικά εποπτικά μέσα*, Αθήνα: ΥΠΕΠΘ – ΤΕΕ, Υπηρεσία Εκδόσεων
- Μαραβέλη Α., Σβίρου Ε. & Πλιόγκου Β. (2014). *Απόψεις Νηπιαγωγών για τη Συμβολή των Εικαστικών Τεχνών Στην Προσχολική Αγωγή. Ερευνώντας τον κόσμο του παιδιού*, τεύχος 13, 291-299
- Μουρατίδου Δ. (2019). *Τα μαθήματα τεχνών στην εκπαίδευση*, (Πτυχιακή εργασία), Φλώρινα: Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
- Ντολιοπούλου Ε. (2005). *Σύγχρονα προγράμματα για παιδιά προσχολικής ηλικίας*, Αθήνα: Τυπωθητώ - Δαρδανός
- Ντολιοπούλου Ε. (2006). *Σύγχρονες Τάσεις Της Προσχολικής Αγωγής*, Αθήνα: Τυπωθήτω

- Πανελλήνιο Δίκτυο Καθηγητών. (2022). *Η Σημασία Των Εικαστικών Στην Εκπαίδευση*. Ανακτήθηκε από <https://diktio-kathigiton.net/eikastika/>
- Παπαγεωργίου Ε. (2002). *Θεατρικό Παιχνίδι Ι και ΙΙ*, Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
- Παπαδόπουλος Σ. (2006). *Το θέατρο στην εκπαίδευση και η συνάντηση με τους «Άλλους»*, Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη
- Παπαδόπουλος Σ. (2010). *Παιδαγωγική του Θεάτρου*, Αθήνα: Αυτοέκδοση
- Παπαηλίου Χ.Φ. (2005). *Η ανάπτυξη της γλώσσας: Θεωρητικές προσεγγίσεις και ερευνητικά δεδομένα από την τυπική και αποκλίνουσα γλωσσική συμπεριφορά*, Αθήνα: Παπαζήση
- Παπαθανασίου Α. & Μπασκλαβάνη Ο. (2001). *Θεατροπαιχνίδια*, Αθήνα: Κέδρος
- Παρούση Α. (2012). *Κουκλοθέατρο Στην Εκπαίδευση – Εκπαίδευση Στο Κουκλοθέατρο*, Αθήνα: Πλέθρον
- Σάββα Α. (2011). *Αναλυτικά Προγράμματα Για Τα Δημόσια Σχολεία Της Κυπριακής Εκπαίδευσης. Εικαστικές Τέχνες*, Κύπρος. Ανακτήθηκε από https://www.pi.ac.cy/p/files/epimorfosi/analytika-epimorf/texni/_PED1.pdf
- Σεξτού Π. (2007). *Δραματοποίηση: Το Βιβλίο του Θεατρο-παιδαγωγού: μέθοδοι – εφαρμογές – ιδέες*, Αθήνα: Καστανιώτη Α.Ε.
- Σιδηροπούλου Α. (2019). *Η αξιοποίηση των εικαστικών τεχνών για την καλλιέργεια της συναισθηματικής νοημοσύνης των παιδιών προσχολικής ηλικίας*, (Μεταπτυχιακή Διπλωματική εργασία), Αιγάλεω: Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής
- Σύγχρονο Νηπιαγωγείο. (2005). *Έρευνα – Θεωρία – Πράξη Διμηνιαίο Περιοδικό Προσχολικής Αγωγής Και Εκπαίδευσης*, Τεύχος 43, Ιανουάριος – Φεβρουάριος, Αθήνα: Δίπτυχο
- Ταμπακάκης Θ. & Ταμπακάκη Α. (2007). *Το παιδί και η ζωγραφική*, Άρθρο Ειδικού Ενδιαφέροντος, Αθήνα: Δελτίο Α Παιδιατρικής Κλινικής Πανεπιστημίου Αθηνών
- Φιλίππакης Μ. (1995). *Κοινωνικό Θέατρο. Θεωρητικές προσεγγίσεις και πρακτικός οδηγός για εμψυχωτές*, Χανιά: Αερόστατο

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Έντυπο συγκατάθεσης για συμμετοχή στη μελέτη

Η συγκεκριμένη μελέτη με θέμα « », διεξάγεται στο πλαίσιο της πτυχιακής εργασίας, στο τμήμα Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη παιδική ηλικία του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Η παρούσα μελέτη επιδιώκει να καταγράψει τις απόψεις παιδαγωγών προσχολικής ηλικίας σχετικά με την αξία και την συχνότητα εκτέλεσης θεατρικού παιχνιδιού στους παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς.

Θα σας παρακαλούσα να αφιερώσετε λίγο από το χρόνο σας προκειμένου να απαντήσετε στο παρακάτω ερωτηματολόγιο. Παρακαλώ σημειώστε με (X) τα αντίστοιχα σε κάθε ερώτηση. Η συμμετοχή σας στη μελέτη είναι εθελοντική. Οι πληροφορίες που θα παρέχετε θα είναι αυστηρά απόρρητες και θα τηρηθεί ανωνυμία.

Η συμμετοχή σας είναι πολύ σημαντική για την ολοκλήρωση της μελέτης. Ευχαριστούμε εκ των προτέρων για το χρόνο που θα διαθέσετε για να συμπληρώσετε το ερωτηματολόγιο. Για οποιαδήποτε διευκρίνιση είμαι στη διάθεση σας.

Στοιχεία επικοινωνίας:

Email:

Τηλ. Επικοινωνίας:

Παρακαλώ σημειώστε με ένα X εάν δέχεστε ή όχι να συμμετάσχετε στη μελέτη.

- Δέχομαι να συμμετάσχω στη μελέτη
- Δεν δέχομαι να συμμετάσχω στη μελέτη

1. **Φύλο:** Άνδρας Γυναίκα
2. **Ηλικία**
3. **Χρόνια προϋπηρεσίας**
4. **Εργάζεστε σε:** Δημόσιο τομέα Ιδιωτικό τομέα

Στοιχεία του σχολείου και της τάξης στην οποία διδάσκετε κατά τη στιγμή της συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου

5. Αριθμός μαθητών στο τμήμα σας (Παρακαλώ αναφέρατε αριθμό αγοριών και κοριτσιών)
6. Ηλικία μαθητών στο τμήμα σας.....
7. Στο τμήμα σας εντάσσονται μαθητές με ειδικές μαθησιακές ανάγκες;
 Ναι Όχι
8. Το τμήμα που διδάσκετε ενσωματώνει μαθητές διάφορων πολιτισμικών περιβαλλόντων;
 Ναι Όχι

9. **Σπουδές** (σημειώστε το ανώτερο)

Απόφοιτος /η ΙΕΚ	
Απόφοιτος /η ΤΕΙ	
Απόφοιτος /η Παν/μιου	
Μεταπτυχιακό	
Διδακτορικό	

10. Έχετε εξειδικευμένες σπουδές στο θεατρικό παιχνίδι; ΝΑΙ ΟΧΙ
11. Ασχολείστε ερασιτεχνικά με το θεατρικό παιχνίδι; ΝΑΙ ΟΧΙ
12. Ασχολείστε ερασιτεχνικά με κάποια από τις Τέχνες (Θέατρο, Μουσική, Εικαστικά κ.α.); ΝΑΙ ΟΧΙ

1. Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι επιδρά στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών;

Πολύ ☐	Αρκετά ☐	Μέτρια ☐	Ελάχιστα ☐	Καθόλου ☐
-------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	-----------------------------------	----------------------------------

2. Πόσο σημαντική θεωρείτε την επίδραση του θεατρικού παιχνιδιού στο καθένα από τους παρακάτω τομείς.

	Πολύ	Αρκετά	Μέτρια	Ελάχιστα	Καθόλου
Γνωστική Ανάπτυξη					
Κοινωνική Ανάπτυξη					
Κινητική Ανάπτυξη					
Ανάπτυξη Δημιουργικότητας					
Συναισθηματική Ανάπτυξη					
Γλωσσική Ανάπτυξη					
Αισθητική καλλιέργεια					
Ευχαρίστηση/εκτόνωση στρες					

3. Ιεραρχήστε τους τομείς ανάπτυξης των παιδιών που ακολουθούν, σύμφωνα με τη **θετική επίδραση** που ασκεί το θεατρικό παιχνίδι στον καθένα από αυτούς. (Αριθμήστε από το 1 έως το 8, όπου το 1 δηλώνει τη σημαντικότερη επιρροή κατά την άποψή σας).

Αριθμήστε:

Γνωστική Ανάπτυξη	
Κοινωνική Ανάπτυξη	
Κινητική Ανάπτυξη	
Ανάπτυξη Δημιουργικότητας	
Συναισθηματική Ανάπτυξη	
Γλωσσική Ανάπτυξη	
Αισθητική καλλιέργεια	
Ευχαρίστηση/εκτόνωση στρες	

	Πολύ	Αρκετά	Ελάχιστα	Μέτρια	Καθόλου
4. Πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι ευνοεί την ανάπτυξη του προφορικού λόγου (ομιλία) των παιδιών;					
5. Πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι ενισχύει τον εμπλουτισμό του λεξιλογίου των παιδιών;					
6. Πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι ευνοεί την επικοινωνία μεταξύ των παιδιών;					
7. Πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι ενδυναμώνει τις φιλικές σχέσεις των παιδιών;					
8. Πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι διευκολύνει την έκφραση συναισθημάτων των παιδιών;					

9. Πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι συμβάλλει στο αίσθημα ευχαρίστησης των παιδιών;					
10. Πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι μπορεί να συμβάλλει στην αντιμετώπιση μιας στρεσογόνου κατάστασης;					
11. Πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι συμβάλλει στη δημιουργική έκφραση των παιδιών;					
12. Πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι ευνοεί τη νοητική ανάπτυξη των παιδιών και συμβάλλουν στη διανοητική τους ωρίμανση;					
13. Πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι συμβάλλει στην ανάπτυξη της αισθητικής καλλιέργειας των παιδιών;					
14. Πιστεύετε ότι το θεατρικό παιχνίδι συμβάλλει στην ανάπτυξη των κινητικών δεξιοτήτων των παιδιών;					

15. Ποια η γνώμη σας σχετικά με την αξία του θεατρικού παιχνιδιού στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών προσχολικής ηλικίας;

.....

.....

.....

.....

16. Σε τι συχνότητα εκτελείτε δραστηριότητες σχετικές με το θεατρικό παιχνίδι στο εβδομαδιαίο πρόγραμμα απασχόλησης των παιδιών;

Καθημερινά 2-3 φορές/εβδομάδα Καθόλου

17. Ποιες από τις παρακάτω βασικές τεχνικές θεατρικού παιχνιδιού εφαρμόζετε πιο συχνά στην τάξη του παιδικού σταθμού; Σημειώστε αντίστοιχα

	Καθημερινά	2-3 φορές/εβδομάδα	Καθόλου
Δραματοποίηση παραμυθιών			
Μίμηση (κινήσεων με αφορμή ένα τραγούδι, παραμύθι κ.α.)			
Παντομίμα			
Ασκήσεις σωματικής έκφρασης			
Αυτοσχεδιασμό			
Παιχνίδι ρόλων			
Άλλο			

18. Τα παιδιά συμμετέχουν ενεργά στην εκτέλεση δραστηριοτήτων που αφορούν το θεατρικό παιχνίδι;

ΝΑΙ ΟΧΙ

19. Σημειώστε αντίστοιχα **πόσο ενεργά** συμμετέχουν τα παιδιά στις παρακάτω βασικές τεχνικές θεατρικού παιχνιδιού.

	ΠΟΛΥ	ΑΡΚΕΤΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΕΛΑΧΙΣΤΑ	ΚΑΘΟΛΟΥ
Δραματοποίηση παραμυθιών					
Μίμηση (κινήσεων με αφορμή ένα τραγούδι, παραμύθι κ.α)					
Παντομίμα					
Ασκήσεις σωματικής έκφρασης					
Αυτοσχεδιασμό					
Παιχνίδι ρόλων					
Άλλο					

20. Σημειώστε αντίστοιχα σχετικά με την ύπαρξη γωνιάς μεταμφιέσεων στην τάξη σας.

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Υπάρχει γωνιά μεταμφιέσεων στην τάξη σας;		
Εάν ΝΑΙ, απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις:		
Ανανεώνονται τα υλικά που απαρτίζουν τη γωνιά μεταμφιέσεων συχνά, ώστε να είναι ελκυστικά και κατάλληλα για τα παιδιά;		
Τα υλικά της γωνιάς μεταμφιέσεων είναι εύκολα προσβάσιμα στα παιδιά;		

21. **Εφόσον** εργάζεστε (ή έχετε εργαστεί) σε βρεφικά (0,5-2,5 ετών) **ΚΑΙ** βρεφονηπιακά τμήματα (2,5- 4 ετών) εκτελείτε συνήθως **δραστηριότητες θεατρικού παιχνιδιού**:

Συχνότερα στα βρεφονηπιακά τμήματα
 Συχνότερα στα βρεφικά τμήματα
 Εξίσου συχνά

☐
☐
☐

Αιτιολογήστε.....

22. Με ποια συχνότητα εκτελείτε δραστηριότητες από τα παρακάτω γνωστικά πεδία;

	Καθημερινά	2-3 φορές / εβδομάδα	Καθόλου
Μουσική			
Εικαστικά			
Θέατρο/θεατρικό παιχνίδι			
Παιδική λογοτεχνία			
Χορός			

Αιτιολογήστε:.....

23. Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι οι δραστηριότητες των παρακάτω πεδίων ενισχύουν την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών;

	Πολύ	Αρκετά	Μέτρια	Ελάχιστα	Καθόλου
Μουσική					
Εικαστικά					
Θέατρο/θεατρικό παιχνίδι					
Παιδική λογοτεχνία					
Χορός					

24. Πόσο ασφαλής και επαρκής αισθάνεστε, όσον αφορά την εκτέλεση δραστηριοτήτων θεατρικού παιχνιδιού στην τάξη;

Πολύ	☐	Αρκετά	☐	Μέτρια	☐	Ελάχιστα	☐	Καθόλου	☐
------	--------------------------	--------	--------------------------	--------	--------------------------	----------	--------------------------	---------	--------------------------

25. Έχετε κάνει κάποια επιμόρφωση (σεμινάριο) στο θεατρικό παιχνίδι;

ΝΑΙ ΟΧΙ

Εάν **ΝΑΙ**, απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις:

26. Πιστεύετε ότι σας βοήθησε ως προς την εφαρμογή δραστηριοτήτων θεατρικού παιχνιδιού στην τάξη;

Πολύ	☐	Αρκετά	☐	Μέτρια	☐	Ελάχιστα	☐	Καθόλου	☐
------	--------------------------	--------	--------------------------	--------	--------------------------	----------	--------------------------	---------	--------------------------

27. Νιώθετε περισσότερο επαρκής και ασφαλής ως προς την εφαρμογή δραστηριοτήτων θεατρικού παιχνιδιού στην τάξη με την επιμόρφωση;

ΝΑΙ ΟΧΙ

28. Ποιοι από τους παρακάτω παράγοντες πιστεύετε ότι προκαλούν ανασφάλεια κατά την εκτέλεση δραστηριοτήτων θεατρικού παιχνιδιού στην τάξη.

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Μη επαρκείς εξειδικευμένες γνώσεις κατά τη διάρκεια των σπουδών		
Ελλιπής επιμόρφωση		
Μη καθορισμένοι στόχοι, σκοποί και δραστηριότητες θεατρικής αγωγής, στον κανονισμό λειτουργίας των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών		
Ανεπάρκεια αντίστοιχου παιδαγωγικού υλικού (μάσκες, υφάσματα, καπέλα...)		
Δυσκολία με τη φωνή, κίνηση		
Έλλειψη χώρου		

Άλλο.....

.....

29. Έχετε να επισημάνετε αλλαγές, κατευθύνσεις ή προτιμήσεις οι οποίες θα διευκόλυναν την εκτέλεση θεατρικού παιχνιδιού στον παιδικό σταθμό;

.....

.....

.....

30. Ποια θεωρείτε ότι είναι τα βασικά χαρακτηριστικά που θα πρέπει να διαθέτει ο παιδαγωγός- εμψυχωτής του θεατρικού παιχνιδιού. Σημειώστε αντίστοιχα.

	Πολύ	Αρκετά	Μέτρια	Ελάχιστα	Καθόλου
Φαντασία					
Εφευρετικότητα					
Εκμετάλλευση του τυχαίου					
Υποκριτική ικανότητα					
Έμπνευση					
Ικανότητα επικοινωνίας					
Θεατρικές γνώσεις					
Αυτοπεποίθηση					

Σας ευχαριστούμε για το χρόνο σας!